

KONSEKVENsutREDNING

Ny 420 kV Seldalsheia – Stokkelandområdet, ny transformatorstasjon og omlegging av 300 kV transmisjonsnett

OPPDRAGSGIVER

Statnett SF

EMNE

Friluftsliv og nærmiljø

DATO: 3. NOVEMBER 2016

DOKUMENTKODE: 128588-TVF-RAP-001 DEL 6

Med mindre annet er skriftlig avtalt, tilhører alle rettigheter til dette dokument Multiconsult.

Innholdet – eller deler av det – må ikke benyttes til andre formål eller av andre enn det som fremgår av avtalen. Multiconsult har intet ansvar hvis dokumentet benyttes i strid med forutsetningene. Med mindre det er avtalt at dokumentet kan kopieres, kan dokumentet ikke kopieres uten tillatelse fra Multiconsult.

Forsida: Eksisterende 300 kV kraftledning forbi Fagrafjell. Foto: P. Bernitz, Multiconsult.

RAPPORT

OPPDRAAG	Konsekvensutredning 420 kV Seldalsheia - Stokkelandområdet	DOKUMENTKODE	128588-TVF-RAP-001 DEL 6
EMNE	Friluftsliv og nærmiljø	TILGJENGELIGHET	Åpen
OPPDRAAGSGIVER	Statnett SF	OPPDRAAGSLEDER	Ragnhild Heimstad
KONTAKTPERSON	Maria Kløverød Lyngstad	SAKSBEHANDLERE	Randi Osen (ansvarlig utreder) og Ingrid Norén Bjørklund (KS)
		ANSVARLIG ENHET	1085 Multiconsult AS

GENERELT

Denne konsekvensutredningen består av flere deldokumenter. Dette dokumentet utgjør del 6 med konsekvensutredning for fagtema friluftsliv og nærmiljø. Se hoveddel (del 0) for beskrivelse av tiltaket, utbyggingsplanene, forholdet til offentlige planer, verneområder, overordna metodikk samt en oppsummering fra alle fagutredningene.

Del 0: Hoveddel bakgrunn, utbyggingsplaner, forholdet til offentlige planer, verneområder og oppsummering alle fagtema

Del 1: Landskap og INON

Del 2: Kulturminner og kulturmiljø

Del 3: Naturmangfold

Del 4: Naturressurser

Del 5: Forurensning vann og støy

Del 6: Friluftsliv og nærmiljø

Del 7: Reiseliv, verdiskaping og luftfart

SAMMENDRAG

For friluftslivet er det Fagrafjell transformatorstasjon som er vurdert å være det minst konfliktfylte alternativet blant selve stasjonene, med liten negativ konsekvens. Denne er i tillegg vurdert å medføre de minste negative konsekvensene for friluftslivet uavhengig av hvilke alternative innføringer som velges for 420 kV ledninger. Som for alle stasjonene foreligger kun ett alternativ for innslyfing av 300 kV ledninger, og den planlagte omleggingen er vurdert som positiv pga. samlokalisering av traséer gjennom friluftsområde hvor traséene tidligere har gått spredt. Konsekvensen er vurdert som middels negativ (-) for alle alternative utbyggingsløsninger for stasjon og ledninger, med 4.X eller 2.X som de minst konfliktfylte alternativene. 5.X er det mest konfliktfylte pga. at denne ledningen går gjennom friluftsområde med færre inngrep enn de øvrige alternativene på strekningen som går parallelt med eksisterende ledninger. Utbyggingen medfører ingen boliger eller fritidsboliger innenfor en 100 m korridor for senterlinje ledninger.

Det er vanskeligere å skille ut hvilke av de øvrige stasjonsalternativene med tilhørende 300 kV og 420 kV ledninger som medfører lavest og høyest konfliktgrad. For disse vil valg av 420 kV ledning påvirke rangeringen.

Espeland med tilhørende 300 kV og 420 kV ledninger gir mindre påvirkning på et av de mest verdifulle friluftsområdene, Bogafjell-Helgalandsnuten-Vagleskogen, enn både Bogafjell og Helgaland. Påvirkningen på det tilsvarende verdifulle området Melsheia-Espeland-Vedafjellet er dessuten av begrenset omfang. Espeland transformatorstasjon er isolert sett vurdert å medføre liten til middels negativ konsekvens. Dette er den nest laveste konsekvensgraden blant de fire stasjonsalternativene. Innføring av 420 kV gir kortest trasé av innføringen til de ulike stasjonsalternativene, og berører derfor færrest friluftsområder. Konsekvensene er vurdert som liten til middels negativ for alle 420 kV alternativene. Innslyfingen av Tonstad- og Kjellandledningene er imidlertid vurdert å gi middels negativ konsekvens, og øker konsekvensgraden samlet sett pga. totalt sett lang trasé for T-E gjennom flere friluftsområder. Sanering av eksisterende 300 kV ledninger kompenserer kun i noen grad for dette. Utbyggingen medfører at én fritidsbolig og fire boliger vil ligge innenfor en 100 m korridor fra senterlinjen til de nye 300 kV ledningene, mens tre boliger «frigis» der eksisterende

Tonstadledning saneres. Konsekvensen for Espeland transformatorstasjon med tilhørende ledninger vurderes samlet sett som middels til stor negativ (- / - -) for alle alternativene, selv om de er rangert ulikt. Som for Fagrafjell er det alternativer med 4.X og 2.X som er å foretrekke, mens 5.X er mest konfliktfylt.

Helgaland transformatorstasjon og muffeanlegget for Bogafjell ligger begge i friluftsområdet Helgaland-Bogafjell-Vagleskogen som er vurdert å ha stor verdi. Plassering av transformatorstasjon på Helgaland vurderes som mer negativt ettersom transformatorstasjonen vil medføre både langt mer støy og større arealbeslag enn muffeanlegget, samt at selve stasjonsområdet er mindre preget av inngrep enn det som er tilfellet for muffeanleggsområdet. Bogafjell gir en noe lengre 420 kV ledningstrasé gjennom området, mens konsekvensen av å legge om 300 kV ledningene er helt marginal.

Helgaland transformatorstasjon vurderes som det mest konfliktfylte stasjonsalternativet av alle for friluftslivet. Alternativer med X.1 er noe bedre enn X.2, noe som gjør at 4.X-X.1 og 2.X-X.1 rangeres høyere enn 4.X-X.2 og 2.X-X.2. Omlegging av 300 kV ledninger Kjelland og Tonstad vurderes isolert sett å gi liten til middels negativ konsekvens (- / -). Varianter med X.1 medfører at tre boliger kommer innenfor 100 m korridoren til 300 kV ledninger, mens varianter med X.2 medfører det samme for én bolig.

Konsekvensene samlet sett er middels til stor negativ (- / - -) for alle alternativer for både Bogafjell og Helgaland, men Bogafjell er mindre konfliktfylt enn Helgaland når man vurderer samme innføringstraséer for 420 kV (f.eks. er 2.X og X.1 til Bogafjell mindre konfliktfylt enn samme kombinasjon til Helgaland). Kombinasjonene med 4.X og X.1 er for begge stasjonene rangert som det minst negative alternativet for friluftslivet. Dette betyr at utbyggingsløsninger med Helgaland som *ikke* innebærer 5.X er å foretrekke foran utbyggingsløsninger til Bogafjell som medfører 5.X.

Nest etter alle utbyggingsløsninger for Fagrafjell, vurderes utbygginger som innebærer 4.X eller 2.X kombinert med X.1 til Bogafjell som minst konfliktfylt for friluftslivet.

Det mest negative utbyggingsløsningene for Espeland, dvs. alternativet som innebærer 5.X, vurderes som noe mer konfliktfylt enn utbyggingsløsninger for Helgaland som omfatter 2.X/4.X og X.1.

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	6
2	Utbyggingsplaner.....	6
3	Friluftsliv og nærmiljø	16
3.1	Metode	16
3.2	Områdebeskrivelse og verdivurdering.....	21
3.3	Omfang og mulige konsekvenser.....	56
3.4	Alternative friluftsområder	76
3.5	Konsekvenser for nærmiljø.....	79
3.6	Oppsummering og rangering	91
3.7	Virkninger i anleggsfasen	97
3.8	Avbøtende tiltak	97
3.9	Oppfølgende undersøkelser	98
4	Referanser	99

1 INNLEDNING

Multiconsult ASA har på oppdrag fra Statnett SF utarbeidet konsekvensutredningen for 420 kV Seldalsheia – Stokkelandområdet. Utredningen supplerer opprinnelig konsesjonssøkte 420 kV Lyse – Stølaheia, hvor kraftledningstraséen fra Lysebotn fram til Seldalsheia allerede er utredet i forbindelse med en konsesjonssøknad av 2013. Denne temarapporten utreder konsekvenser for friluftsliv og nærmiljø.

2 UTBYGGINGSPLANER

Planlagte tiltak berører Sandnes, Gjesdal og Time kommuner i Rogaland. Tiltaket innebærer ca. 12-20 km (avhengig av alternativ) ny 420 kV kraftledningstrasé fra Seldalsheia i Sandnes kommune inn til nybygd transformatorstasjon i Stokkelandområdet, også i Sandnes kommune (dels Time kommune for ett av stasjonsalternativene). Se oversiktskart Figur 2-1.

Det legges til grunn at dagens 300 kV kraftledning fra Tonstad i Gjesdal kommune og dagens 300 kV kraftledning fra Kjelland må legges om via ny transformatorstasjon og at eksisterende strekninger av dagens 300 kV kraftledninger vil saneres.

Fire alternative lokaliteter for ny transformatorstasjon i Sandnes og Time kommuner er utredet, samt flere alternative innføringer av 420 kV kraftledningstrasé. Omlegging av 300 kV til hver transformatorstasjon foreligger i ett alternativ for innsløyfing av hhv. Tonstad- og Kjellandledningen. Se Figur 2-2 til Figur 2-3 for kart for alternative transformatorstasjoner inkl. ny 420 kV og omlegging 300 kV. Merk at stasjonsområdene i oversiktskartene kun angir et omtrentlig arealomfang. I Hoveddelens kapittel 2 Figur 2-15 til Figur 2-21 vises arealbruksplaner for stasjonsområdene.

Det foreligger 4 hovedalternativer for innføring av 420 kV kraftledning fra Seldalsheia til Stokkeland, kalt 2.X, 3.X, 4.X og 5.X. Alle disse hovedinnføringene møtes på Espeland og tar derfra noe ulike retninger avhengig av transformatorstasjon. Se oversiktskart alle alternativ i Figur 2-1. Alle hovedalternativene forutsetter at dagens 132 kV Lysebotn - Tronsholen 2 skal rives. I denne konsekvensutredningen vil det si riving fra Seldalsheia til Kråkedal (strekningene fra Lyse til Seldalsheia, og fra Kråkedal til Tronsholen er omtalt i konsekvensutredning fra mai 2013 (Ny 420 kV forbindelse Lyse - Stølaheia) og ikke en del av dette prosjektet.

- Alternativ 2.X følger hovedsakelig dagens trasé langs 132 kV Lysebotn – Tronsholen 2 over Sporaland, Levang og vest for Skjelbreitjørna ned til Espeland. Det er også sett på en variant av 2.X hvor man planlegger parallell 420 kV kraftledning på nordsiden av eksisterende 132 kV kraftledning, omtalt som 2.X.B. Denne forutsetter altså at dagens 132 kV Lyse-Tronsholen 2 blir stående. En kort strekning ved Kråkedal blir bygget om ved alternativ 2.X.B.
- Alternativ 3.X følger dagens trasé langs 132 kV fra Seldalsheia til Levang, hvor den der tar en sørlig retning øst for Skjelbreitjørna og inn til Espeland fra Ur-Eikjeland.
- Alternativ 4.X følger dagens 132 kV kraftledningstrasé et kort stykke før den tar en sørvestlig retning ved Kjerringfjellet mot Kvelvafjellet og inn til Espeland via Stakkeheia og Ur-Eikjeland.
- Alternativ 5.X følger ikke eksisterende trasé som de foregående alternativene, men går i sørvestlig retning fra Grytefjellet på Seldalsheia og mot Håfjellet, innom Gjesdal kommune, hvor den derfra går rett vest mot Espeland over Vardafjellet og Storafjellet.

Fra Espeland foreligger det videre to alternative videreføringer av 420 kV kraftledningstrasé: én i vestlig retning sør for Bråsteinsvatnet (X.1) og en mer sørlig variant som krysser Figgjo og går via Møgedal og inn til Helgaland (X.2).

Dagens 300 kV Tonstad- og Kjellandledning skal legges om via ny transformatorstasjon. For tre av transformatorstasjonene dreier det seg om relativt korte omlegginger på mellom 1 til ca. 2 km. For Espeland transformatorstasjon vil det innebære en omlegging på ca. 26 km over Gjesdal. Eksisterende 300 kV saneres på tilsvarende strekning (dog ikke nødvendigvis tilsvarende antall km). Se Hoveddelen Tabell 2-6 for antall km ny omlagt og sanert strekning. Synlighetskart av utvalgte traséer vises i Hoveddelens Figur 2-6 til 2-11. De ulike kraftledningsalternativene som er aktuelle for de ulike transformatorstasjonene beskrives i det videre for hhv. Espeland, Helgaland, Fagrafjell og Bogafjell fjellhall transformatorstasjoner.

Seldalsheia - Espeland

Til ny transformatorstasjon på Espeland vurderes fire alternative hovedinnføringer av ny 420 kV kraftledningstrasé og ett alternativ for omlegging av eksisterende 300 kV kraftledning fra Tonstad og fra Kjelland med tilhørende sanering av eksisterende kraftledning. Det aktuelle området for transformatorstasjonstomta ligger i Sandnes kommune, ca. 800 m øst for Bråsteinsvatnet langs Fv. 333 Espelandsveien. Det høyeste punktet inne på stasjonstomta vil være innstrekksstativene på ca. 25-30 m. For øvrig er kontrollbygg 4-6 m høye, oppmøtebygg og lager/garasje ca. 7-8 m høyt, og sjaktene ca. 11 m høye.

Permanent adkomst til området blir fra Fv. 333 Espelandsveien med utgangspunkt i eksisterende skogsbilvei. Veien må opprustes og forlenges noe inn til stasjonsområdet. Massedeponier, midlertidig rigg- og anleggsområder samt midlertidig anleggsvei er vist på foreløpig arealbruksplan i Hoveddelens kapittel 2.

Omlagte 300 kV ledninger fra Tonstad/Stokkeland skal føres inn til stasjonen til anviste mastepunkter. Ny 420 kV Lyse ledning føres inn i senter av 420 kV samleskinne fra vest.

Se Figur 2-2 for kart.

Tabell 2-1. Oversikt over 420 kV traséalternativer til Espeland transformatorstasjon og omlegging av dagens 300 kV kraftledninger.

Traséalternativ ny 420 kV Seldalsheia – Espeland transformatorstasjon	
2.X*	Seldalsheia – Espeland
3.X	Seldalsheia – Espeland
4.X	Seldalsheia – Espeland
5.X	Seldalsheia – Espeland
Traséalternativ omlegging 300 kV Tonstad – Espeland – Stokkeland	
T-E	Tonstad - Espeland
E-S 1	Espeland – Stokkeland via Bråsteinsvatnet
Traséalternativ omlegging 300 kV Kjelland – Espeland – Stokkeland	
K-E	Kjelland – Espeland
E-S 2	Espeland – Stokkeland via Møgedal

*2.X inneholder en variant 2.X.B som kommenteres separat

Seldalsheia - Helgaland

Til ny transformatorstasjon på Helgaland vurderes de samme tre alternative innføringer av ny 420 kV kraftledningstrasé som for Espeland. I tillegg splittes traséen i to omtrent ved Voremyra så det totalt blir seks alternative innføringer. Omlegging av eksisterende 300 kV er planlagt i ett alternativ hhv. for Tonstad og Kjelland med tilhørende sanering av eksisterende kraftledning.

Helgaland transformatorstasjon er tenkt plassert ca. to kilometer sørøst for Stokkeland transformatorstasjon mellom Helgalandsnuten og Bråsteinåsen i Sandnes kommune. Permanent adkomstvei til transformatorstasjonen er planlagt etablert fra E39 og fra Kvernelandsveien.

Påkobling av 300 kV ledningstraséer er planlagt på sør- og nordvestsiden av transformatorstasjonen. Fundamenter for endemaster er plassert slik at dette er overensstemmer med retningen for ledningene. Se arealbruksplaner i Hoveddelens kapittel 2.

420 kV ledning Lyse er planlagt inn fra sør til endemast plassert utenfor stasjonsgjerde. 300 kV ledning Stokkeland og Tonstad legges inn vest i apparatanlegget med mulighet for fremtidig supplering med ny Bærheim ledning.

Se Figur 2-3 for kart.

Tabell 2-2. Oversikt over 420 kV traséalternativer til Helgaland transformatorstasjon og omlegging av dagens 300 kV kraftledninger.

Traséalternativ 420 kV Seldalsheia – Helgaland transformatorstasjon	
2.X* og X.1	Seldalsheia - Helgaland via vestsida Skjelbreitjørna (2.X) og Bråsteinsvatnet (X.1)
2.X* og X.2	Seldalsheia - Helgaland via vestsida Skjelbreitjørna (2.X) og Åsland (X.2)
3.X og X.1	Seldalsheia - Helgaland via østside Skjelbreitjørna (3.X) og Bråsteinsvatnet (X.1)
3.X og X.2	Seldalsheia - Helgaland via østside Skjelbreitjørna (3.X) og Åsland (X.2)
4.X og X.1	Seldalsheia - Helgaland via Kråkedal (4.X) og Bråsteinsvatnet (X.1)
4.X og X.2	Seldalsheia - Helgaland via Kråkedal (4.X) og Åsland (X.2)
5.X og X.1	Seldalsheia – Helgaland via Vardafjellet (5.X) og Bråsteinsvatnet (X.1)
5.X og X.2	Seldalsheia – Helgaland via Vardafjellet (5.X) og Åsland (X.2)
Traséalternativ omlegging 300 kV Tonstad – Helgaland – Stokkeland	
T-H	Tonstad - Helgaland
H-S 1	Helgaland – Stokkeland nord
Traséalternativ omlegging 300 kV Kjelland – Helgaland – Stokkeland	
K- H	Kjelland – Helgaland
H- S 2	Helgaland – Stokkeland sør

*2.X inneholder en variant 2.X.B som kommenteres separat

Seldalsheia – Fagrafjell

Til ny transformatorstasjon på Fagrafjell vurderes de samme tre alternative innføringer av ny 420 kV kraftledningstrasé som for Espeland og Helgaland, med en variant av X.2 som går mot vest til Fagrafjell i stedet for inn til Helgaland. Omlegging av eksisterende 300 kV er planlagt i ett alternativ hhv. for Tonstad og Kjelland med tilhørende sanering av eksisterende kraftledning.

Transformatorstasjonen er lokalisert på grensa mellom Sandnes og Time kommuner mellom de to terrengtoppene Sandskallen og Fagrafjell samt tre grustak i drift på vestsiden.

Adkomstvei er planlagt i to alternativer: 1) fra Åslandsveien i sør, langs jorde- og skogsmark opp til stasjonsområdet. Det blir noen fyllinger og skjæringer, men endelig utstrekning av skråningsutslag må avvente fremtidige grunnundersøkelser. 2) fra Kvernelandsveien i nordvest via adkomst til eksisterende masseuttak.

Vest for stasjonstomta er det avsatt et areal for deponering av løsmasser. Langs ny adkomstvei mot sør er det satt av et areal for midlertidig massedeponering. Det etableres to riggområder langs ny sørlig adkomstvei for veietablering og tomteopparbeidelse. Riggområder for stasjonen legges innenfor stasjonsområdet. Se arealbruksplaner i Hoveddelens kapittel 2.

Se Figur 2-4 for kart.

Tabell 2-3. Oversikt over 420 kV traséalternativer til Fagrafjell transformatorstasjon og omlegging av dagens 300 kV kraftledninger.

Traséalternativ 420 kV Seldalsheia – Fagrafjell transformatorstasjon	
2.X * og X.2	Seldalsheia - Fagrafjell via vestsida Skjelbreitjørna (2.X) og Åsland (X.2)
3.X og X.2	Seldalsheia - Fagrafjell via østside Skjelbreitjørna (3.X) og Åsland (X.2)
4.X og X.2	Seldalsheia - Fagrafjell via Kråkedal (4.X) og Åsland (X.2)
5.X og X.2	Seldalsheia – Fagrafjell via Vardafjellet (5.X) og Åsland (X.2)
Traséalternativ omlegging 300 kV Tonstad – Fagrafjell – Stokkeland	
T-F	Tonstad - Fagrafjell
F-S 1	Fagrafjell – Stokkeland via Helgalandsfjellet
Traséalternativ omlegging 300 kV Kjelland – Fagrafjell - Stokkeland	
K- F	Kjelland – Fagrafjell
F- S 2	Fagrafjell – Stokkeland via Krossfjell

*2.X inneholder en variant 2.X.B som kommenteres separat

Seldalsheia – Bogafjell fjellhall

Til ny transformatorstasjon i Bogafjell fjellhall vurderes de samme seks alternative innføringer av ny 420 kV kraftledningstrasé som for Helgaland. Eneste forskjellen fra innføring til Helgaland er den siste kilometeren inn til Bogafjell transformatorstasjon. Omlegging av dagens 300 kV transmisjonsnett er planlagt i ett alternativ for hhv. Tonstad og Kjelland med tilhørende sanering av eksisterende kraftledning.

Bogafjell fjellhall er planlagt i Sandnes kommune. Selve stasjonen vil ligge inne i en fjellhall i Bogafjell. Utendørsanlegget vil bestå av muffeanlegg med tilhørende jordkabel til sørøstlig tunnelpåhugg, samt to påhugg på nord og vestsiden av Bogafjell.

Det etableres muffeanlegg på ca. 25 000 m² mellom Bogafjell og Helgalandsnuten i nærheten av tunnelpåhugg sør for stasjonen, for tilknytning av Stokkeland, Tonstad og Lyse ledningene. I tillegg settes det av plass til muffeanlegg for en fremtidig ledning fra Bærheim.

Mellom muffeanlegget og tunnelpåhugget må det etableres jordkabeltraseer. Kablene legges i tett trekant med minst 1,5 meter mellomrom mellom kabelsettene. Dette vil trolig innebære en god del grave og fyllingsarbeider i kabeltraséen for å sikre passende helning på kabeltraséen. Grøftetraséen vil være rundt 1 meter dyp og 10 meter bred. Samlet båndlagt belte langs kabeltraséen blir ca. 40 m på grunn av elektromagnetisk stråling. Byggeforbudsbeltet vil være åpent for ferdsel og bruk. Se Hoveddelens kapittel 2 for arealbruksplaner.

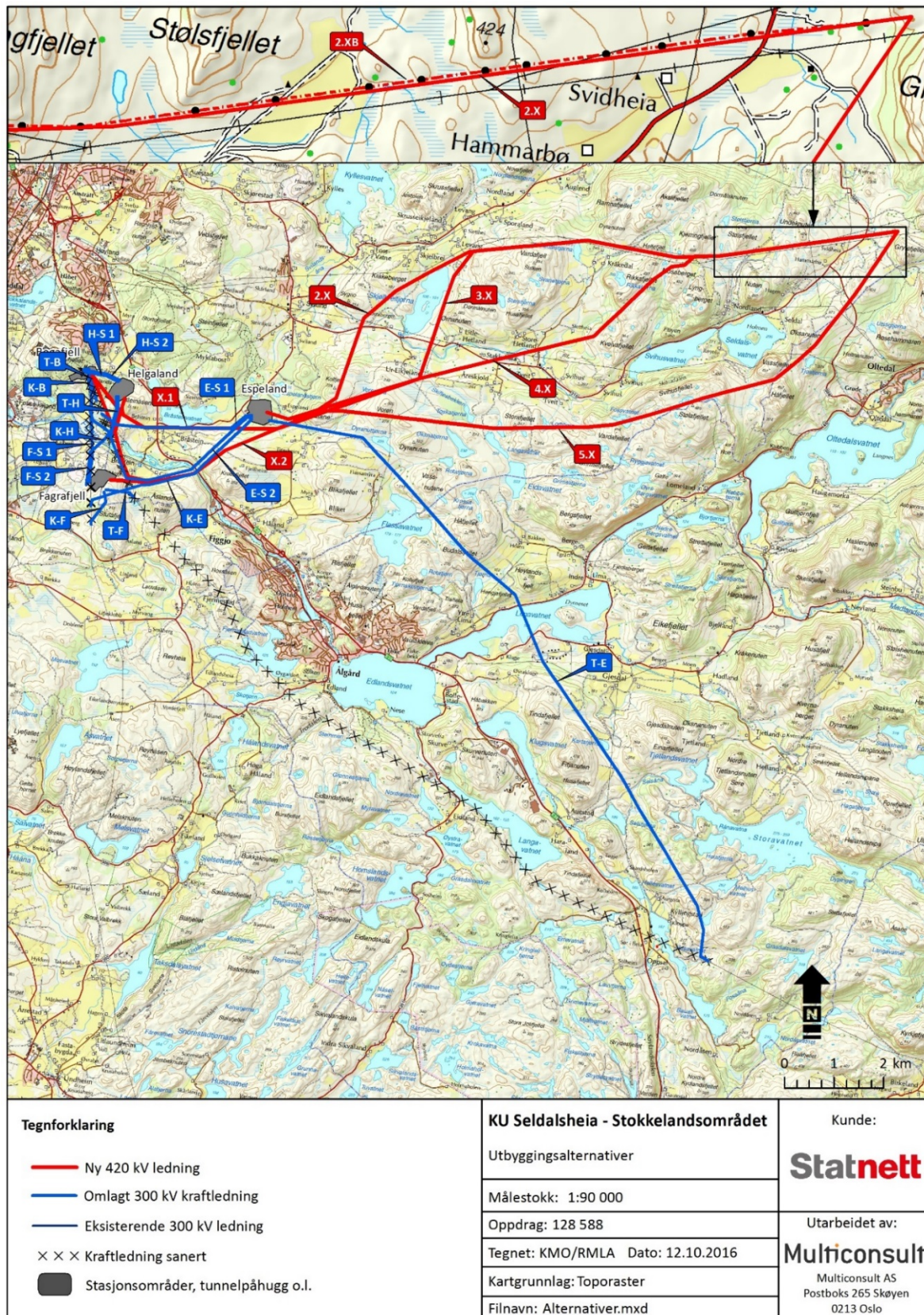
Det er satt av plass til muffeanlegg med standard Statnett innstrekstativ med en høyde på ca. 25-30 m.

Se Figur 2-5 for kart.

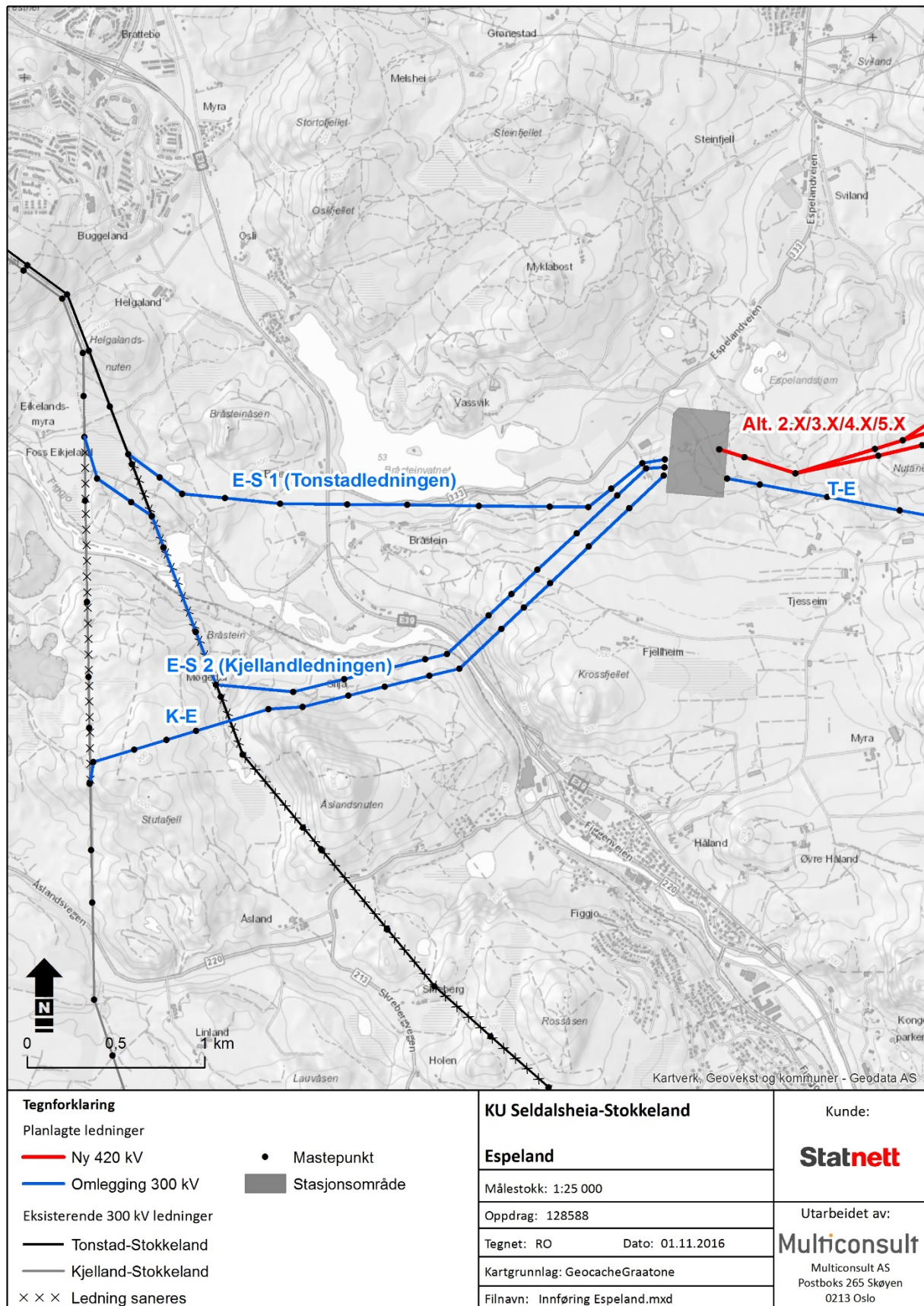
Tabell 2-4. Oversikt over 420 kV traséalternativer til Bogafjell fjellhall transformatorstasjon og omlegging av dagens 300 kV kraftledninger.

Traséalternativ 420 kV Seldalsheia – Bogafjell transformatorstasjon	
2.X* og X.1	Seldalsheia – Bogafjell fjellhall via vestsida Skjelbreitjørna (2.X) og Bråsteinsvatnet (X.1)
2.X* og X.2	Seldalsheia - Bogafjell fjellhall via vestsida Skjelbreitjørna (2.X) og Åsland (X.2)
3.X og X.1	Seldalsheia - Bogafjell fjellhall via østside Skjelbreitjørna (3.X) og Bråsteinsvatnet (X.1)
3.X og X.2	Seldalsheia - Bogafjell fjellhall via østside Skjelbreitjørna (3.X) og Åsland (X.2)
4.X og X.1	Seldalsheia - Bogafjell fjellhall via Kråkedal (4.X) og Bråsteinsvatnet (X.1)
4.X og X.2	Seldalsheia - Bogafjell fjellhall via Kråkedal (4.X) og Åsland (X.2)
5.X og X.1	Seldalsheia- Fagrafjell via Vardafjellet (5.X) og Bråsteinsvatnet (X.1)
5.X og X.2	Seldalsheia – Fagrafjell via Vardafjellet (5.X) og Åsland (X.2)
Traséalternativ omlegging 300 kV Tonstad – Bogafjell – Stokkeland	
T-B	Tonstad - Bogafjell
B-S 1	Bogafjell – Stokkeland nord
Traséalternativ omlegging 300 kV Kjelland – Bogafjell - Stokkeland	
K- B	Kjelland – Bogafjell
B- S 2	Bogafjell – Stokkeland sør

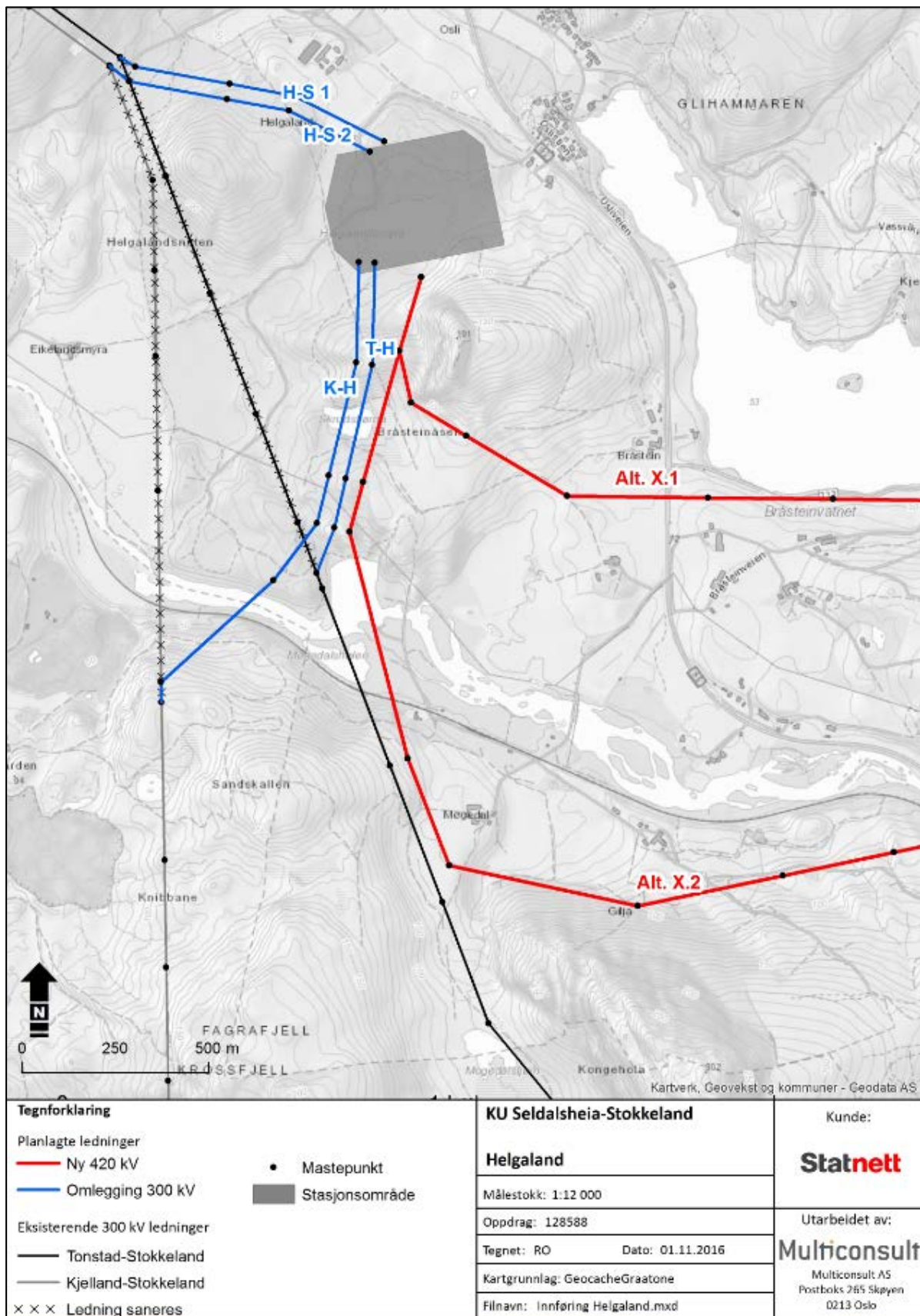
*2.X inneholder en variant 2.X.B som kommenteres separat

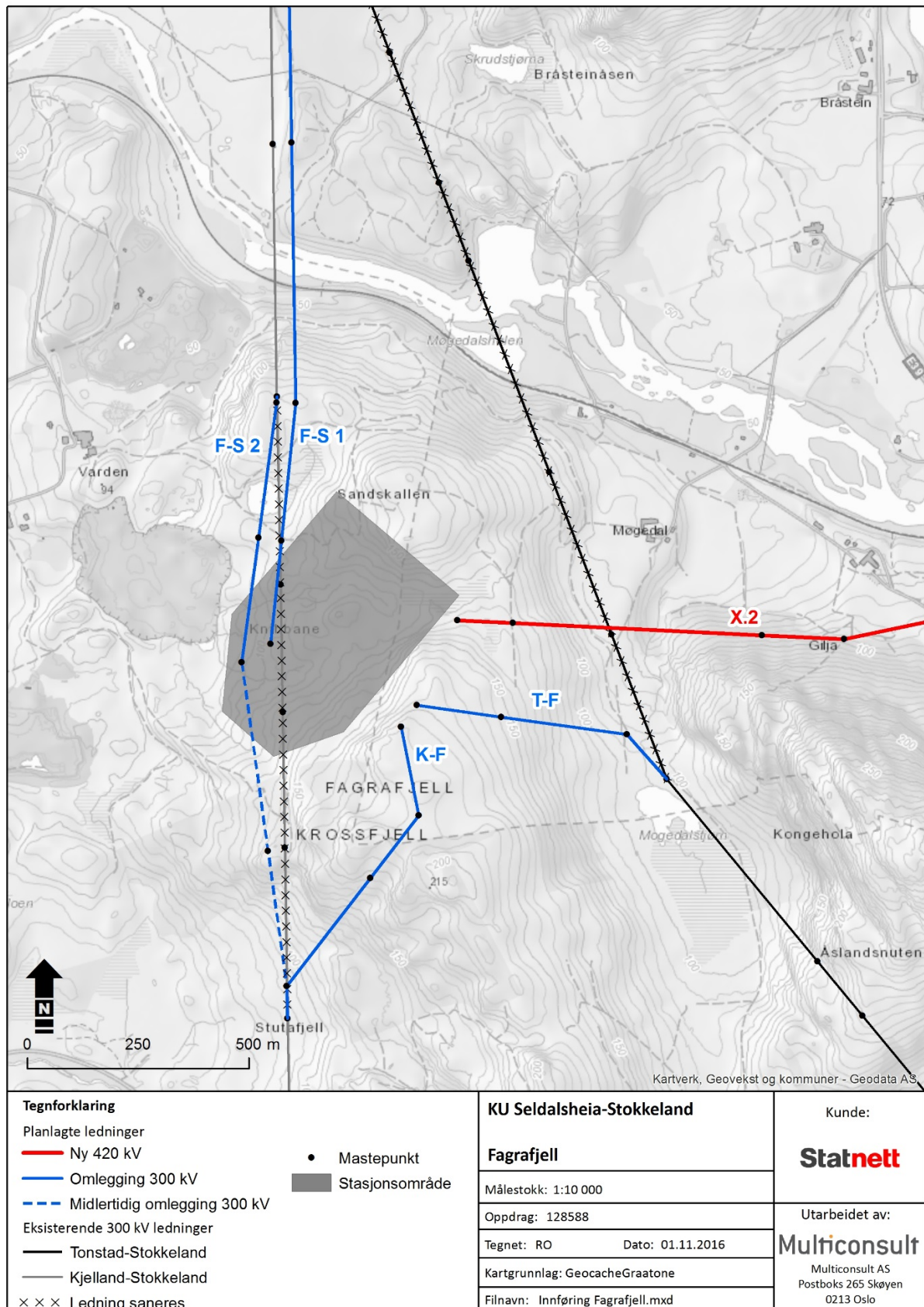
Figur 2-1. Alternative traséer for ny 420 kV kraftledning (i rødt) mellom Seldalsheia i øst og Stokkeland i vest. Fire alternative transformatorstasjoner er avtegnet i grått (Espeland, Helgaland, Fagrafjell og Bogafjell fjellhall) samt alternativer for omlegging av dagens 300 kV kraftledning fra Tonstad- og Kjellandledningene (i blått). Sanerte strekninger vises med kryss (avhenger av transformatorstasjon).

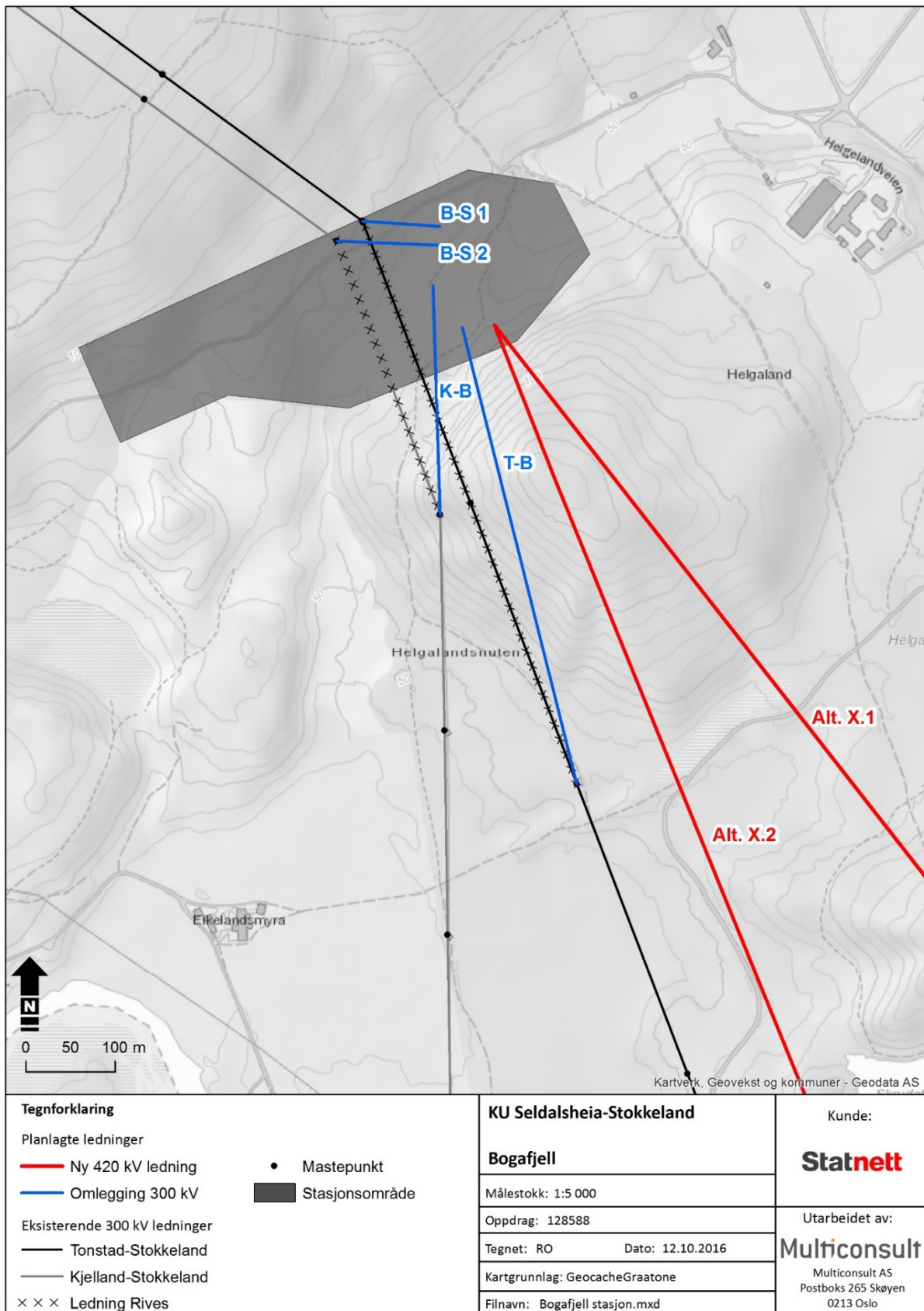
Figur 2-2. Kart over planlagt tiltak tilknyttet Espeland transformatorstasjon med tilhørende alternative innføringer av ny 420 kV kraftledningstrasé fra Seldalsheia – Espeland samt traséer for omlegging av eksisterende 300 kV.

Figur 2-3. Kart over planlagt tiltak tilknyttet Helgaland transformatorstasjon med tilhørende alternative innføringer av ny 420 kV kraftledningstrasé fra Seldalsheia – Helgaland samt planlagt trasé for omlegging av eksisterende 300 kV kraftledninger.

Figur 2-4. Kart over planlagt tiltak tilknyttet Fagraftjell transformatorstasjon med tilhørende alternative innføringer av ny 420 kV kraftledningstrasé fra Seldalsheia – Fagraftjell samt planlagte traséer for omlagging av eksisterende 300 kV kraftledninger.

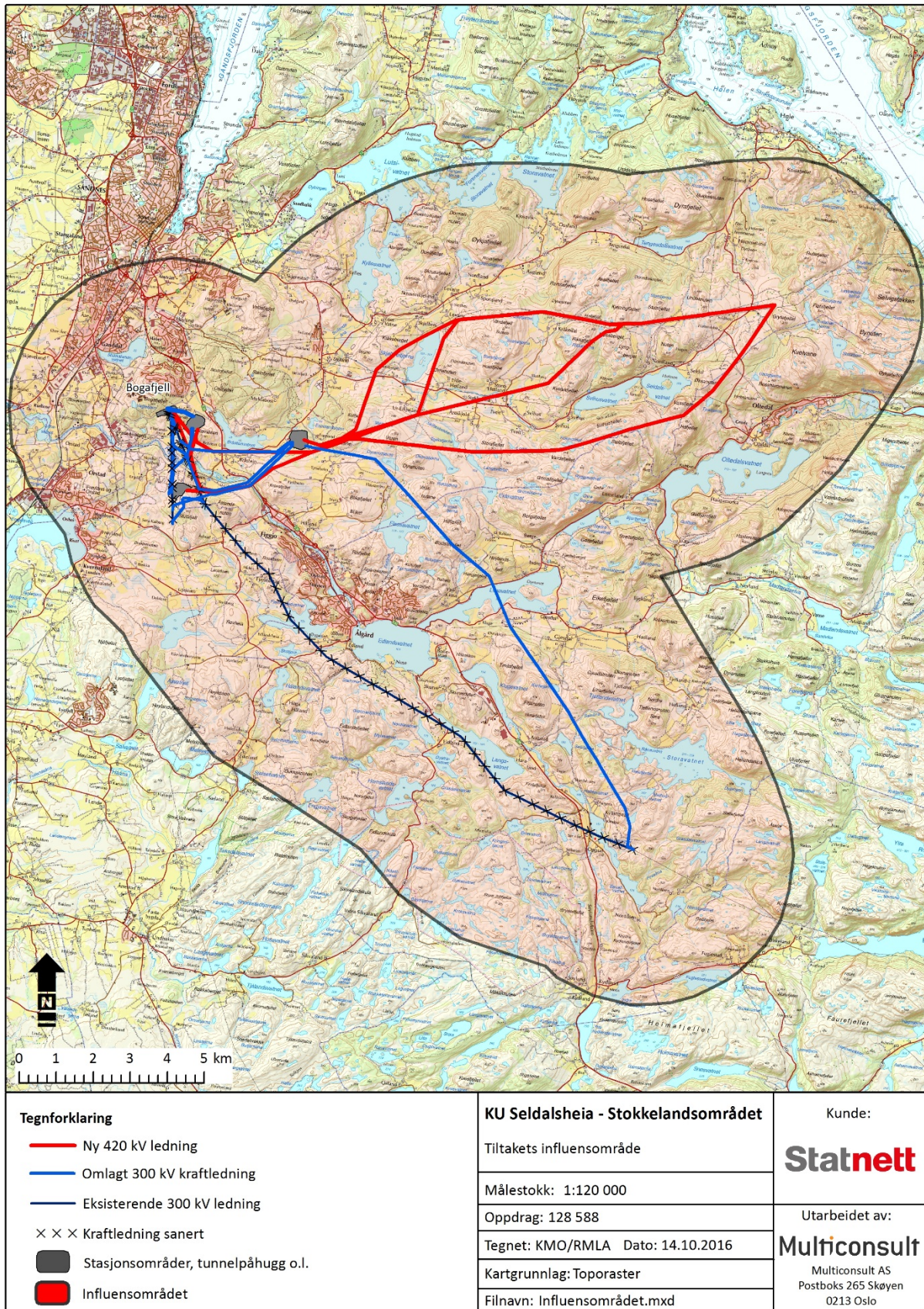
Figur 2-5. Kart over planlagt tiltak tilknyttet Bogafjell fjellhall transformatorstasjon med tilhørende alternative innføringer av ny 420 kV kraftledningstrasé fra Seldalsheia – Bogafjell fjellhall samt planlagte traséer for omlegging av eksisterende 300 kV kraftledninger.

3 FRILUFTSLIV OG NÆRMILJØ

3.1 Metode

3.1.1 Influensområde

Influensområdet for friluftsliv er som for tema landskap definert som en 4 km sone fra kraftledningene, ut ifra at ledningene kan ha en visuell påvirkning over en såpass lang distanse. Avgrensningen av influensområdet framgår **Error! Reference source not found.**

Figur 3-1. Influensområde for friluftsliv.

3.1.2 Datagrunnlag og -kvalitet

Denne utredningen er basert hovedsakelig på følgende informasjon:

- Offentlige kartdatabaser:
 - Naturbase (Statlig sikrede friluftslivsområder, verneområder m.m.)
 - Landskapsregioner (Skog og landskap)
 - GAB-registeret (Registeret for grunneiendommer, adresser og bygninger)
- Friluftsområder kartlagt i Fylkesdelplanen for friluftsliv, idrett, naturvern og kulturvern (FINK) (2004)
- Kommunal kartlegging av friluftsområder i Sandnes kommune (Brosjyren «*Turgleder Sandnes*»).
- Kommunal kartlegging av friluftsområder i Time kommune (Time kommune 2016)
- Muntlig informasjon og e-post fra Gjesdal og Sandnes kommuner
- Kommuneplaner
- Fylkesdelplan for vindkraft, Rogaland
- Turportalen Ut.no
- Egen befarings 25. og 26. april samt 22. og 23. august 2016

Denne utredningen baserer seg i all hovedsak på foreliggende kartlegginger av viktige friluftsområder i kommunal og fylkeskommunal regi, supplert med muntlig informasjon fra Gjesdal og Sandnes kommuner, som er kommunene som blir mest berørt av utbyggingen. I tillegg er store deler av traséene synfart.

Kartleggingen har lagt vekt på å framskaffe beslutningsrelevant informasjon. Dette betyr at beskrivelsen av de enkelte delområdene for friluftsliv ikke er en fullstendig redegjørelse for friluftslivet i disse områdene, men er ment å være tilstrekkelig for verdisettingen. Det er videre lagt mest vekt på beskrivelsen av delområder som blir direkte berørt eller ligger nærmest ledningstraséene. Samlet sett mener vi at datagrunnlaget er middels til godt.

Metodikken for verdsetting av nye friluftsområder er basert på metodikken i Miljødirektoratets håndbok M98, Kartlegging og verdisetting av friluftsområder, fra 2013, samt Miljødirektoratets håndbok 18 Friluftsliv i konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven fra 2001. Metodikken er basert på 13 verdsettingskriterier, der syv tillegges størst vekt og de fem øvrige brukes til å justere verdisettingen. Metodikken legger opp til at man kan velge å fokusere på noen kriterier avhengig av tilgjengelig informasjon og ressurser. I foreliggende utredning er det i hovedsak de syv viktigste kriteriene som legges til grunn. Disse er gjengitt i **Error! Reference source not found.** For de øvrige henvises det til håndboken.

De ulike kriterier vektet fra 1 (lavest score) til 5 (høyest score). Når alle relevante kriterier for et område er vurdert gjøres en endelig vurdering av verdi for det aktuelle området, som plasserer området i én av kategoriene svært viktige friluftsområder (A), viktige friluftsområder (B), registrerte friluftsområder (C) og øvrige områder. Se Tabell 3-2. Slik det framgår av tabellen, vil en høy score for enkelte av kriteriene medføre at et område får høy verdi selv om området scorer lavt på øvrige kriterier. I denne utredningen tar vi likevel utgangspunkt i at verdien kan justeres langs en skyveskala som også omfatter «mellomverdier» (eks. middels til stor verdi) slik det åpnes for i KU-metodikken i håndbok V712. Dette

gir bedre grunnlag for i neste ledd å kunne rangere de ulike ledningsalternativene og transformatorstasjonene ut i fra hvilken konsekvens de medfører for friluftslivet.

Vurdering av omfang er basert på en blanding av metodikken i håndbok V712 og DN-håndbok 18-2001. Det vurderes i hvilken grad tiltaket påvirker:

- Områdets attraktivitet og opplevelseskvaliteter for ferdsel, aktiviteter og opphold
- Områdets bruksmuligheter
- Bruksfrekvensen av området, herunder for bestemte grupper

Tabell 3-1. Verdisettingskriterier for kartlegging av friluftsområder. Kilde: Håndbok M98-2013.

Kriterier		1	2	3	4	5
Brukerfrekvens	Hvor stor er dagens brukerfrekvens	Liten	Noe	Middels	Ganske stor	Stor
Regionale og nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	Aldri	Nesten aldri	Middels	Ganske ofte	Ofte
Opplevelseskvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	Ingen	Litt	Middels	Ganske mange	Mange
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi?	Ingen	Litt	Middels	Ganske stor	Stor
Funksjon	Har området en spesiell funksjon (atkomstzone, korridor, parkeringsplass el.)?	Ikke spesiell funksjon	Noe spesiell funksjon	Middels spesiell funksjon	Ganske spesiell funksjon	Spesiell funksjon
Egnethet	Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter som det ikke finnes like gode alternative områder til?	Dårlig	Ganske dårlig	Middels	Ganske godt	Godt
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	Ikke tilrettelagt	Litt tilrettelagt	Middels til rettelagt	Ganske godt tilrettelagt	Høy grad av tilrettelegging

Tabell 3-2. Verdikriterier for friluftsliv iht. håndbok M98-2013.

Verdi	Kriterier
A - Svært viktig	Brukerfrekvens = 4,5 eller Regionale/nasjonale brukere 4,5 eller Opplevelseskvaliteter =5 eller Symbolverdi = 5 eller Funksjon = 5 eller Egnethet = 5 eller Tilrettelegging =5 eller En generell høy score
B- Viktig	Brukerfrekvens = 3 eller Regional/nasjonal bruk 3 eller Opplevelseskvaliteter = 3,4 eller Symbolverdi = 3,4 eller Funksjon = 3,4 eller Egnethet = 3,4 eller Tilrettelegging = 3,4 eller En generell middels score
C - Registrert	Brukerfrekvens =2 eller Regional/nasjonal bruk 2 eller Opplevelseskvaliteter = 2 eller Symbolverdi = 2 eller Funksjon = 2 eller Egnethet = 2 eller Tilrettelegging = 2 eller En generell lav score
Øvrige områder	Områder som ikke blir verdsatt som A, B eller C.

3.2 Områdebeskrivelse og verdivurdering

3.2.1 Befolkning og planstatus i berørte kommuner

Befolkning

Sandnes by er Norges åttende største by med godt over 74 955 innbyggere per 31. desember 2015. På samme dato var det registrert 11 864 innbyggere i Gjesdal, 18 622 i Time og 18 906 i Klepp kommune (Statens statistiske sentralbyrå, SSB, 2016).

Bebyggelsen i influensområdet er konsentrert til ytre områder av Sandnes by (herunder Gandal, Bogafjellområdet og Sviland) og langs Figgjo innenfor tettstedene Figgjo og Ålgård (hhv. Sandnes og Gjesdal). Andre tettbygde områder er Otedal (Gjesdal), Orstad (Klepp) og Frøyland (Time) i nordenden av Frøylandsvatnet. I øvre deler av influensområdet finnes spredt bebyggelse i lavereliggende områder, i stor grad i form av gårder.

Planstatus

Kommuneplaner

Ledningstraséene går i hovedsak gjennom områder avsatt som landbruks-, natur- og friluftsområder (LNF), herunder områder med sikring eller hensynssoner for ulike formål.

Espeland transformatorstasjon ligger innenfor områder avsatt som/for råstoffutvinning. Dette er også innenfor faresone brann- og eksplosjonsfare pga. et nærliggende sprengstoffsikkerhet, samt område båndlagt etter lov om kulturminner og hensynssone for bevaring av naturmiljø.

Helgeland transformatorstasjon ligger i et LNF-område med hensynssoner for regional grøntstruktur (H540), landskap (H550) og bevaring naturmiljø (H560) og støy (H220).

Muffeanlegget for Bogafjell ligger i hovedsak innenfor hensynssone bevaring naturmiljø (H560), men berører også hensynssone bevaring regional grøntstruktur (H540). Det meste av arealet inngår dessuten i et område som er båndlagt for framtidig regulering til framtidig samferdselsanlegg (etter (H710)). Det tillates ingen tiltak i strid med dette formålet før endelig regulering av samferdselsanlegget. Rett nordøst for anlegget er det for øvrig et idrettsanlegg for hestesport, som henger sammen med hestesenteret øst for muffeanlegget.

Tunnelpåhuggene ligger innenfor friområde, LNF og område som allerede er avsatt for offentlig eller privat tjenesteyting der eksisterende Stokkeland transformatorstasjon ligger.

Fagrafjell ligger i Sandnes kommune innenfor LNF-område og område for råstoffutvinning (massetak). Deler av arealet i øst er dessuten båndlagt etter lov om kulturminner. I Time kommune er arealet innenfor LNF. For øvrig er det båndlagt en trasé til samferdselsformål som går gjennom området.

Ledningene går i all hovedsak gjennom områder som i kommuneplanene er avsatt med landbruks-, natur- og friluftsmål stedvis med ulike hensynssoner.

Regionalplan Jæren 2013-2040

Regionalplan Jæren gjelder for hele influensområdet. Målsettingen med planen er å:

- ha en byutvikling basert på regionale helhetsløsninger som effektiviserer arealforbruket og transportarbeidet
- styrke verdiskapingen
- sikre natur- og kulturverdier og gi høy livskvalitet

Herunder er det et mål å sikre regional grøntstruktur for å sikre befolkningen god tilgang til større sammenhengende områder for rekreasjon, friluftsliv og mosjon i rimelig avstand fra bosted. Et utsnitt fra planen er vist i Figur 3-2. I henhold til retningslinjene for regional grøntstruktur skal kommunene innarbeide og detaljere den i kommune- og detaljplaner basert på kunnskap om lokale forhold, og samarbeide interkommunalt for å sikre sammenheng og koordinering på tvers av kommunegrensene. I Sandnes kommune er mye av dette arealet sikret ved å inkludere det i Sandnesmarkå, som omtales senere.

I Gjesdal kommune omfatter grøntstrukturen en sone mellom Limavatnet og Ålgård, som er sikret som friområde i kommuneplanen. I tillegg er det også noe grøntstruktur i Ålgård sentrum. Regional grøntstruktur i Time kommune blir ikke berørt.

Figur 3-2. Utsnitt fra Regionalplan Jæren (2013) hvor regional grøntstruktur er vist med mørkegrønn farge.

Fritidsboliger

Hyttefeltene i arealplanen for Sandnes kommune er lokalisert ut mot Gandsfjorden og Høgsfjorden og ligger således utenfor influensområdet. Heller ikke i Gjesdal, Time eller Klepp er det avsatt hyttefelt i arealplanene innenfor influensområdet.

Den største konsentrasjonen av fritidsboliger ligger rundt innsjøene i Lutsivassdraget, i området Tengesdal-Augland og ved Limavatnet ved Indre Lima. En del av disse er innenfor influensområdet. I kommuneplanen for Time er det avsatt areal til spredt hyttebebyggelse rundt Melstjern helt ytterst / dels utenfor influensområdet for 300 kV ledningen som er aktuell for sanering. For øvrig finnes hytter spredt. Kun én fritidsbolig ligger innenfor en 100 m bred korridor ut fra senterlinjen til de nye ledningsalternativene. Denne ligger øst for Selstjørna i Gjesdal. Se Figur 3-12.

3.2.2 Landskap og naturforhold

Det henvises til temarapporten for landskap for en mer detaljert redegjørelse for landskapet i influensområdet. Her gis en kort beskrivelse.

Grovt sett kan landskapet i influensområdet beskrives som kupert og med en «uryddig» blanding av oppdyrkede og bebodde daler, avrundede, lave åser og enkelte knudrete knauser som stikker opp. Influensområdet er i stor grad jordbrukspåvirket. I østre og søndre deler av influensområdet stykkes jordbruksområdene opp av fjellformasjoner, mens det i vestre del i overgangen mot kystlandskapet er større, sammenhengende jordbruksarealer. Et tykt, sammenhengende løsmassedekke med dyrka mark og et høyt antall beitedyr som kan gå ute store deler av året gjør at landskapet kles av store, grønne flater også oppover fjellsidene der det ikke er skog. Det som er av trevegetasjon utgjøres ofte av gran og granplantinger som i flere tilfeller står igjen som markante linjer i terrenget, mens løvskogsarter ofte opptrer i lavvokste former og som busker i de høyereliggende områdene. Influensområdet for 5.X omfatter areal som er klassifisert som inngrepsfritt iht. den tidligere definisjonen av INON (naturområder som ligger i mer enn 1 km avstand fra tyngre tekniske inngrep som veier, kraftledninger etc.).

Fjell- og skogsområdene byr på muligheter for turer og andre former for friluftsliv i umiddelbar nærhet til veg og tettsteder. Mye av disse områdene er tilrettelagt med merkede stier og gjerdeklyvere for tilkomst. De nevnte knausene utgjør naturlige toppturmål nær bebygde områder og byr ofte på spektakulær utsikt.

Flere steder i dalbunnene og fjellet ligger dessuten små og mellomstore innsjøer som gir landskapet økt variasjon i tillegg til å by på rekreasjonsmuligheter i form av padling og fiske, tilrettelagte badeplasser og stier. Dessuten går det laks- og sjøørretførende Figgjovassdraget gjennom influensområdet.

Det er mye rådyr i de lavereliggende strøkene av områdene langs ledningstraséene. Hjort har dagleier høyt oppe og næringsøk mot rikere beiter lenger ned, bl.a. jorder med gressbeite på vår/forsommer. Elg finnes høyere i terrenget, lenger unna folk. Hjortestammen er etablert de siste par tiårene. Det samme gjelder elg, men denne arten opptrer kun i tynn bestand med noen lokale kjerneområder. Det skal være best habitat for hjort i områder med bratte dal- og fjordlier, og i mindre grad i de lavereliggende og vestlige delene av kommunene Gjesdal og Sandnes. Lyngheiene og høyereliggende naturbeiter og myrområder er verdifulle for bl.a. orrfugl. Det jaktes primært på hjort, rådyr og småvilt i tillegg til noe elg i store deler av influensområdet.

Det er en rekke viktige naturtyper langs kraftledningstraséene, herunder med stor verdi. Dette omfatter en rekke lokaliteter av den kulturbetingede naturtypen kystlynghei i ulik hevd (dels under gjengroing).

På grunn av de i et regionalt perspektiv relativt store tilgjengelige naturområdene med liten og moderat grad av inngrep er særlig Sandnes kommune, men også til en viss grad Gjesdal, viktige for friluftslivet på regional skala. Dette er nærmere omtalt for de enkelte friluftsområdene (delområdene).

3.2.3 Statlig sikra friluftslivsområder

Statlig sikra friluftslivsområder innebærer at det offentlige har kjøpt eller inngått avtale om varig bruksrett av arealer som kan brukes av allmennheten til friluftsliv. Naturbase (www.naturbase.no) viser flere statlig sikra friluftslivsområder innenfor influensområdet. De fleste er tilknyttet vassdrag som tilrettelagte badeplasser. Flere overlapper også med regionale friluftslivsområder beskrevet i neste kapittel. En oversikt er vist i Tabell 3-3, og områdene er kartfestet i Figur 3-3.

3.2.4 Friluftsområder i FINK

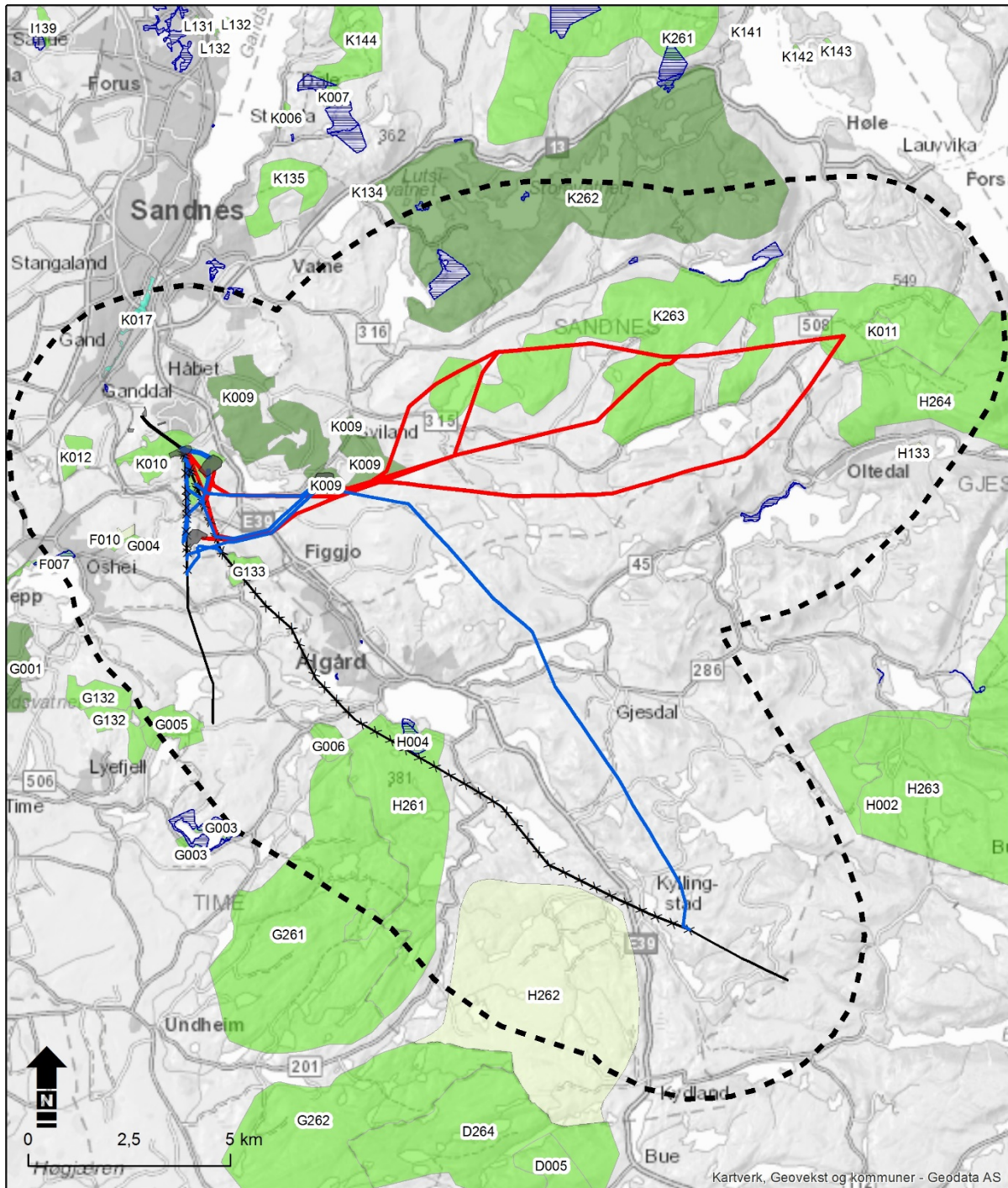
Rogaland fylkeskommune har i forbindelse med Fylkesdelplan for friluftsliv, idrett, naturvern og kulturvern (FINK) gjennomført en kartlegging av friluftsområder i fylket. Planen er nå under revidering, herunder vil ifølge planprogrammet også friluftsområdene gjennomgås på nytt. Tabell 3-4 gir en oversikt over gjeldende områder, som også er kartfestet i Figur 3-3. En nærmere beskrivelse av områdene inngår i beskrivelsen av delområder.

Tabell 3-3. Statlig sikra friluftsområder i influensområdet.

Områdenavn	Brukergrupper	Totalareal (daa)
Neseskogen	Ikke registrert	320
Tengedalsvatnet øst	Regionalt	168
Tengedalsvatnet vest	Regionalt	10
Osaland	Regionalt	19
Osvald Høyland (Konsesjonssak)	Ikke registrert	17
Alsvik	Regionalt	537
Eikeneset	Regionalt	149
Breiholmen	Regionalt	40
Skaret	Lokalt	37
Krampafjellet	Regionalt	73
Gandal	Regionalt	7
Berland 6/6	Ikke registrert	2
Berland	Ikke registrert	3
Kverneland	Ikke registrert	

Tabell 3-4. Friluftsområder med lokal, regional og nasjonal bruksverdi innenfor influensområdet. Informasjonen er hentet fra kartleggingen i Fylkesdelplanen FINK.

Område	Kommune	FINK-nr.	Sikra	Bruksverdi
Frøylandsvatnet	Klepp	F007	Sikra	Regional
Åslandsnuten	Time	G133	Planlagt sikra	Regional
Bogafjell	Sandnes	K010	Sikra	Regional
Vagleskogen	Sandnes	K012	Sikra	Regional
Ims-Lutsivassdraget	Sandnes	K262	Ikke sikra	Nasjonal
Kvelvafjellet-Bynuten	Sandnes	K263	Ikke sikra	Regional
Kvelvafjellet-Bynuten	Gjesdal	H264	Ikke sikra	Regional
Høleheia	Sandnes	K011	Sikra	Regional
Melsheia/Bråstein bade plass	Sandnes	K009	Sikra	Nasjonal
Eidland-Kydland	Gjesdal	H262	Ikke sikra	Lokal
Eidlandsfjellet	Gjesdal	H261	Ikke sikra	Regional
Timeheia aust	Time	G261	Ikke sikra	Regional
Storamyrr	Gjesdal	H133	Sikra	Lokal
Storåna	Sandnes	K017	Sikra	Annen
Kaldbergskogen	Time	G004	Sikra	Regional
Kaldbergskogen	Klepp	F010	Sikra	Lokal
Åsvatnet	Time	G005	Sikra	Regional
Hålandsskogen	Time	G006	Sikra	Regional
Njåfjell	Time	G132	Planlagt sikra	Regional
Storån	Sandnes	K017	Sikra	Ikke oppgitt

<p>Tegnforklaring</p> <p>FINK - bruksverdi</p> <ul style="list-style-type: none"> Nasjonal Regional Lokal Ikke oppgitt (Storåna) <p>Statlig sikra friluftsområde</p> <ul style="list-style-type: none"> 	<p> Influensområde</p>	<p>KU Seldalsheia-Stokkeland</p> <p>Friluftsområder i FINK / Statlig sikra</p> <p>Målestokk: 1:120 000</p> <p>Oppdrag: 128588</p> <p>Tegnet: RO Dato: 12.10.2016</p> <p>Kartgrunnlag: GeocacheGraatone</p> <p>Filnavn: Friluftsområder.mxd</p>	<p>Kunde:</p> <p>Statnett</p> <p>Utarbeidet av:</p> <p>Multiconsult</p> <p>Multiconsult AS Postboks 265 Skøyen 0213 Oslo</p>
---	--	---	--

Figur 3-3. Oversikt over friluftsområder registrert i FINK samt friluftsområde med statlig sikring. FINK er nå under revidering.

3.2.5 Sandnesmarkå

Sandnesmarkå omfatter store områder mellom Gandsfjorden og Høgsfjorden, langs Lutsivassdraget, Bråstein og helt vest til Vagleskogen. En oversikt er vist i Figur 3-4, mens Figur 3-5 viser et utsnitt fra områdene hvor transformatorstasjonene er planlagt. Kartene viser også park- og lekeområder i Sandnes som ligger utenfor Sandnesmarkå, i tillegg til stinett i og utenfor.

Formålet med Sandnesmarkå er iht. Miljøplan Sandnes (Sandnes kommune 2015) «... å skape forutsigbarhet for landbruket (jordbruk og skogbruk) og tilrettelegge for friluftsliv og naturopplevelse i store sammenhengende områder rundt Sandnes by.»

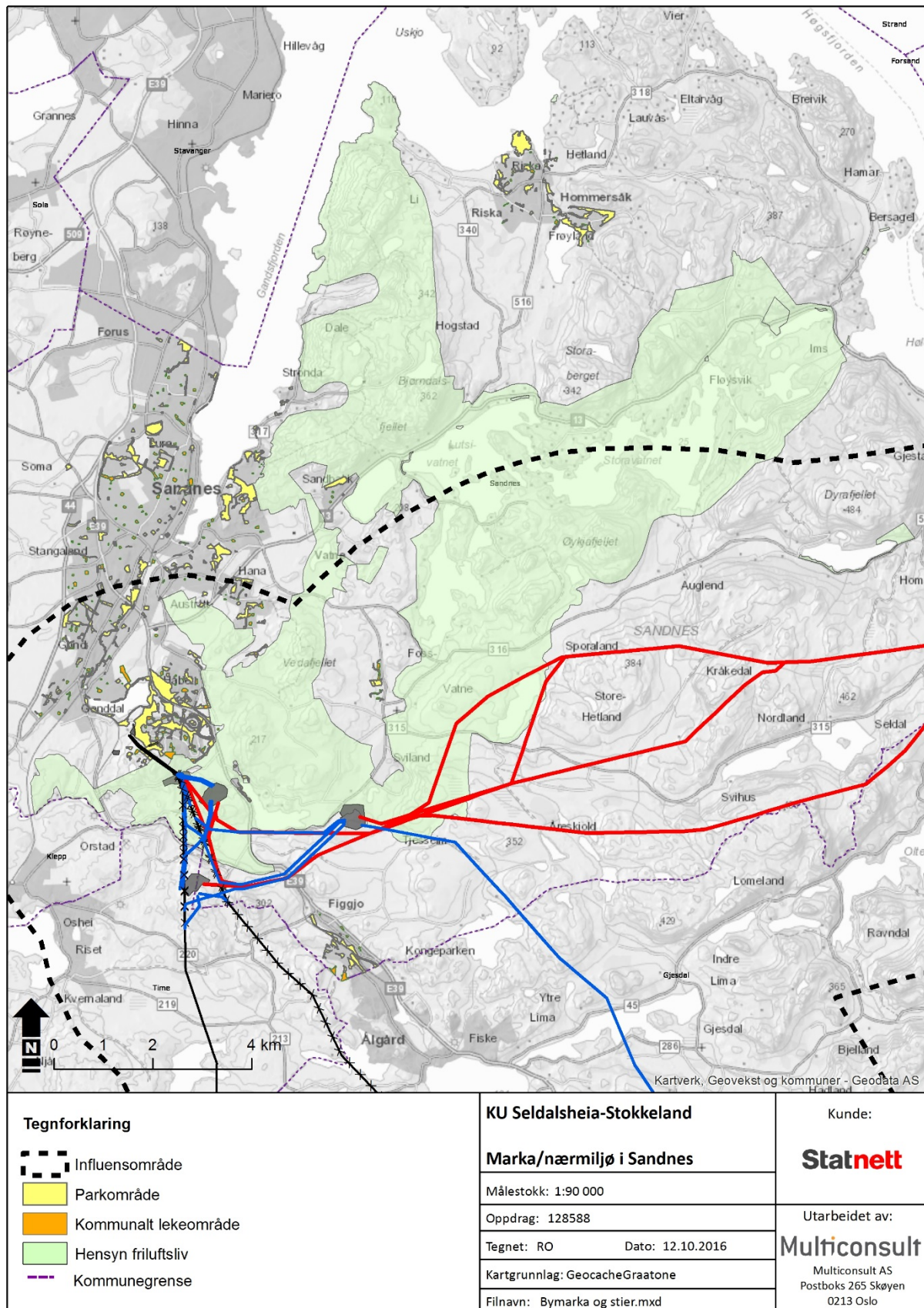
Tilrettelegging for friluftsliv innenfor Sandnesmarkå skal iht. Miljøplanen skje uten at viktige eller svært viktige områder for biologisk mangfold blir berørt (som en hovedregel), samt at eksisterende drift på berørte landbrukseiendommer kan opprettholdes og videreutvikles uten å forulempes.

Kjerneområdene i Sandnesmarkå er definert som følgende:

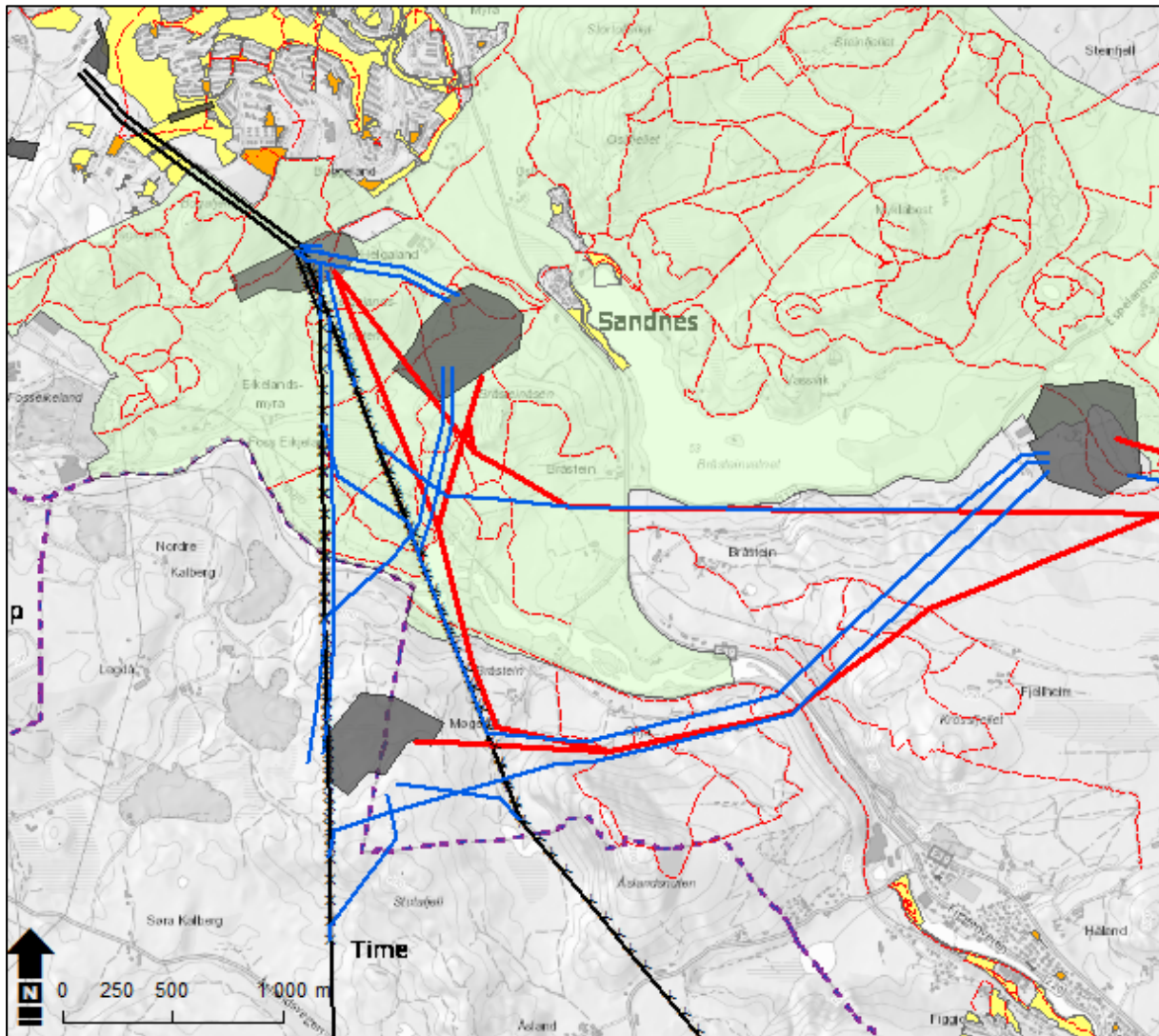
- Vagleskogen
- Bogafjell-Helgeland
- Melshei (inkludert Rogaland arboret)
- Hana-Gramstad-Li
- Ims-Lutsi

Markaområdene har betydning som friluftsområde for store deler av Jæren, inkludert de store befolkningskonsentrasjonene i Sandes og Stavanger. I følge Sandnes kommune er Lutsiområdet, Melsheia og Bogafjell-Vagleskogen mest brukt av disse, lokalt og regionalt (nasjonalt) (Ane Kristine Rostrup, pers.medd.).

De delene av Sandnesmarkå som ligger innenfor influensområdet er inkludert i de ulike delområdene for friluftsliv. Unntaket er et mindre markaområde mellom Skjørestad og Auestad nord for fv. 316, som ikke er eller hører naturlig til et definert turområde og ligger i utkanten av influensområdet.

Figur 3-4. Hensynszone friluftsliv (Sandnesmarkå), kommunale lekeområder og parker i Sandnes kommune.

Figur 3-5. Detaljutsnitt fra Figur 3-4 som viser lokalisering av de fire ulike transformatorstasjonsalternativene (angitt i mørk grå) og turstier (stiplet rødt), hensynssone friluftsliv (lysegrønn), parker (gult) og kommunale lekearealer (oransje) i Sandnes kommune.

3.2.6 Andre friluftslivsområder

I forbindelse med foreliggende utredning er det lokalisert friluftsområder som ikke er kartlagt i FINK eller som er statlig sikra. Områdene er kartlagt på bakgrunn av informasjon fra Sandnes, Gjesdal og Time kommuner i tillegg til egen befarings. Disse omfatter både nye og tilgrensende områder i tillegg til områder registrert i FINK.

Sandnes kommune har definert 16 turområder, sist oppdatert i mai 2016, ved publisering av brosjyre med kart og turbeskrivelser (Sandnes kommune 2016). Av disse områdene ligger 11 innenfor influensområdet. Kun to områder er helt nye i forhold til FINK, mens de øvrige områdene helt eller delvis er kartlagt i FINK. Se

Tabell 3-5. I følge Sandnes kommune er trolig Bynuten, Melshei og områder som inngår i lms-Lutsi blant de mest brukte av disse turområdene. Bynuten er for øvrig også et mål for turister (Ane Kristine Rostrup, pers.medd.). Denne ligger utenfor Sandnesmarkå, men er i henhold til kommuneplanen en del av overordnet grøntstruktur.

I tillegg er Stokkalandsvatnet i Gandal og utløpselva Storåna viktige nærmiljø-/friluftsområder og til en viss grad også for tilreisende pga. opplevelsesverdier særlig i Sandvedparken. Videre er også det verna

laks- og sjøørretførende vassdraget Figgjo og arealet langs elva viktig både for friluftslivet med fiske-, bade og turmuligheter. I tillegg er denne sonen viktig for nærmiljø med tanke på trygg ferdsel for gående og syklende.

Time kommune har gjennomført ny kartlegging av friluftsområder våren 2016 i forbindelse med rullering av kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet. Planen går ut på høring høsten 2016. Tabell 3-6 viser en oversikt over områder som ligger innenfor influensområdet, og hvordan disse er relatert til gjeldende FINK. Figur 3-6 viser lokaliseringen av områdene i forhold til influensområdet. Friluftsområdet Melsknuten er ikke inkludert i influensområdet, da tiltakene ikke vil bli synlig herfra.

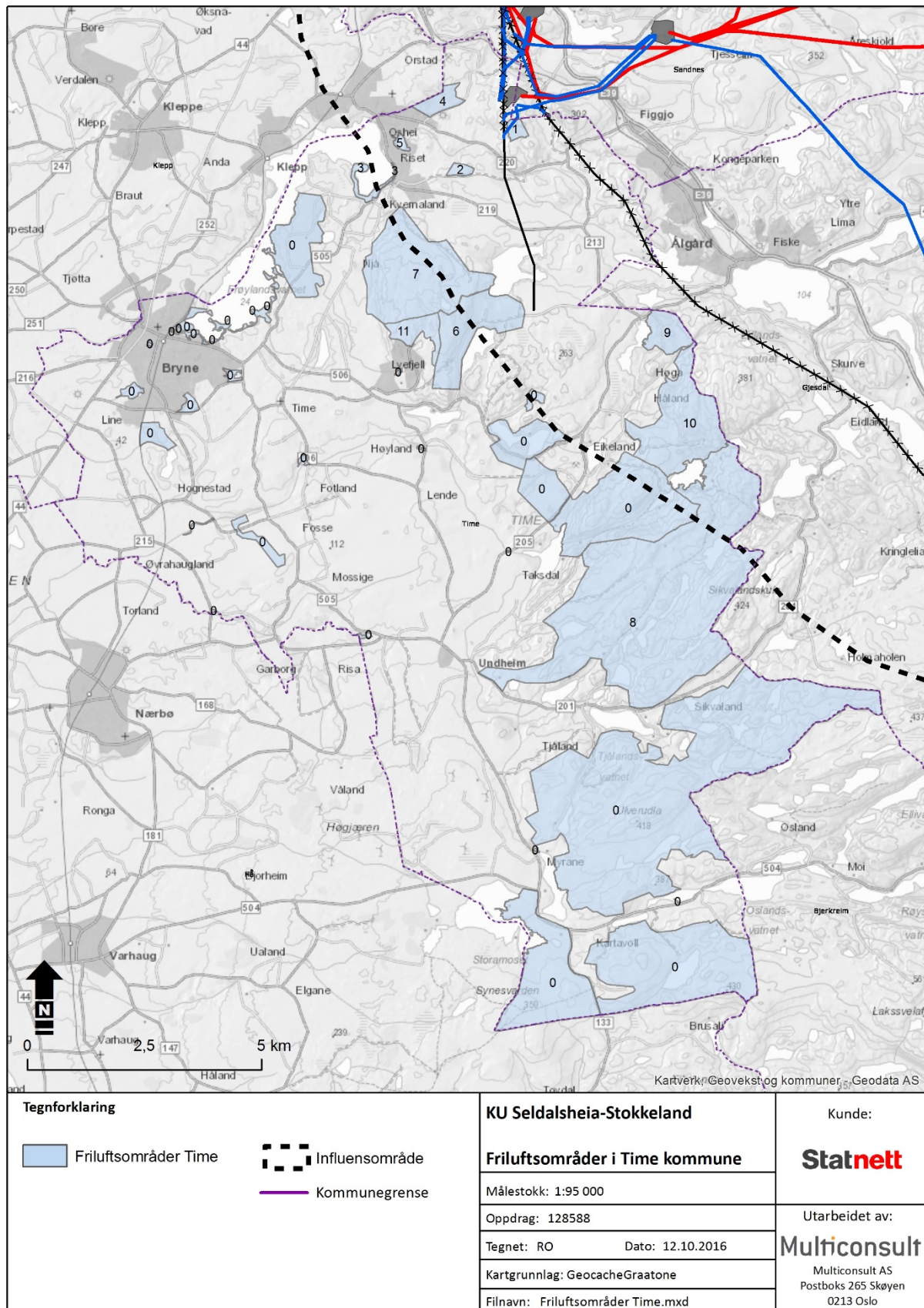
I Gjesdal er det ved hjelp av kommunen identifisert flere nye områder. Disse områdene er alle beskrevet som egne delområder. I tillegg ligger deler av områdene «Figgjo» og «Dyranuten» også innenfor Gjesdal. Områdene er fjell-/heiområder som er tilgjengeliggjort med turstier og gjerdeklyvere av bl.a. grunneierne som selv benytter flere områdene i forbindelse med jakt på hjort og rådyr (i liten grad elg), samt Limavatnet, Edlandsvatnet og Fjermestadvatnet. Ålgård Orientering har lagt ut poster på flere av toppene.

Tabell 3-5. Turområder definert av Sandnes kommune og hvordan disse forholder seg til områder som er kartlagt i FINK og/eller statlig sikra.

Friluftsområde	Status i FINK/ Statlig sikra
Dyranuten	Ikke beskrevet.
Vedafjellet	Ikke beskrevet.
Bogafjell-Helgeland	Inngår i Bogafjell.
Krossfjellet-Åslandsnuten	Åslandsnuten beskrevet.
Vagleskogen	Tilsvare Vagleskogen.
Melshei	Inngår i Melsheia-Bråstein badeplass.
Veraland	Inngår delvis i Ims-Lutsivassdraget.
Undeknuten	Inngår delvis i Kvelvafjellet-Bynuten.
Bynuten og Selvigstakken	Inngår i Kvelvafjellet-Bynuten.
Alsvik-Nordland	Inngår i Ims-Lutsivassdraget og Alsvik (statlig sikra).
Fjellbygda og Sygno	Inngår delvis i Kvelvafjellet-Bynuten.

Tabell 3-6. Friluftsområder kartlagt av Time kommune og hvordan disse forholder seg til områder som er kartlagt i FINK og/eller statlig sikra. Nummerering henviser til nummerering i Figur 3-6.

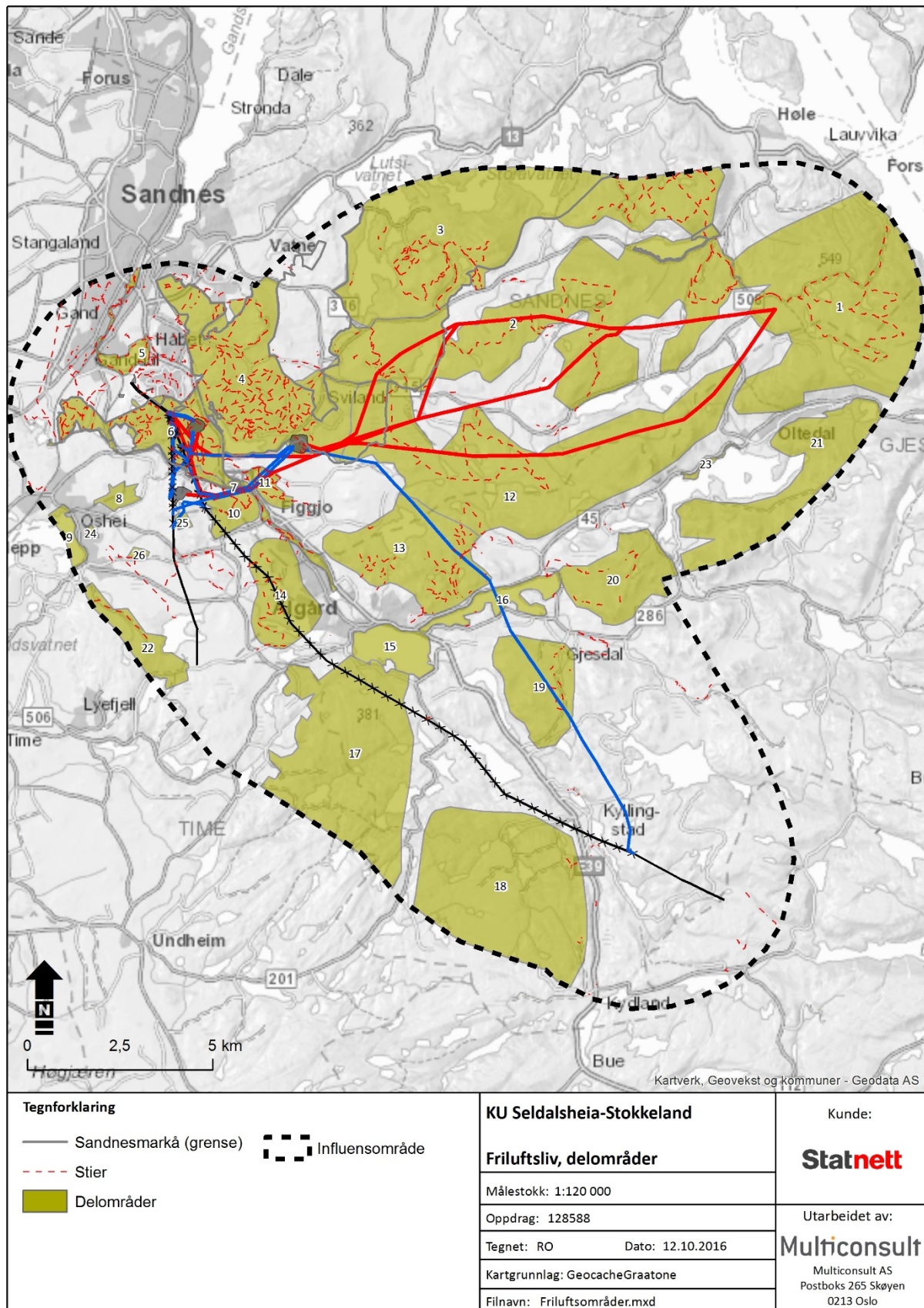
Nr.	Friluftsområde	Status i FINK/ Statlig sikra
1	Stutafjell	Ikke beskrevet
2	Brekkeknuten	Ikke beskrevet
3	Frøylandsvatn	Ikke beskrevet
4	Kaldbergskogen	Inngår i FINK-område med samme navn
5	Stemmen	Ikke beskrevet
6	Åsen	Dekkes delvis av Åsvatnet og Njåfjell
7	Njåfjell	Dekkes delvis av Njåfjell
8	Sikvalandsheia	Tilsvare i stor grad Timeheia aust
9	Hålandsskogen	Tilsvare FINK-området av samme navn
10	Bursfjeld	Dekkes av Timeheia aust
11	Lyefjell	Dekkes i stor grad av Timeheia aust

Figur 3-6. Friluftsområder kartlagt av Time kommune i 2016. Nummerering henviser til nummer i Tabell 3-6. Områder med nummer 0 er vurdert å ligge utenfor influensområdet (synlighetsområde) og er ikke omtalt.

3.2.7 Verdivurdering

På bakgrunn av beskrivelsen over er friluftsområdene sammenfattet i 26 områder som er beskrevet og verdisatt med hensyn på friluftsliv i dette kapitlet. Områdene er kartfestet i Figur 3-7. Verdisettingen av områdene er vist i Figur 3-10. Områder som ikke er kartlagt er områder vurdert å ha liten eller ingen vesentlig verdi for friluftsliv. I flere av disse områdene kan det være noe friluftsliv, herunder jakt primært drevet av grunneierne.

Figur 3-7. Oversikt over delområder for friluftsliv samt turstier.

Delområde 1: Bynuten-Selvigstakken

Delområdet omfatter et kommunalt kartlagt friluftsområde med samme navn (Sandnes kommune 2016) og med areal både i Sandnes og Gjesdal kommune. Dette er for øvrig i store trekk tilsvarende friluftsområdet Kvelvafjellet-Bynuten øst for fv. 508, jfr. FINK.

De fleste av Sandnes kommunes høyeste topper ligger i delområdet med Kvelvafjellet og Bynuten på hhv. 626 og 671 moh. som de høyeste. Fra toppen av Bynuten er det utsikt til Stavanger. Området er tilrettelagt med parkeringsplass ved fv. 508 og merkede turstier. Området byr på muligheter for bær- og sopplukking, og fritt fiske fra offentlig grunn i flere av vannene. Området er rikt på vilt som elg, hjort, rådyr og småvilt.

Bynuten-Selvigstakken er av regional og opp mot nasjonal (Bynuten) bruksverdi. Det er kjent at Bynuten er et turmål også for utenlandske turister som ønsker en lang fjelltur (Ane Kristine Rostrup, pers.medd.). Som tidligere nevnt er også dette området blant de mest brukte turområdene i Sandnes.

Delområdet er utvidet i forhold til FINK-avgrensningen for å inkludere bl.a. atkomststier samt Rosshammaren og Heltanuten i Gjesdal hvor det er etablerte klatrefelt. Til toppen av Heltanuten går dessuten en umerket sti.

Området er noe preget av eksisterende kraftledninger.

Tabell 3-7. Vurdering av de sju hovedkriteriene for verdsetting av Bynuten-Selvigstakken jfr. **Error! Reference source not found.**

Kriterier		Score
Brukerfrekvens	Hvor stor er dagens brukerfrekvens?	5
Regionale og nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	5
Opplevelseskvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	4
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi?	3
Funksjon	Har området en spesiell funksjon (atkomstzone, korridor, parkeringsplass el.)?	1
Egnethet	Er området spesielt godt egnet for én eller flere enkeltaktiviteter som det ikke finnes like gode alternative områder til?	4
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	2

Delområde 1 gis på bakgrunn av dette **stor verdi**.

Delområde 2: Undeknuten-Sygno

Delområdet omfatter de kommunalt registrerte turområdene Undeknuten og Fjellbygda og Sygno i tillegg til mellomliggende arealer. Området rundt Sygno og Skjelbreitjørna i vestre del av området ligger dessuten innenfor Sandnesmarkå.

Undeknuten utgjør turområdet rett vest for fv. 508, med naturlig innfallsport fra Tenedalsvatnet nord for området. Tenedalsvatnet og et område ved Osaland er inkludert. To områder ved Tenedalsvatnet og et område ved Osaland er statlig sikra friluftsområder, jfr. Tabell 3-3, og inkludert i delområdet. Områdene er egnet for bading/strandaktiviteter og ferskvannsfiske, og er tilrettelagt med parkeringsplass, bygninger og anlegg inkludert for funksjonshemmede. Brukerfrekvensen er ikke registrert for Osaland og Tenedalsvatnet vest, mens frekvensen for Tenedalsvatnet vest er oppgitt som liten (Naturbase). Brukergruppen er oppgitt som regional.

Fjellbygda-Sygnø har bade- og fiskemuligheter i Skjelbreitjørna. Her er det tillatt med fritt fiske fra offentlig grunn, ellers etter avtale. Ved vannet er det parkeringsplass som er en av de mest brukte innfallsområdene til området. Det går merket turløype gjennom hele området, blant annet over Sygnonuten, Sulken og Ramnafjellet. Turbrosjyren til Sandnes kommune gir tre turforslag for området, Skjelbreitjørna-Sygnø t/r, Skjelbreitjørna-Sulken t/r og Svihus-Ramnafjellet t/r.

Det er kartlagt en rekke verdifulle naturtyper i området, herunder kulturbetingede naturtyper som kystlyngheier, naturbeitemark, beite- og slåttefeller, samt andre myr- og kildevegetasjonstyper.

Sygnonuten er en karakteristisk granittnut. Den er for øvrig regnet som et svært verneverdig pga. de tilliggende støt- og sidemorenene (<http://geo.ngu.no/kart/naturarv/>. Rogaland fylkeskommune / Stavanger Turistforening har kartlagt Sygnø blant «vakre landskap» i Rogaland. (Stavanger Turistforening 2009). Rett under ligger et lett synlig kulturminne i form av rydningsrøyser. Området Sviland er vurdert som et viktig kulturlandskap, og i området finnes også en rekke automatisk freda kulturminner. Ved Sporaland og opp Lyngveggen nord for Svihusvatnet er det for øvrig klatrefelt.

Fjellbygda er iht. Miljøplan Sandnes 2015-2025 et av de viktigste regionale friluftsområdene i Sandnes utenfor Sandnesmarkå.

I Krogedal (Kråkedal), som er en av flere mulige innfallsporter til delområdet, finnes freda gårdstun og et stort fornminnefelt med 61 kulturminner i et kulturlandskap vurdert som viktig.

Området er noe preget av eksisterende kraftledninger, og det er gitt konsesjon til vindkraftverket Vardafjellet vindpark sentralt innenfor vestre del av området (Fjellbygda-Sygnø). Konsesjonen er påklaget og ikke rettskraftig, men en del av 0-alternativet.

Tabell 3-8. Vurdering av de sju hovedkriteriene for verdisetting av Undeknuten-Sygnø. jfr. **Error! Reference source not found.**

Kriterie		Score
Brukerfrekvens	Hvor stor er dagens brukerfrekvens	3
Regionale og nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	3
Opplevelseskvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	4
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi?	3
Funksjon	Har området en spesiell funksjon (atkomstzone, korridor, parkeringsplass el.)?	1
Egnethet	Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter som det ikke finnes like gode alternative områder til?	3
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	4

Delområde 2 vurderes å ha **middels til stor verdi**.

Delområde 3: Ims-Lutsivassdraget og Sandnesmarkå nord for fv.316

Delområdet tilsvarer i hovedsak den delen av friluftsområdet Ims-Lutsivassdraget, jfr. FINK som ligger innenfor influensområdet. I tillegg er areal langs tilførselsstier og rundt Kyllesvatnet inkludert. Områdene har i henhold til gjeldende kommuneplan status som LNF-område i tillegg til at det meste av området (med unntak av Dyrafjellområdet) ligger i Sandnesmarkå.

Ims-Lutsi er samlet sett Sandnes kommunes mest varierte og mest verdifulle naturområde. Vassdraget er vernet vassdrag klasse III og II, og en rekke mindre områder er foreslått sikret til friluftsmål. I

henhold til Miljøplan for Sandnes 2015-2030 har vassdraget stor regional betydning som utfarts- og rekreasjonsområde, og er ett av kjerneområdene i Sandnesmarkå.

Vassdraget egner seg godt for kanopadling og fritidsfiske. Det er mulig å padle sammenhengende mellom Lutsivatnet, Forenesvatnet, Storavatnet og Kyllsvatnet. Det er for øvrig tre statlig sikra friluftsområder innenfor delområdet; Breiholmen i Lutsivatet, Osvald Høyland (holme) i Forenesvatnet og Alsvik ved innsjøene Fløen og Kyllsvatnet (se Tabell 3-3). Sistnevnte omfatter Alsvik natursenter, som driftes av Sandnes kommune og er opparbeidet med turstier, turveier og friluftsoverbygg som grillanlegg og gapahuk. Senteret er godt tilrettelagt for funksjonshemmede. Her er det tilrettelagt for padling, turgåing, fiske, bading, grilling og naturobservasjoner. Kronen Gaard Hotell har kanoutleie på Alsvik. Sandnes kommune har utarbeidet turkart for områdene Veraland, Alsvik-Nordland og Ims. En rekke viktige naturtyper er registrert i området.

Store deler av området er av Rogaland fylkeskommune / Stavanger Turistforening vurdert som «meget vakkert landskap» (Stavanger Turistforening 2009).

Tabell 3-9. Vurdering av de sju hovedkriteriene for verdisetting av Tengedalsvatnet-Osaland jfr. **Error! Reference source not found.**

Kriterier		Score
Brukerfrekvens	Hvor stor er dagens brukerfrekvens?	5
Regionale og nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	5
Opplevelseskvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	4
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi?	4
Funksjon	Har området en spesiell funksjon (atkomstzone, korridor, parkeringsplass el.)?	3
Egnethet	Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter som det ikke finnes like gode alternative områder til?	5
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	4

Delområde 3 vurderes å ha **stor verdi**.

Delområde 4: Melsheia-Espeland-Vedafjellet

Delområdet omfatter Melsheia-Bråstein jfr. FINK i tillegg til Markaområder videre nord til fv. 316, herunder nærturmiljø i bydel Åreskjold. Det meste av området inngår i regional grøntstruktur. Sandnes kommune har utarbeidet turkart med beskrivelser for områdene Melshei og Vedafjellet (Sandnes kommune 2016).

Melshei er et av Sandes kommunes mest brukte friluftsområder (Ane Kristine Rostrup, pers.medd.), og er i henhold til Miljøplan for Sandnes 2015-2030 et av kjerneområdene i Sandnesmarkå. Melsheiområdet har et stort nettverk av turstier og veier, og flere utsiktspunkter.

Melshei har direkte tilknytning til Rogaland arboret, og flere stier forbinder de to områdene. I arboretet er det opparbeidet veger og stier. Området har et rikt dyre- og fugleliv, med orrfugl, rugde, hønsehauk, hare og elg. Det drives jakt på rådyr og elg både i Melsheiområdet og på Espeland, og også småviltjakt. Det er dessuten muligheter for bær- og sopplukking i området. Bråsteinvatnet er dessuten registrert som naturtypen rik kulturlandskapsjø.

Området har stor betydning som turområde for familier, ekskursjonsområde for skoler, mosjons- og treningsområde, og det blir også mye brukt av orienteringsløpere. Området er svært godt tilrettelagt med turveger og stier, hvorav noen er tilrettelagt for rullestolbrukere og barnevogn, dessuten informasjonstavler og skilt, gode parkeringsplasser, dagsturhytte tilhørende Sandnes Idrettslag mv. Ved tilstrekkelige snøforhold kjøres det opp skiløyper. Deler av området har stor verdi som nærmiljøområde for beboerne rundt området.

Melshei og Rogaland Arboret vant en kåring av Sandnes kommunes beste friluftsområder under Friluftslivets år i 2015 (Dagsavisen 2015) med 25 % av stemmene.

Ved Bråsteinvatnet er det etablert en badeplass. Vannet har gode muligheter for sik- og ørretfiske. Vannet har fritt fiske med stang, og leie av båt, oter og garn etter avtale. På en holme i vannet ligger en hytte.

Nord for arboretet går området over i nærturområder for bydel Austrått, hvor det er flere turtraséer, blant annet langs elva Storåna og til toppen av Ragnhildsnuten med bygdeborg og utsikt over Sandnes. Rundt toppen ligger en rekke fornminner fra jernalder og folkevandringstid. Det er tursti til Vedafjellet som har vid utsikt. Det er iht. kommunens tur- og bydelskart for Austrått en rekke andre kulturminner i delområdet, herunder eldre gårder, møller m.m.

Tabell 3-10. Vurdering av de sju hovedkriteriene for verdisetting av Melsheia-Espeland-Vedafjellet jfr. Error! Reference source not found..

Kriterier		Score
Brukerfrekvens	Hvor stor er dagens brukerfrekvens?	5
Regionale og nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	4
Opplevelseskvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	4
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi?	5
Funksjon	Har området en spesiell funksjon (atkomstzone, korridor, parkeringsplass el.)?	4
Egnethet	Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter Som det ikke finnes like gode alternative områder til?	3
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	4

Delområde 4 har **stor verdi**.

Delområde 5: Stokkalandsvatnet-Storåna

Stokkalandsvatnet i Gandal er viktig nærtur- og treningsområde (primært løping) for lokalbefolkningen i området. Sandnes kommune har utarbeidet turkart for området. Flere turveger går hit, blant annet fra Bogafjellet og langs Storåna under E39. Det er tilrettelagt med sti og vei hele turen rundt, i tillegg til at et område i vestenden, Gandal, er statlig sikra (jfr. Tabell 3-3) og oppgitt mye brukt regionalt.

Stokkalandsvatnet er et dyrefredningsområde, og det er ferdselsforbud i våtmarksområdet mellom vannet og turvegen øst for vannet. Sjøen er registrert som naturtypen rik kulturlandskapsjø. Det går også en tursti langs E39, nedenfor boligområdet Håbet i Prestheia. Stokkalandsvatnet og området rundt er i Miljøplan for Sandnes 2015-2030 registrert som svært viktig undervisningsområde for grønne verdier.

Vannet munner ut i Storåna, som inngår i friluftsområdet Storåna registrert i FINK (jfr. Tabell 3-4). Elva binder Stokkavatnet sammen med Sandnes sentrum gjennom et grøntdrag som omfatter tursti og Sandvedparken som er nærmere beskrevet under tema reiseliv. Sandvedparken kom på tredjeplass i kåringen av Sandnes viktigste friluftsområder i forbindelse med Friluftslivets år i 2015 (Dagsavisen 2015), og parken skal ifølge Miljøplan for Sandnes 2015-2030 utvikles til en stille grønn lunge som knytter sentrum til naturområdene utenfor byen. Videre skal det etableres bl.a. lekeplasser og idrettsanlegg. Området langs elva er avsatt som grøntstruktur i kommuneplanens arealdel (Sandnes). Det er etablert en planetsti – en sti hvor planetene i solsystemet er stilt i riktig skalert avstand i forhold til hverandre – som går gjennom området.

Storåna er anadrom med både laks og sjøørret og salg av fiskekort, og det har de senere årene vært stort forvaltningsmessig fokus på å bedre miljøtilstanden i vassdraget.

Tabell 3-11. Vurdering av de sju hovedkriteriene for verdisseting av Stokkalandsvatnet-Storåna jfr. **Error! Reference source not found.**

Kriterier		Score
Brukerfrekvens	Hvor stor er dagens brukerfrekvens?	5
Regionale og nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	4
Opplevelseskvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	5
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi?	4
Funksjon	Har området en spesiell funksjon (atkomstzone, korridor, parkeringsplass el.)?	3
Egnethet	Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter Som det ikke finnes like gode alternative områder til?	3
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	3

Delområde 5 vurderes å ha **stor verdi**.

Delområde 6: Bogafjell-Helgalandsnuten-Vagleskogen

Delområdet omfatter områdene Vagleskogen og Bogafjell i henhold til FINK. Sandnes kommune har utarbeidet turkart med beskrivelser for områdene Vagleskogen, og Bogafjell-Helgeland (Sandnes kommune 2016). Området ligger i sin helhet innenfor Sandnesmarkå og er blant kjerneområdene, og er del av regional grøntstruktur.

Vagleskogen har ifølge turbrosjyren gran og furu i blanding med løvtrær. Området har flere turstier og skiløyper, lysløype og tilrettelagt ridesti på 3,7 km rundt hele. Området er mye brukt til jogging, og har muligheter for bær- og sopplukking. Skogen inngår som en del av vernegrnlaget langs Figgjoelva.

Bogafjell/Helgeland er et område med mange turstier og veier hovedsakelig i skogsterreng, hvorav flere er tilrettelagt for barnevogn og rullestol. Det er også enkelte av turstiene her som er tillatt for ridning. Disse er i tillegg til stien i Vagleskogen de eneste tilrettelagte ridestiene i Sandnes kommune, og det er pga. potensielle brukskonflikter vanskelig å tilrettelegge nye (Ane Kristine Rostrup, pers.medd.). Rett ved området ligger to ridesentre.

Bogafjell-Helgalandområdet er kupert og har flere gode utsiktspunkt, som fra toppen av Bogafjell (182 moh.), hvor en har et vidt utsyn over store deler av Sandnes. Området er tilgjengelig fra mange kanter, fra Bråstein, Helgeland, Foss-Eikeland og fra boligområdene i Bogafjell. Det er tilrettelagte

parkeringsmuligheter flere steder (Sandnes kommune 2006). Området har gode forbindelser til Stokkelandsvannet.

Området Bogafjell/Helgaland går for øvrig under lokalnavnet Hundeskogen, da det er stor tilstrømning fra hele Rogaland av folk som bruker området til hundelufting (Ane Kristine Rostrup, pers.medd.).

Bråsteinsåsen er et naturlig toppturmål innenfor området. Åsen og området rundt er på samme måte som Sygnonuten og Åslandsnuten vurdert som svært verneverdige pga. støt- og sidemorene. Rogaland fylkeskommune / Stavanger Turistforening har kartlagt åsen blant «meget vakre landskap» i Rogaland. (Stavanger Turistforening 2009).

Det jakt for øvrig på elg og rådyr i disse områdene.

Tabell 3-12. Vurdering av de sju hovedkriteriene for verdisseting av Bogafjell-Helgalandsnuten-Vagleskogen, jfr. Error! Reference source not found..

Kriterier		Score
Brukerfrekvens	Hvor stor er dagens brukerfrekvens?	5
Regionale og nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	4
Opplevelseskvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	4
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi?	1
Funksjon	Har området en spesiell funksjon (atkomstzone, korridor, parkeringsplass el.)?	4
Egnethet	Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter Som det ikke finnes like gode alternative områder til?	3
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	4

Delområde 6 har stor verdi.

Figur 3-8. Bogafjell-Helgalandsnuten-Vagleskogen har en viktig funksjon som nærturområde, og benyttes bl.a. i forbindelse med orientering. Her fra trasé for eksisterende 300 kV Tonstadledning, rett ved planlagt muffeanlegg for Bogafjell fjellhall.

Delområde 7: Figgjo

Delområdet omfatter Figgjoelva fra Ålgård til utløpet i Lonavatnet. Deler av vassdraget ligger innenfor Sandnesmarka og er del av regional grøntstruktur.

Figgjoelva er et vernet vassdrag klasse II og er laks- og sjøørretførende. Vernegrunnet er, som tidligere beskrevet, knyttet til en rekke faktorer, herunder betydning for friluftsliv. I forvaltningsplanen for vannregion Sør-Vest i perioden 2010-2015 framgår det at vassdragets betydning for friluftsliv og rekreasjon er spesielt viktig å hensynta med tanke på befolkningsveksten i Gjesdal og Sandnes kommuner og det medfølgende økte behovet for nære rekreasjonsområder (Vannregion Sør-Vest 2009).

Elva med tilhørende kantsoner mellom Ålgård og utløpet i Lonavatnet er et viktig grøntdrag og turområde med tilknytning til andre turområder. Det går også gang- og sykkelveg langs deler av elva, som mellom Ålgård og Figgjo er en hovedferdselslinje for nærmiljøet. I dette området går også den nedlagte Ålgårdbanen, som i dag er turveg som kan oppleves til fots eller ved å sykle med dresin (utleie fra Figgjo stasjon). Ålgårdbanen er i seg selv et kulturminne. I Ålgård sentrum er det dessuten tilrettelagt med statlig sikra offentlig badeplass (Berland 6/6 jfr. Tabell 3-3). Elva er for øvrig også et populært padleområde. Elva byr dessuten på bademuligheter, og et av miljømålene i planperioden 2010-2015 var å oppnå badevannskvalitet i hele vannområdet (Vannregion Sør-Vest 2009). Det er badeplasser i området ved Møgedalshølen (Ane Kristine Rostrup, pers.medd.).

Figgjo er åpnet for kommersielt fiske gjennom salg fra Figgjo elveeigarlag samt Stavanger og Rogaland Jeger- og Fiskerforening, Statskog og enkeltstående grunneiere. Det er fiskeplasser spredt langs hele elva fra utløp i fjord og opp til Edlandsvatnet, men Figgjo er en typisk flomelv, der vannstanden og dermed fiskemulighetene varierer med nedbør. Møgedalshølen, der flere av alternativene vil krysse, regnes som en av de beste fiskeplassene i hele elva. Også kryssingen øst for Gilja er fiskeplass når vannføringen er god (Steinar Egeland, pers.medd.). Elveeierlaget opplyser at de fleste av fiskerne i elva er lokale og fra omkringliggende kommuner. Deler av elveløpet er dessuten registrert med den verdifulle naturtyper, blant annet stor elveør på en strekning nord for Åslandsnuten.

Delområdeavgrensningen omfatter elveløp og områder med turstier jfr. Sandnes kommunes arealplan i tillegg til Ålgårdbanen. Avgrensningen tar ikke hensyn til at enkelte områder kan være utilgjengelige, og omfatter dertil et industriområde inn mot Ålgård. Omfatter også badeplassen Berland 6/6. Dette delområdet brukes ofte og av mange, og kan tilby opplevelseskvaliteter ut over det jevne. Det er ikke vurdert om delområdet har spesiell symbolverdi.

Tabell 3-13. Vurdering av de sju hovedkriteriene for verdisetting av Figgjo jfr. **Error! Reference source not found.**

Kriterier		Score
Brukerfrekvens	Hvor stor er dagens brukerfrekvens?	5
Regionale og nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	4
Opplevelseskvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	5
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi?	-
Funksjon	Har området en spesiell funksjon (atkomstzone, korridor, parkeringsplass el.)?	5
Egnethet	Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter Som det ikke finnes like gode alternative områder til?	4
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	4

Delområde 7 er vurdert å ha **stor verdi**.

Delområde 8: Kaldbergskogen

Delområdet ligger i Time og Klepp kommuner, og omfatter et nærturområde i furuskog for Kverneland og Orstad. Området ligger som en skogsrest mellom landbruksområder, tettsted og massetak. LNF-området, som er avgrenset i FINK, består av to områder, som har regional og lokal verdi. Det finnes et nettverk av skogsveger og turstier som stort sett er lettgått og gir en fin skogsopplevelse, og det er ifølge Time kommune utgitt orienteringskart for området.

Tabell 3-14. Vurdering av de sju hovedkriteriene for verdisetting av Kaldbergskogen. Score er hentet fra Time kommunes egen beskrivelse av området.

Kriterier		Score
Brukerfrekvens	Hvor stor er dagens brukerfrekvens?	4
Regionale og nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	3
Opplevelseskvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	3
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi?	-
Funksjon	Har området en spesiell funksjon (atkomstsone, korridor, parkeringsplass el.)?	-
Egnethet	Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter Som det ikke finnes like gode alternative områder til?	4
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	2

Delområde 8 er vurdert å ha **middels verdi**.

Delområde 9: Frøylandsvatnet

Frøylandsvatnet ligger i Time og Klepp kommuner i ytterkant av influensområdet. Frøylandsvatnet beskrives å ha et rikt dyre- og planteliv, godt fiske etter ørret og sik, og være fint område for vannbaserte aktiviteter som roing, seiling og bading (Time kommune 2016).

Langs vannet er det tilrettelagte turveier, stier og badeplass innenfor statlig sikra friluftsområde (Kverneland).

Delområdet omfatter et område på nordøstsiden i Sandnes kommune som i henhold til FINK er av regional bruksverdi, samt et område på sørsiden avgrenset av Time kommune (2016), hvor det er båtbygg og badeplass som oppgis å være mye brukt hele året. Den delen av vannflaten som ligger innenfor influensområdet er også tatt med.

Tabell 3-15. Vurdering av de sju hovedkriteriene for verdisetting av Frøylandsvatnet jfr. **Error! Reference source not found.**

Kriterier		Score
Brukerfrekvens	Hvor stor er dagens brukerfrekvens?	4
Regionale og nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	4
Opplevelseskvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	3
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi?	1

Funksjon	Har området en spesiell funksjon (atkomstzone, korridor, parkeringsplass el.)?	1
Egnethet	Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter Som det ikke finnes like gode alternative områder til?	4
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	3

Delområde 9 vurderes å ha **middels verdi**.

Delområde 10: Åslandsnuten

Delområdet omfatter Åslandsnuten som er en karakteristisk topp i LNF-område på grensa mellom Sandnes og Time kommuner. Det går turvei/sti opp til toppen, hvorfra det er utsikt over store områder. Sandnes kommune har utarbeidet turkart for området Krossfjellet-Åslandsnuten.

Langs stien opp til toppen av Åslandsnuten finnes spor etter et gårdsanlegg (kulturminne), og på toppen rester i form av steinmurer etter en bygdeborg. Under andre verdenskrig hadde dessuten tyskerne forsvarsanlegg her. Morenene rundt Åslandsnuten har tilsvarende kvartærgeologisk verneverdi. Rogaland fylkeskommune / Stavanger Turistforening har kartlagt Åslandsnuten blant «meget vakre landskap» i Rogaland (Stavanger Turistforening 2009). I FINK er Åslandsnuten angitt å ha regional bruksverdi.

Bruksfrekvensen er ikke godt kjent, men området er brukt i forbindelse med O-løp (Ane Kristine Rostrup, pers.medd.). Ut i fra beliggenheten ved Figgjo antas det at området er en del brukt, og potensialet for bruk er vesentlig.

Tabell 3-16. Vurdering av de sju hovedkriteriene for verdisetting av Åslandsnuten jfr. **Error! Reference source not found.**

Kriterier		Score
Brukerfrekvens	Hvor stor er dagens brukerfrekvens?	3 (4)
Regionale og nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	3
Opplevelseskvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	4
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi?	1
Funksjon	Har området en spesiell funksjon (atkomstzone, korridor, parkeringsplass el.)?	1
Egnethet	Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter Som det ikke finnes like gode alternative områder til?	3
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	2

Delområde 10 vurderes å ha **middels verdi**.

Delområde 11: Krossfjellet

Krossfjellet ligger nordøst for Figgjo innenfor et LNF-område. Sandnes kommune har utarbeidet turkart for området Krossfjellet-Åslandsnuten. Dette er et lett tilgjengelig toppturnmål og utkikkspunkt tilrettelagt med sti. Krossfjellet er trolig er mye brukt av lokalbefolkningen. Det går sti fra Bråstein. Fjellet er et av målene for Ålgård Orienterings «Vardejakten».

Området kom med i kommunens turkart først i 2016, slik at det er et relativt nytt turnmål og bruken kan med potensielt øke.

Tabell 3-17. Vurdering av de sju hovedkriteriene for verdisetting av Krossfjellet jfr. **Error! Reference source not found.**

Kriterie		Score
Brukerfrekvens	Hvor stor er dagens brukerfrekvens?	3
Regionale og nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	3
Opplevelseskvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	3
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi?	1
Funksjon	Har området en spesiell funksjon (atkomstzone, korridor, parkeringsplass el.)?	1
Egnethet	Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter Som det ikke finnes like gode alternative områder til?	2
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	2

Delområde 11 vurderes å ha **middels verdi**.

Delområde 12: Dyranuten

Dette delområdet omfatter fjell- og heilandskapet mellom Limaheia og Oltedal i Gjesdal og Ur-Eikjeland i Sandnes. Området går over i delområdet Limaheia-Ålgårdsnuten. Sandnes kommune har utarbeidet turkart med beskrivelser for deler av området som ligger innenfor kommunens grenser.

Området er avsatt som LNF-område i arealplanene til Sandnes og Gjesdal kommuner. Det er flere topturer i området som benyttes av befolkningen i Ålgård og Lima, i tillegg til at det er tilgjengelig via stier med skilting til Grimslifjellet og Dyranuten fra Åreskjold og Ur-Eikjeland på Sandnessiden.

I turbrosjyren beskrives området som lettgått og barnevennlig. Området skiller seg ut i Sandnes kommune ved store åpne arealer, særlig rundt Voren og Dyranuten. Det er foreslått to turer i området, Skjelbreitjørna-Dyranuten t/r og Åreskjold-Grimslifjellet som rundtur. Sandnes turlag har lagt ut bok på Grimslifjellet.

Lokalkjente opplyser videre om at området nord for Oltedal, som ikke er beskrevet i Sandnes kommunes turbrosjyre, er tur- og jaktområde (Jan Pedersen, pers.medd.).

Det er kartlagt flere viktige naturtyper i området, herunder kystlynghei, kystmyr og rikmyr.

Området Dyranuten, kartlagt av kommunen for få år siden, vurderes av kommunen selv å ha høyere brukspotensiale enn det som har vært tradisjonelt. Stavanger turistforening har arrangert flere turer til området, og Sandnes Idrettslag har utarbeidet orienteringskart for området (Ane Kristine Rostrup, pers.medd.). Ifølge Miljøplan for Sandnes er Dyranut blant de viktigste regionale friluftsområdene i Sandnes utenfor Sandnesmarkå.

Tabell 3-18. Vurdering av de sju hovedkriteriene for verdisetting av Dyranuten jfr. **Error! Reference source not found.**

Kriterier		Score
Brukerfrekvens	Hvor stor er dagens brukerfrekvens?	3
Regionale og nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	4
Opplevelseskvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	3
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi?	1
Funksjon	Har området en spesiell funksjon (atkomstzone, korridor, parkeringsplass el.)?	1

Egnethet	Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter Som det ikke finnes like gode alternative områder til?	2
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	2

Delområde 12 vurderes å ha **middels verdi**.

Figur 3-9. Dyranut er tilrettelagt med skiltede stier.

Delområde 13: Limaheia-Flassavatnet

Delområdet omfatter lisdene fra Ålgård og Lima opp til og med Flassavatnet. Området går over i delområdet Grimslifjellet-Dyranuten, men er skilt ut i fra dette på bakgrunn av antatt større bruk og større/andre opplevelseskvaliteter.

Det meste av området er avsatt som LNF-område. Området er viktig nærturterreng for befolkningen i Ålgård og langs nordsiden av Limavatnet. Det er flere toppturer i området som benyttes av befolkningen i Ålgård og Hålandsfjellet er ifølge Gjesdal kommune et mye benyttet toppturmål i tillegg til Grimslifjellet. Fra Lima er for øvrig Hengjefjellet og Kodlifjell populære turmål. Turen til Hengjefjellet går gjennom et nasjonalt verdifullt kulturlandskap ved Ytre Lima og eldre eikeskog med rikt fugleliv. Denne og flere av toppene har turbok i forbindelse med Vardejakten. Selve museumsgården Ytre Lima med tilhørende kulturlandskap er av nasjonal verdi, og er, sammen med bl.a. fornminneområdene på Fodnabergheio og ved Hengjefjellet ovenfor gården, spesielle opplevelseskvaliteter ved området. Herunder er naturtypen tresatt kulturmark registrert langs ledningstraséen oppover mot Hengjefjellet.

I Flassavatnet er det fritt fiske og badeplass. Rundt vannet går en tursti.

Areal langs utløpselva fra Flassavatnet, Flotåna, er del av regional grøntstruktur jfr. Regionalplan Jæren, og avsatt som friområde i Gjesdal kommunes arealplan. Dette og øvrige områder mellom

Flassavatnet og bebyggelsen er gjennom Gjesdal kommunes barnetråkkregisteringer kartlagt med flere områder for sommer- og/eller vinteraktiviteter i tillegg til lek- og fritidsaktiviteter og skole- og SFO-aktiviteter.

Tabell 3-19. Vurdering av de sju hovedkriteriene for verdisetting av Limaheia-Flassavatnet jfr. **Error! Reference source not found.**

Kriterier		Score
Brukerfrekvens	Hvor stor er dagens brukerfrekvens?	4
Regionale og nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	3
Opplevelseskvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	4
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi?	1
Funksjon	Har området en spesiell funksjon (atkomstzone, korridor, parkeringsplass el.)?	1
Egnethet	Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter Som det ikke finnes like gode alternative områder til?	3
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	4

Delområde 13 vurderes å ha **middels til stor verdi**.

Delområde 14: Rossåsen

Delområdet omfatter et naturområde vest for Ålgård som omfatter toppturmålet Rossåsen og Fjermestadvatnet. På nettstedet www.ut.no er turen beskrevet som en passende familietur. Det er mulig å nå toppen fra flere utgangspunkt, inkludert langs skiltet og merket sti fra parkeringsplass ved Rossåsen boligfelt i Gjesdal. På toppen er det vid utsikt og turbok.

Fjermestadvatnet er tilrettelagt med turløype rundt. På vestsiden av vannet ligger det statlig sikra friluftsområdet Berland.

Gjesdal kommune oppgir at området blir mye brukt lokalt av befolkningen i Figgjo og Ålgård. Stavanger Turistforening har dessuten arrangert fellesturer både til Rossåsen og rundt Fjermestadvatnet.

Tabell 3-20. Vurdering av de sju hovedkriteriene for verdisetting av Rossåsen jfr. **Error! Reference source not found.**

Kriterier		Score
Brukerfrekvens	Hvor stor er dagens brukerfrekvens?	4
Regionale og nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	3
Opplevelseskvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	3
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi?	1
Funksjon	Har området en spesiell funksjon (atkomstzone, korridor, parkeringsplass el.)?	1
Egnethet	Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter Som det ikke finnes like gode alternative områder til?	3
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	3

Delområde 14 vurderes å ha **middels verdi**.

Delområde 15: Edlandsvatnet

Delområdet omfatter samt Edlandsvatnet sør for Ålgård.

Langs en del av nordsiden er det fritt fiske. Det er ferskvannsrøye, sik og ål i vannet. Lengst nord i er det dessuten offentlig badeplass, og rundt vannet går det en tursti som ifølge Gjesdal kommune er mye brukt av lokalbefolkningen.

Delområdet er trolig hovedsakelig i lokal bruk som friluftsområde.

Tabell 3-21. Vurdering av de sju hovedkriteriene for verdisetting av Edlandsvatnet jfr. **Error! Reference source not found.**

Kriterier		Score
Brukerfrekvens	Hvor stor er dagens brukerfrekvens?	4
Regionale og nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	2
Opplevelseskvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	3
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi?	1
Funksjon	Har området en spesiell funksjon (atkomstzone, korridor, parkeringsplass el.)?	1
Egnethet	Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter Som det ikke finnes like gode alternative områder til?	2
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	4

Delområde 15 vurderes å ha **middels verdi**.

Delområde 16: Limavatnet

Delområdet omfatter Limavatnet og en smal strandsone som ikke inkluderer det verdifulle kulturlandskapsmiljøet ved Ytre Lima. Limavatnet inngår i et landskap rundt og sør for Limavatnet som av Rogaland fylkeskommune / Stavanger Turistforening er vurdert som «meget vakkert landskap» (Stavanger Turistforening 2009).

Langs en del av nordsiden både i Limavatnet og Edlandsvatnet er det fritt fiske. Det er ferskvannsrøye, sik og ål i vannet. Det er registrert flere naturtyper i området rundt, herunder kystlynghei på sørsiden der ledningen krysser vannet.

Strandsonen mellom Ålgård og Ytre Lima er registrert som sommeraktivitetsområde i Gjesdal kommunes barnetråkkregistreringer. Dette gjelder også et område inne ved Oltedal. Jærmuseet har som en del av sitt opplegg, tilbud om fiske for skoleklasser ved Ytre Lima.

Delområdet er trolig hovedsakelig i lokal bruk som friluftsområde.

Tabell 3-22. Vurdering av de sju hovedkriteriene for verdisetting av Limavatnet jfr. **Error! Reference source not found.**

Kriterier		Score
Brukerfrekvens	Hvor stor er dagens brukerfrekvens?	3
Regionale og nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	2
Opplevelseskvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	4
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi?	1

Funksjon	Har området en spesiell funksjon (atkomstzone, korridor, parkeringsplass el.)?	1
Egnethet	Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter Som det ikke finnes like gode alternative områder til?	2
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	4

Delområde 16 vurderes å ha **liten til middels verdi**.

Delområde 17: Eidlandskogen

Delområdet ligger lengst vest i influensområdet for T-E 4 og 300 kV ledning som skal saneres, og omfatter FINK-området Eidlandskogen i tillegg til en liten del av Eidlandsfjellet, Hålandsskogen og Timeheia aust, som i FINK ble vurdert å ha regional bruksverdi. Eidlandskogen er statlig sikra (Neseskogen, se Tabell 3-3). I Time kommunes oppdaterte kartlegging av friluftsområder er friluftsområdene i Time benevnt Sikvalandsheia, Bursfjell og Hålandsskogen.

I området finnes merkede turstier og flere mulige toppurtmål. Selve Eidlandsfjellet (Nonsfjellet) er på www.ut.no beskrevet som «Ålgårds mest populære utsiktspunkt», og et av målene for Ålgård orienterings «Vardejakten». Området brukes mye kommunalt, men også regionalt (Gudrun Kristensen, pers.medd.).

Bursfjellet rett innenfor kommunegrensen til Time og en tur rundt Sælandsfjellet i vest inngår i kommunens «Ti turar i Time», og kan by på vid utsikt over Flatjæren og Høggjæren.

Sikvalandsheia og Hålandsskogen oppgis av Time kommune å være et mye brukte til tur, rekreasjon og lek.

Tabell 3-23. Vurdering av de sju hovedkriteriene for verdisetting av Eidlandskogen jfr. **Error! Reference source not found.**

Kriterier		Score S/H/B
Brukerfrekvens	Hvor stor er dagens brukerfrekvens?	4
Regionale og nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	4
Opplevelseskvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	4
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi?	-
Funksjon	Har området en spesiell funksjon (atkomstzone, korridor, parkeringsplass el.)?	-
Egnethet	Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter Som det ikke finnes like gode alternative områder til?	4
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	3

Delområde 17 vurderes å ha **middels til stor verdi**.

Delområde 18: Eidland-Kydland

Delområdet omfatter en del av turområdet Eidland-Kydland i henhold til FINK, der det er omtalt at allmenne friluftslivsinteresser bør gis prioritet. Området er kupert hei med flere vann, og omfatter flere toppurtmål. Eidland-Kydland henger for øvrig sammen med andre turområder i sør, og er derfor del av en større grøntstruktur. Området har ifølge FINK lokal bruksverdi. Bruksfrekvensen er ikke kjent.

Tabell 3-24. Vurdering av de sju hovedkriteriene for verdisetting av Eidland-Kydland jfr. **Error! Reference source not found.**

Kriterier		Score
Brukerfrekvens	Hvor stor er dagens brukerfrekvens?	-
Regionale og nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	2
Opplevelseskvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	3
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi?	1
Funksjon	Har området en spesiell funksjon (atkomstzone, korridor, parkeringsplass el.)?	3
Egnethet	Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter Som det ikke finnes like gode alternative områder til?	2
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	2

Delområde 18 vurderes å ha **middels verdi**.

Delområde 19: Fitjanuten-Tindafjellet

Delområdet omfatter fjell-/åslandskapet øst for Klugsvatnet. Området er LNF-område i arealplanen for Gjesdal kommune.

Fitjanuten er et populært toppurtmål, og inngår i Ålgård Orienterings «Vardejakten» i tillegg til at det siden 2008 har blitt arrangert motbakkeløp hit i regi av Ålgård Idrettslag. Tindafjellet rett nord for Fitjanuten er også et toppurtmål, men er ifølge Gjesdal kommune trolig noe mindre benyttet. Det er tilrettelagt med merkede stier fra Auestad på sørsiden og grenda Gjesdal på nordsiden. Området er brukt både lokalt og regionalt (Gudrun Kristensen, pers.medd.), og toppurt til Fitjanuten er beskrevet på nettstedet www.ut.no. Store deler av området er registrert som naturtypen kystlynghei.

Tabell 3-25. Vurdering av de sju hovedkriteriene for verdisetting av Fitjanuten-Tindafjellet jfr. **Error! Reference source not found.**

Kriterier		Score
Brukerfrekvens	Hvor stor er dagens brukerfrekvens?	3
Regionale og nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	3
Opplevelseskvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	3
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi?	1
Funksjon	Har området en spesiell funksjon (atkomstzone, korridor, parkeringsplass el.)?	1
Egnethet	Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter Som det ikke finnes like gode alternative områder til?	2
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	2

Delområde 19 vurderes å ha **middels verdi**.

Delområde 20: Eikjefjellet-Streitafjellet

Delområdet omfatter fjell- og heiterreng øst for Limavatnet, avgrenset av dyrka mark og bebyggelse som ligger i beltet mellom delområdet og veger. Området er LNF-område, og inngår i et landskap rundt og sør for Limavatnet, som av Rogaland fylkeskommune / Stavanger Turistforening er vurdert som «meget vakkert landskap» (Stavanger Turistforening 2009). Eikjefjellet er et populært toppturmål med fint tilrettelagt, merket turløype fra parkeringsplass ved Limavatnet. På fjellet står en varde, og dette er et av målene i Ålgård Orienterings «Vardejakt». Turløypa gir mulighet for en populær rundtur på ca. 2,5 t via Streitafjellet til speiderhytta ved Sjurstjørna før Eikjefjellet og tilbake. Turløypa ligger dels utenfor influensområdet. Området er trolig brukt mest lokalt og til dels regionalt, og skal være mye brukt (Norconsult 2013).

Tabell 3-26. Vurdering av de sju hovedkriteriene for verdisetting av Eikjefjellet-Streitafjellet jfr. **Error! Reference source not found.**

Kriterier		Score
Brukerfrekvens	Hvor stor er dagens brukerfrekvens?	4
Regionale og nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	2
Opplevelseskvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	3
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi?	1
Funksjon	Har området en spesiell funksjon (atkomstzone, korridor, parkeringsplass el.)?	3
Egnethet	Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter Som det ikke finnes like gode alternative områder til?	2
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	2

Delområde 20 vurderes å ha **middels verdi**.

Delområde 21: Ragstjørna-Skeisfjellet

Ragstjørna med våtmark i Oltedal er naturreservat. Området er vernet pga. geologiske forekomster (store steinblokker fra siste istid) som er enestående i Rogaland samt pga. våtmarka med rikt fugle- og planteliv. Tilgrensende ligger friluftsområdet Storamyr. Området er registrert i FINK (ID-nummer H133) som sikra og med lokal bruksverdi.

I dette området ligger også Urbuhedlaren, som er en heller i urområdet på sørsiden av vannet. Hellen ble benyttet som skjulested under begynnelsen av andre verdenskrig. Det går merket sti inn til helleren fra parkeringsplass. Området har derfor både spesielle natur- og kulturhistoriske kvaliteter. Gjesdal kommune opplyser at området er regionalt brukt. Selve helleren og deler av reservatet ligger utenfor influensområdet.

Nonshammaren og Middalshammaren er ifølge kommunen turmål fra Oltedal, og er inkludert i delområdet. Hoka, Skeisfjellet og Haslenuten er andre toppturmål her. Førstnevnte beskrives som svært populær, og området er i bruk også ut over av lokalbefolkningen (Jan Pedersen, pers.medd.). Det ligger forøvrig klatrefelt i fjellpartiet sør for Oltedalsvatnet.

Det foregår jakt på elg, rådyr og hjort i området (Jan Pedersen, pers. medd.).

Tabell 3-27. Vurdering av de sju hovedkriteriene for verdisseting av Ragstjørna-Skeisfjellet jfr. **Error! Reference source not found.**

Kriterier		Score
Brukerfrekvens	Hvor stor er dagens brukerfrekvens?	4
Regionale og nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	4
Opplevelseskvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	5
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi?	4
Funksjon	Har området en spesiell funksjon (atkomstzone, korridor, parkeringsplass el.)?	1
Egnethet	Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter Som det ikke finnes like gode alternative områder til?	4
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	3

Delområde 21 vurderes å ha **middels til stor verdi**.

Delområde 22: Åsen-Njåfjell

Åsvatnet er et friluftsområde registrert i FINK (G005), som henger sammen med Njåfjellet (G132). Området ligger i Time kommune, og helt i ytterkanten av influensområdet for saneringen av 300 kV ledning fra Tonstad. Time kommune har i sin siste kartlegging kartlagt et større område innelt i Åsen, Njåfjell og Lyefjell, der sistnevnte ligger utenfor influensområdet. Delområdet omfatter derfor kun deler av Åsen og Njåfjell.

Njåfjellet beskrives å ligge som en enslig bakke med bratte stup ut mot det flatere lågjæren og med høyere toppe tilhørende høggjæren liggende bak. Området er viktig turområde med merkede løyper og forbinder med flere turstier tettstedene Lye og Kverneland/Frøyland. Landbruk, flotte høyrereliggende myrområder og utsikt karakteriserer området. Det brukes i forbindelse med tur, terrengsykling og jakt.

Åsvatnet beskrives som et skogkledd område i kupert terreng, beliggende rundt nordlig del av Åsvatnet. Åsvatnet har god bestand av ørret med fiskemuligheter. Det er mulig å bade fra nordsiden. Det er flere turveger i området, herunder en strekning av den gamle «Prestavegen».

Tabell 3-28. Vurdering av de sju hovedkriteriene for verdisseting av Åsen-Njåfjell. Score er hentet fra Time kommunes egen beskrivelse av området.

Kriterier		Score Åsen/Njåfjell
Brukerfrekvens	Hvor stor er dagens brukerfrekvens?	4/4
Regionale & nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	3/4
Opplevelseskvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	4/4
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi?	-
Funksjon	Har området en spesiell funksjon (atkomstzone, korridor, parkeringsplass el.)?	-
Egnethet	Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter Som det ikke finnes like gode alternative områder til?	3/4
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	3/3

Delområde 22 vurderes å ha **middels verdi**.

Delområde 23: Eikeneset

Eikeneset er et statlig sikra friluftsområde med tilpasning til funksjonshemmede i nordenden av det regulerte Oltedalsvatnet i Gjesdal. Dette er en tilrettelagt og badeplass med fin sandstrand. Det er fritt fiske i området. Her ligger dessuten en stor rasteplass hvor det vanligvis står parkert flere biler fra torsdag til søndag (Jan Pedersen, pers.medd.).

Tabell 3-29. Vurdering av de sju hovedkriteriene for verdisetting av Eikeneset jfr. *Error! Reference source not found.*

Kriterier		Score
Brukerfrekvens	Hvor stor er dagens brukerfrekvens?	4
Regionale og nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	4
Opplevelseskvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	1
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi?	-
Funksjon	Har området en spesiell funksjon (atkomstzone, korridor, parkeringsplass el.)?	1
Egnethet	Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter Som det ikke finnes like gode alternative områder til?	3
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	4

Delområde 23 vurderes å ha **middels verdi**.

Delområde 24: Stemmen

Friluftsområdet rundt Stemmen på Kverneland i Time er registrert i forbindelse med kommunens egen kartlegging av friluftsområder (Time kommune 2016), og dekker ca. 70 daa. Stemmen ble opprinnelig bygd som inntaksmagasin til den gamle «små» på kvernelands fabrikker. I 2015 ble det oppført en ny demning innenfor den gamle som sikringstiltak. Vannmagasinet er nå redusert og nytt landsareal er opparbeidet som friluftsområde. Området er ifølge Time kommune mye brukt av lokale hele året, og beskrives som som et flott friluftsområde med historisk og rekreativ verdi, med flott terreng for turgåing, rekreasjon, lek, fiske, bading mm. Det går turveg rundt vannet, og det er tilrettelagt med benke- og sitteplasser, trimpark og lekeapparater, skatepark, gapahuk/pergol og badeplass. Det er videre mulig å parkere ved kjøpesenter, eller ta buss til holdeplass på Kvernelandsvegen.

Tabell 3-30. Vurdering av de sju hovedkriteriene for verdisetting av Stemmen. Score er hentet fra Time kommunes egen beskrivelse av området.

Kriterier		Score
Brukerfrekvens	Hvor stor er dagens brukerfrekvens?	5
Regionale og nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	3
Opplevelseskvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	3
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi?	-
Funksjon	Har området en spesiell funksjon (atkomstzone, korridor, parkeringsplass el.)?	-
Egnethet	Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter Som det ikke finnes like gode alternative områder til?	4
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	5

Delområde 24 vurderes å ha **middels til stor verdi**.

Delområde 25: Stutafjell

Området er kartlagt av Time kommune og dekker landskapet rundt Stutafjell øst for Frøyland/Kverneland, avgrenset av Frøylandsbekken i sør og massedeponi i nord.

Området brukes av innbyggere på Kverneløand, Frøyland og Orstad i forbindelse med orienteringsløp og turgåing. Det skal være fin utsikt fra Stutafjell og Krossfjell, samt et interessant fugleliv og planteliv i området. Det er videre mulighet for fiske etter ørret i Frøylandsbekken.

Tabell 3-31. Vurdering av de sju hovedkriteriene for verdisetting av Stutafjell. Score er hentet fra Time kommunes egen beskrivelse av området.

Kriterier		Score
Brukerfrekvens	Hvor stor er dagens brukerfrekvens?	4
Regionale og nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	2
Opplevelseskvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	4
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi?	-
Funksjon	Har området en spesiell funksjon (atkomstzone, korridor, parkeringsplass el.)?	-
Egnethet	Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter Som det ikke finnes like gode alternative områder til?	4
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	2

Delområde 25 vurderes å ha **middels verdi**.

Delområde 26: Brekkeknuten

Området er kartlagt av Time kommune og dekker landskapet rundt Brekkeknuten øst for Frøyland/Kverneland avgrenset av Frøylandsbekken i nord og landbruksvegen i sør. Området brukes av innbyggere på Kverneland, Frøyland og Orstad i forbindelse med tur, fiske i Frøylandsbekken samt lek og opphold. Selve Brekkeknuten er et populært turmål. Skråningen på nordside mot bekken er beite for hest. Vestsiden av Brekkeknuten er naturbeitemark (en av få i Time) og nordsiden er tilholdssted for vaktel. Det er ingen parkering, informasjon eller merking ut over merket tursti i området.

Tabell 3-32. Vurdering av de sju hovedkriteriene for verdisetting av Brekkeknuten. Score er hentet fra Time kommunes egen beskrivelse av området.

Kriterier		Score
Brukerfrekvens	Hvor stor er dagens brukerfrekvens?	4
Regionale og nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	2
Opplevelseskvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	4
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi?	-
Funksjon	Har området en spesiell funksjon (atkomstzone, korridor, parkeringsplass el.)?	-
Egnethet	Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter Som det ikke finnes like gode alternative områder til?	4
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	2

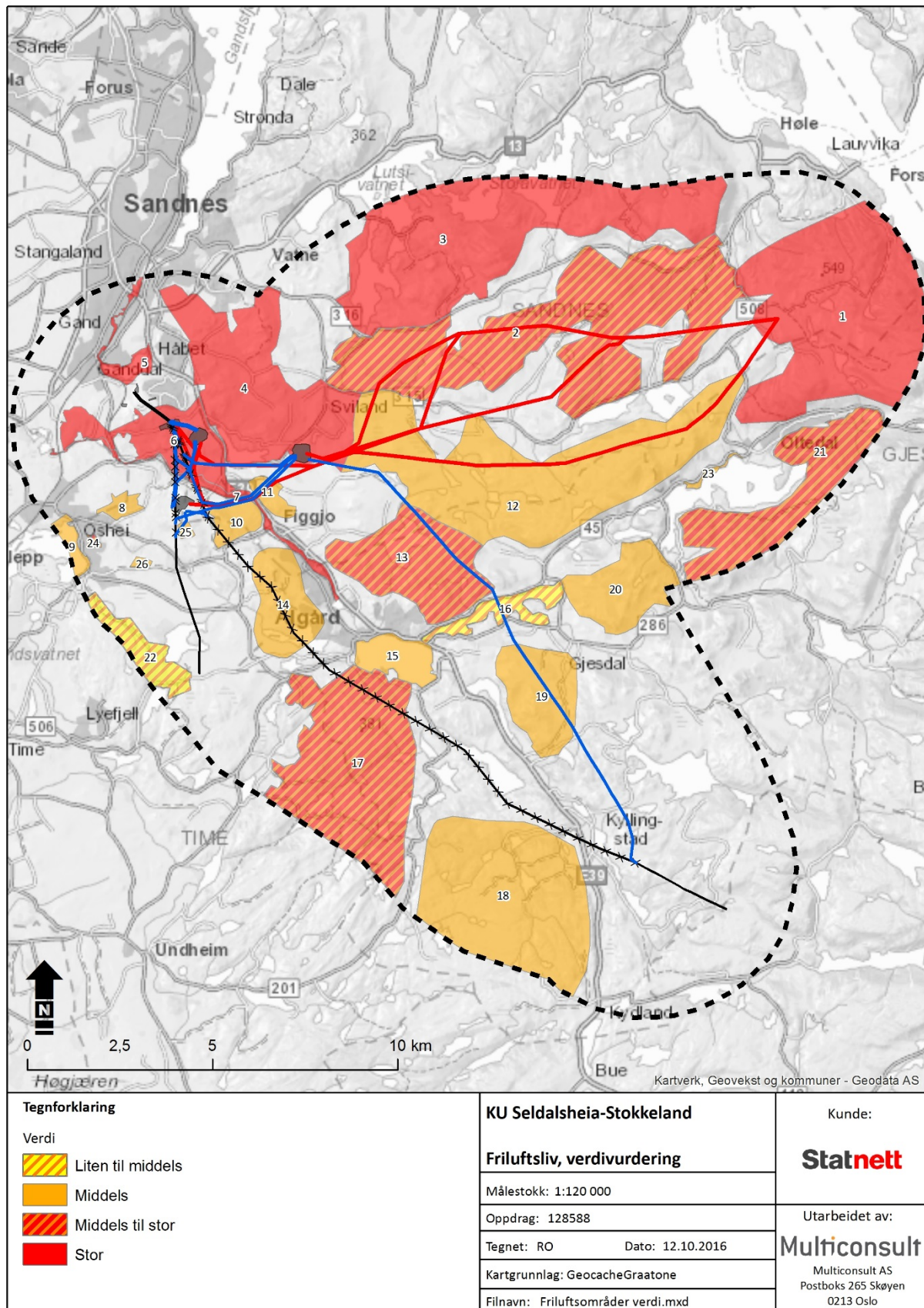
Delområde 26 vurderes å ha **middels verdi**.

Oppsummering delområder

Tabell 3-33 oppsummerer verdien for de 26 delområdene, slik den også er vist i verdikartet i Figur 3-10.

Tabell 3-33. Verdien for de enkelte av de 26 delområdene av vesentlig interesse for friluftsliv innenfor influensområdet.

Delområde		Verdi	Delområde		Verdi
1	Bynuten-Selvigstakken	Stor	14	Rossåsen	Middels
2	Undeknuten-Sygnø	Middels til stor	15	Edlandsvatnet	Middels
3	Ims-Lutsi	Stor	16	Limavatnet	Liten til middels
4	Melsheia-Espeland-Vedafjellet	Stor	17	Eidlandsskogen	Middels til stor
5	Stokkavatnet-Storåna	Stor	18	Eidland-Kydland	Middels
6	Bogafjell-Helgalandsnuten-Vagleskogen	Stor	19	Fitjanuten-Tindafjellet	Middels
7	Figgjo	Stor	20	Eikjefjellet-Streitafjellet	Middels
8	Kaldbergskogen	Middels	21	Ragstjørna-Skeisfjellet	Middels til stor
9	Frøylandsvatnet	Middels	22	Åsen-Njåfjell	Middels
10	Åslandsnuten	Middels	23	Eikeneset	Middels
11	Krossfjellet	Middels	24	Stemmen	Middels til stor
12	Dyranuten	Middels	25	Stutafjell	Middels
13	Limaheia-Flassavatnet	Middels til stor	26	Brekkeknuten	Middels

Figur 3-10. Verdikart for delområder i influensområdet for tema friluftsliv.

3.3 Omfang og mulige konsekvenser

3.3.1 0-alternativet

0-alternativet utgjør referansealternativet og representerer forventet utvikling for nærmiljø og friluftsliv innenfor influensområdet uten utbygging innenfor et 20 års perspektiv.

De tre vindkraftverkene som har fått konsesjon (to konsesjoner er ikke rettskraftige) vil gi vesentlige naturinngrep i (Vardafjellet) eller i nærheten av (Tindafjellet og Skurvenuten) friluftsområder.

Vardafjellet vindpark er vurdert å gi middels til stor negativ konsekvens for de nærmeste delene av friluftsområdet Undeknuten-Sygnø (direkte og indirekte berørt), og middels negativ konsekvens for Ims-Lutsivassdraget (indirekte berørt). Ut over dette forventes liten til middels negativ konsekvens for Bynuten (indirekte berørt) og Melsheia-Bråstein (indirekte berørt). For øvrig ventes lavere konsekvensgrad for Bogafjell, Åslandsnuten, Eidlandsfjellet og Eidlandsskogen.

Skurvenuten og Tindafjellet vindpark er vurdert å medføre middels og middels til stor negativ konsekvens for henholdsvis Eidlandsfjellet og Eidland-Kydland. Konsekvensen er vurdert som liten negativ for Edlandsskogen, Kvelvafjellet-Bynuten og Melsheia-Bråstein badeplass. Alle disse områdene blir indirekte berørt.

Vedtatte utbyggingsplaner for vindkraftverk vil dermed i vesentlig grad påvirke friluftslivet negativt innenfor delområdene Undeknuten-Sygnø (1), Ims-Lutsivassdraget og Sandnesmarkå nord for fv.316 (3), Melsheia-Espeland-Vedafjellet (4) og Eidland-Kydland (18). Påvirkningen på delområdene Bogafjell-Helgalandsnuten-Vagleskogen (6) og Åslandsnuten (10) er også negativ, men i noe mindre grad. Samlet belastning som følge av alle tre kraftverkene kan også gjøre at konsekvensene blir noe større.

Foreliggende utredning har dessuten kartlagt flere friluftsområder som ikke er omtalt i de tre utredningene og som ligger innenfor ca. 5 km radius fra de tre vindkraftverkene (som er vurdert å være avstand hvorfra kraftverkene forventes å gi den mest vesentlige visuelle virkningen). Basert på teoretiske synlighetskart for de tre vedtatte vindkraftverkene, forventes delområdene Krossfjellet (11), Dyrnuten (12) og Limaheia-Flassavatnet (13) å bli berørt av Vardafjellet vindpark. Sistnevnte også av Skurvenuten og Tindafjellet, som også berører Edlandsvatnet (15), Limavatnet (16), Tindafjellet-Fitjanuten (19) og Eikjafjellet-Streitafjellet (20).

Vi er ikke kjent med at det foreligger andre offentlige eller private planer som potensielt sett kan medføre vesentlige endringer når det gjelder turisttilstrømningen eller bruken av området til reiseliv de neste 20 årene.

Konsekvensenes omfang og betydning for nullalternativet er iht. håndbok V712 per definisjon lik *ubetydelig/ingen (0)*.

3.3.2 Generelt om kraftledningers påvirkning på friluftsliv og nærmiljø

Etablering av kraftledninger innebærer arealbeslag, fysiske inngrep og tekniske installasjoner i landskapet. I tillegg kommer etablering av permanente adkomstveier, transformatorstasjon og andre inngrep og arealbeslag som massetak/-deponier m.m. De visuelle virkningene kan påvirke både opplevelsen av landskapet/naturen, kulturmiljø/-minner og andre opplevelsesverdier knyttet til friluftslivet. Videre kan kraftledninger påvirke utbredelse og bestandstørrelser av jaktbart vilt som følge av at viltet unnviker installasjonene eller utsettes for kollisjoner og elektrokusjon. Dette vil også kunne påvirke mulighetene for observasjoner av vilt, som for mange er en viktig del av friluftsopplevelsen. I nærmiljø vil det også kunne oppstå bekymringer rundt elektromagnetisk stråling,

uavhengig av hvor vidt avstanden mellom ledningene og begyggelsen regnes som trygg iht. etablerte grenseverdier.

Tangeland og Aas utførte i 2010 en kartlegging av publiserte vitenskapelige studier og forskningsrapporter som avdekker atferdsmessige og økonomiske effekter av kraftinstallasjoner på turisme, friluftsliv og på bruk av fritidsboliger. Forfatterne beskriver flertallet av undersøkelsene som var gjennomført i forbindelse med utbygging av kraftinstallasjoner tidligere som «sporadisk forskning på preferanser og holdninger».

Studien viser at kraftinstallasjoner stort sett vurderes som negative landskapselementer, også kraftinstallasjoner som folk ser på som «bærekraftige» slik som vind- og vannkraft. Folk flest er imidlertid mer negative til kraftledninger som landskapselementer enn øvrige kraftinstallasjoner.

Forfatterne fant at også at holdninger og preferanser varierer betydelig mellom og innen ulike segmenter av berørte og besøkende, samt med flere sosiodemografiske variabler, miljøholdninger, kunnskap, aktiviteter og brukshistorikk, samt stedstilknytning.

I foreliggende konsekvensutredning er det lagt til grunn at influensområdet ligger i en region med store befolkningskonsentrasjoner og arealmessige påvirkninger av landbruk, dessuten av en rekke kraftledningstraséer og veger. Områder som er lite preget av tekniske inngrep og er åpnet opp for allmenn ferdsel er derfor vurdert som et særlig gode, og innføring av nye tekniske inngrep som potensielt mer negativt for friluftsområdenes attraktivitet og opplevelsesverdier enn i deler av landet med større tilgang på urørt natur.

Det er imidlertid mindre kunnskap om atferdsmessige responser, men de studiene som finnes indikerer at disse er ofte andre og mindre dramatiske enn holdningsmessige responser, og kan være både positive og negative.

Atferdsmessige responser kan knytte seg til både faktiske endringer i landskapet og til oppfatninger eller forventninger om endringer, og dette kan medføre at det «berørte» området sett fra brukernes side er mer omfattende enn det som fysisk sett er påvirket.

Endringer i brukstype- og omfang som kan oppstå som følge av endringer i atferd og/eller holdninger til utbygging av kraftinstallasjoner i friluftsområder kan oppsummeres som følger:

1. Eksisterende brukere kan bruke området oftere enn før, f.eks. på grunn av bedret tilgjengelighet. Både lokale og tilreisende brukere kan reagere slik.
2. Eksisterende brukere kan velge å fortsette å bruke området som før. Lokale brukere (med stedstilhørighet) utgjør trolig størstedelen av brukergruppen som vil reagere slik. Brukerne kan vurdere konsekvensene som akseptable eller ikke relevante for sin opplevelse av området, eventuelt kan de benytte området med redusert kvalitet i oppleveling og/eller oppfatte utbyggingsområdet som en "transportetappe" på en lengre tur.
3. Eksisterende brukere kan fortsette å bruke området, men gjennom andre aktiviteter enn før. Typisk vil adkomstveier gi rom for større bilbruk og åpne for nye brukstyper og -grupper.
4. Eksisterende brukere kan fortsette å bruke området, men flytter bruken til en annen del av området som er mindre påvirket av inngrep eller til et annet tidspunkt enn før utbygging. Det vil i stor grad være lokale brukere som endrer bruken for å unngå de største inngrepene.
5. Eksisterende brukere reduserer sin bruk av området på grunn av negative effekter av en utbygging eller en forventning av at en utbygging har ført til reduserte opplevelseskvaliteter. Dette vil særlig gjelde tilreisende brukere.

6. Eksisterende brukere kan slutte å bruke området på grunn av negative effekter av en utbygging. Dette vil særlig gjelde tilreisende brukere.
7. Potensielle brukere kan begynne å bruke området, enten på grunn av lettere tilgjengelighet (adkomstveier) eller på grunn av "markedsføringen" området får gjennom utbyggingens mediedekning.
8. Potensielle brukere fortsetter å ikke bruke området, enten uavhengig av utbyggingen eller på grunn av at mediedekning gir inntrykk av at området har fått sine opplevelseskvaliteter redusert. Særlig tilreisende vil trolig velge andre turområder på bakgrunn av en forventning om at en utbygging har redusert opplevelsesverdiene. Rekrutteringspotensialet til friluftslivet i området blir da redusert.

3.3.3 420 kV Seldalsheia – Espeland

Det foreligger fem hovedalternativer for ny 420 kV ledning på strekningen. Disse påvirker i stor grad de samme delområdene for friluftsliv, og omtales samlet. I tillegg foreligger et alternativ 2.X.B som går i samme korridor som alternativ 2.X, men parallelt med dagens 132 kV (dvs. den rives ikke). Konsekvensen av dette alternativet omtales kort.

Direkte berørte områder

Hovedalternativene 2.X, 3.X, 4.X og 5.X på denne strekningen innebærer at dagens 132 kV ledning rives i sin helhet fra Lyse til Tronsholen. Her omtales konsekvensene imidlertid kun for influensområdet fra Seldalsheia og inn til ny transformatorstasjon på Stokkeland (strekningen for øvrig er tidligere utredet).

Alternativene 2.X, 3.X og 4.X starter rett utenfor delområdet Bynuten-Selvigstakken (1) (stor verdi), og går videre i ulike traséer gjennom delområdet Undeknuten-Sygno (2) (middels til stor verdi). 2.X og 3.X vil i stor grad gå parallelt med 132 kV trasé som rives, samt to andre ledningstraséer gjennom dette området. Pga. noe avvik fra øvrige ledningstraséer (som ikke vil rives) lengst vest i delområdet, samt større master og bredere ryddebelt, vurderes utbyggingen likevel å medføre noe negativt omfang. Dette som følge av en generell vurdering av at det er bedre å konsentrere inngrep enn at disse spres ut over et større område. Helt konkret vil dessuten 3.X gå parallelt langs tursti øst for Skjelbreitjørna der det i dag ikke går noen kraftledning. Alternativ 2.X gir på sin side større negativ visuell påvirkning på Sygno, toppurtmål og verdifull geologisk lokalitet.

Alternativ 4.X gir en langt kortere trasé gjennom Undeknuten-Sygno, og berører kun én av stiene og turforslagene i området. Med rivingen av eksisterende 132 kV ledning reduseres derfor omfanget av samlede inngrep i de vestlige områdene av Undeknuten-Sygno, herunder de områder som ligger innenfor Sandnesmarkå og regional grøntstruktur. Samtidig spres inngrepene over et større område, som i seg selv er negativt.

Alternativ 5.X starter fra ytre del av delområdet Bynuten-Selvigstakken (1) i et område allerede preget av inngrep (fv. 508) og eksisterende høyspentledninger. Traséen medføre ingen inngrep i Undeknuten-Sygno (2) ut over riving av 132 kV ledningen. For dette delområdet er derfor omfanget positivt.

Traséene går videre gjennom delområdet Dyranuten (12) (middels verdi). Både 3.X og 4.X vil krysse turstien fra Ur-Eikjeland til Voren og videre, som inngår i turen Skjelbreitjørna-Dyranuten t/r jfr. Sandnes kommunes turbrosjyre. Alternativ 2.X går i ca. 350 m avstand fra stien på det nærmeste, men gir ingen kryssing. Alternativ 4.X gir dessuten nærføring til starten på turer som går fra Åreskjold. Det går en ledningstrasé gjennom delområdet også i dag, som krysser stien fra Skjelbreitjørna. Ny ledning vil komme i tillegg til denne, og øke den samlede belastningen på turområdet. Visualiseringer av 3.X og 4.X forbi Skjelbreitjørna sett fra foten av Sygno er vist i vedlegg 1-1.

5.X gir langt større inngrep i delområdet enn øvrige alternativ. Ledningen vil bli godt synlig fra flere av toppene, herunder turmål som Stølafjell (nord for Oltedal), Voren, Dyranuten, Grimslifjell og Håfjellet, hvor den vil gå svært nær flere av dem og krysse flere av de merkede turstiene. Alternativ 5.X er visualisert fra Grimslifjellet i vedlegg 1-1. Det er også utarbeidet en visualisering av traséen sett fra området ved foten av Sygno. Alternativet vil også gi bortfall av et marginalt INON-område.

Traséene er like gjennom Melsheia-Espeland-Vedafjellet, der de krysser tursti på vei inn til Espeland transformatorstasjon. Synlighetsberegninger viser at traséene vil bli synlige innenfor store deler av dette delområdet. Selv om en relativt liten del vil bli direkte berørt, vil altså en større del av området påvirkes visuelt.

Indirekte berørte områder

Ledningstraséene vil være synlig over større områder enn områdene som blir direkte berørt. Ved at eksisterende 132 kV ledning saneres, vil imidlertid opplevelsen av ledningstraséene ikke endre seg i stor grad sett fra alle av disse områdene. Fordi 2.X, 3.X og 4.X avviker fra eksisterende traséer vil de imidlertid kunne bli synlige fra nye områder, herunder Krossfjellet (11) og Limavatnet-Flassavatnet (13). På grunn av avstanden, vurderes imidlertid omfanget som ubetydelig til lite negativt.

Alternativ 5.X blir ikke synlig fra Ims-Lutsi (3), men synlig fra topper innenfor Ragstjørn-Skeisfjellet (21) i tillegg til Krossfjellet og Limaheia-Flassavatnet. Avstanden er imidlertid betydelig (3-4 km). Omfanget vurderes som intet.

Oppsummering og konsekvensvurdering

Basert på delområdenes verdi og vurderingen av de enkelte alternativenes omfang, er konsekvensen for det enkelte delområdet vurdert i Tabell 3-34. I tillegg er det gitt en samlet konsekvensvurdering for det enkelte alternativ. I konsekvensvurderingen er det lagt størst vekt på de største konsekvensutslagene.

Som det framgår av tabellen vurderes alternativ 5.X å medføre **middels negativ konsekvens (- -)**, mens øvrige alternativ vurderes å gi **liten til middels negativ konsekvens (- / - -)**. Det er utslagsgivende for vurderingen at alternativ 5.X går gjennom et friluftsområde som er mindre preget av kraftledninger enn øvrige alternativ som i noen eller stor grad vil følge eksisterende ledningstraséer.

Selve traséen for varianten 2.Xb medfører ingen vesentlig forskjell for friluftslivet fra 2.X ettersom de går i samme område. Ettersom 2.Xb innebærer at 132 kV ledning ikke rives, vil de negative konsekvensene for friluftslivet bli noe større enn for 2.X. Forskjellen er imidlertid ikke så stor at det får noe utslag på konsekvensen (begge alternativ vurderes å gi liten til middels negativ konsekvens (-/- -)). En visualisering av 2.Xb i Undeknuten-Sygno er for øvrig vist i vedlegg 1-1.

Tabell 3-34. Konsekvensvurdering for strekningen Seldalsheia-Espeland for de enkelte delområdene og samlet. For delområder som ikke er vist i tabellen er konsekvensen ubetydelig (0).

Delområde		Verdi	Alt. 2.X		Alt. 3.X		Alt. 4.X		Alt. 5.X	
			Omfang	Konsekvens	Omfang	Konsekvens	Omfang	Konsekvens	Omfang	Konsekvens
1	Bynuten-Selvigstakken	Stor	Lite neg.	Liten neg. (-)	Lite neg.	Liten neg. (-)	Lite neg.	Liten neg. (-)	Lite neg.	Liten neg. (-)
2	Undeknuten-Sygno	Middels til stor	Lite til middels neg.	Liten til middels neg. (-)	Lite til middels neg.	Liten til middels neg. (-)	Lite til middels neg.	Liten til middels neg. (-)	Lite pos.	Liten positiv (+)

4	Melsheia-Espeland-Vedafjellet	Stor	Lite til middels neg.	Liten til middels neg. (- / - -)	Lite til middels neg.	Liten til middels neg. (- / - -)	Lite til middels neg.	Liten til middels neg. (- / - -)	Lite til middels neg.	Liten til middels neg. (- / - -)
11	Krossfjellet	Middels	Lite neg.	Ubetydelig til liten neg. (0/-)	Lite neg.	Ubetydelig til liten neg. (0/-)	Lite neg.	Ubetydelig til liten neg. (0/-)	Lite neg.	Ubetydelig til liten neg. (0/-)
12	Dyranuten	Middels	Lite neg.	Liten til middels neg. (- / - -)	Lite til middels neg.	Liten til middels neg. (- / - -)	Lite til middels neg.	Liten til middels neg. (- / - -)	Middels neg.	Middels neg. (- -)
13	Limaheia-Flassavatnet	Middels til stor	Lite neg.	Ubetydelig til liten neg. (0/-)	Lite neg.	Ubetydelig til liten neg. (0/-)	Lite neg.	Ubetydelig til liten neg. (0/-)	Lite neg.	Ubetydelig til liten neg. (0/-)
Samlet konsekvensvurdering			Liten til middels negativ (- / - -)		Liten til middels negativ (- / - -)		Liten til middels negativ (- / - -)		Middels neg. (- -)	

3.3.4 Omlegging 300 kV Tonstad-Espeland og Kjelland-Espeland

Tonstadledningen omlegges via T-E på strekningen Kyllingstad-Espeland, og E-S 1 på strekningen fra Espeland til Bråsteinsåsen. Eksisterende 300 kV ledning saneres da på strekningen Kyllingstad-Bråsteinsåsen.

Omlegging av Kjellandledningen omlegges via K-E på strekningen fra Stutafjell til Espeland, og fra Espeland til Helgalandsnuten, E-S 2. Dagens ledning mellom Stutafjell og Helgalandsnuten blir sanert. Fra Møgedal til Bråsteinsåsen vil den nye Kjellandledningen gå i traséen for den sanerte Tonstadledningen.

De to omleggingene omtales først separat, før konsekvensen omtales samlet.

Omlegging Tonstadledningen (T-E og E-S 1)

Direkte berørte områder

T-E vil gå gjennom (fra sør til nord) delområdene Fitjanuten-Tindafjellet (19), Limavatnet (16), Limaheia-Flassavatnet (13), Dyranuten (12) og Melsheia-Espeland-Vedafjellet (4).

Ledningen vil gå om lag rett gjennom delområdet Fitjanuten-Tindafjellet, rett øst for toppene og krysse atkomststi fra Gjesdalssiden. Ledningen vil bli synlig på det meste av turen opp fra Gjesdal og fra selve toppene. Attraktivitet og opplevelseskvaliteter for ferdsel, aktiviteter og opphold vil forringes (middels negativ konsekvens) som følge av det tekniske inngrepet innenfor dette området, hvor utsikt til det omkringliggende kulturlandskapet og Limavatnet er en vesentlig del av opplevelsesverdien. Effekten vil forsterkes dersom de konsesjonsgitte vindkraftverkene Skurvenuten og Tindafjellet på motsatt side av E39 bygges (store, tekniske inngrep på «alle kanter»).

Muligheten for å bruke området vil ikke bli påvirket, mens det er usikkert om bruksfrekvensen vil endres. Som trimtur/kveldsturmål lokalt vil toppene muligens ikke bli mindre populære, mens effekten kan være større for tilreisende med lengre reisevei som «investerer» mer i å komme hit. Dette kan inkludere interessen for toppen i «Vardejakten». Det legges her til grunn at bruksfrekvensen vil gå noe ned (lite til middels negativt omfang). Samlet sett vurderes T-E å medføre middels negativt omfang for delområdet.

Ledningen vil videre krysse Limavatnet og Limaheia-Flassavatnet gjennom særlig verdifullt landskap, kultur- og naturmiljø. Kryssing av Limavatnet vil gjøre ledningen eksponert fra Limavatnet og et større omkringliggende område, og forringe både landskap, kultur- og naturmiljø, nærmere omtalt under de respektive utredningene. Omfanget vurderes som middels negativt. Visualiseringer av kryssingen er vist i vedlegg 1-1.

For Limaheia-Flassavatnet vurderes tiltaket å medføre en stor forringelse av opplevelsesverdien i form av kulturlandskap, naturmiljø og som lokalt turområde for Lima. Ledningen går langs turstien opp til det mye besøkte turmålet Hengjafjellet. En visualisering av ledningen sett fra Hengjafjellet er vist i vedlegg 1-1. Ledningen vil dessuten bli synlig fra flere av topturmålene innenfor området, herunder krysse turstien til Håfjellet. Omfanget vurderes som middels negativt for Limaheia-Flassavatnet.

Ledningen gir videre nærføring til, og arealbeslag i ytterkanten av Dyranuten, og blir synlig fra både Voren og Dyranuten (der den for øvrig krysser en eksisterende ledningstrasé), som er blant målene for turstien fra Skjelbreitjørna. Håfjellet (360 moh.), Vassnutane (325 moh.) og Dyranuten (325 moh.) skjermer (med unntak) fra stien inn i området fra Åreskjold, sentrale og østlige deler av området. Det er få tekniske inngrep i delområdet i dag. Fra noen av toppene i dette området, herunder turmålet Grimslifjellet, vil ledningen også gi fjernvirkning der den går gjennom delområdet Fitjanuten-Tindafjellet. Omfanget vurderes som lite til middels negativt for Dyranuten.

Ved Nutane går ledningen innenfor grensene til Sandnesmarkå og regional grøntstruktur, før den krysser turstien ved den planlagte transformatorstasjonen i delområdet Melsheia-Espeland-Vedafjellet. Utgående ledning herfra, E-S 1, går langs sørsiden av Bråsteinsvatnet innenfor samme delområde, og vil være synlig fra badeplassen i nordenden samt hytta som ligger på holmen i vannet. Inn- og utgående ledning fra Espeland vil dessuten være synlig fra flere av toppene i større deler av Melsheia-Espeland-Vedafjellet. T-E og E-S 1 vurderes lite til middels negativt omfang for Melsheia-Espeland-Vedafjellet.

På vestsiden av E39 går E-S 1 gjennom det landbrukspregede landskapet på sørsiden av Bråsteinsåsen, innenfor Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen. Her krysser ledningen flere stier, inkludert sti gjennom landbruksområder for atkomst til Bråsteinsåsen. Lange strekninger av T-E – E-S 1 vil være synlig fra disse topturmålene. For delområdet Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen vil traséen, hovedsakelig nærføringen forbi Bråsteinsåsen, medføre noe forringelse av områdets attraktivitet og opplevelsesverdi, mens bruksmuligheter ikke påvirkes. Ettersom ledningen går gjennom et område hvor en rekke tyngre inngrep, herunder E39 og andre kraftledninger er synlige, vurderes det som noe mindre sannsynlig at bruksfrekvensen av delområdet påvirkes. Omfanget vurderes samlet sett derfor som lite til middels negativt for dette delområdet.

Indirekte berørte områder

Basert på teoretiske synlighetsberegninger og avstanden til ledningen er det i første rekke delområdene Eidland-Kydland (18), Eikjefjellet-Streitafjellet (20), Åslandsnuten (10), Krossfjellet (11), og Bråsteinsåsen innenfor Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen (6) som kan anses å bli indirekte berørt av T-E. Av disse ligger Åslandsnuten og Krossfjellet nærmest (minste avstand er henholdsvis ca. 1,5 og 0,5 km, regnet fra topper). Ettersom landskapet er en vesentlig del av opplevelsesverdien ved turer på

disse toppene, vurderes T-E og E-S 1 å medføre noe forringelse /forringelse av attraktivitet og opplevelsesverdien landskapsmessig for Krossfjellet og noe forringelse for Åslandsnuten. Bruksmuligheter vil ikke påvirkes, og som følge av at toppene er lokalisert nær befolkningskonsentrasjoner og i et område med en rekke tekniske inngrep, antas bruksfrekvensen ikke å bli vesentlig påvirket. Omfanget vurderes samlet sett som lite negativt for begge.

T-E vil også bli synlig fra en stripe av Edlandsvatnet, men dette er lokalisert i et område med store inngrep fra før, slik at sårbarheten for fjernvirkningen av ledningen antas å være mindre. Toppen Rossåsen, innenfor delområdet med samme navn (14), ligger helt i ytterkant av influensområdet med 3,8 km avstand fra ledningen. For disse og øvrige delområder vurderes derfor omfanget som intet.

Sanering av eksisterende 300 kV ledning berører (fra sør til nord) delområdene Eidland-Kydland (18) (indirekte), Eidlandsskogen (17), Rossåsen (14), Åslandsnuten (10), Figgjo (7) og Bogafjell-Helgalandsnuten-Vagleskogen (6). Saneringen er positivt for bl.a. opplevelsen av landskapet og lyd miljøet. For delområde 14 vurderes omfanget som middels positivt, for 17 som lite til middels positivt, mens for 18, 10 og 7 forventes et lite positivt omfang. For delområde 6 vil etablering av E-S 2 oppveie den positive effekten av saneringen.

Omlegging Kjellandledningen (K-E og E-S 2)

K-E går gjennom delområdene Stutafjell (25), Åslandsnuten (10), Figgjo (7) og Krossfjellet (11). E-S 2 går gjennom de tre sistnevnte områdene, herunder to ganger gjennom Figgjo, i tillegg til Bogafjell-Helgalandsnuten-Vagleskogen (6) og forbi Bråsteinsvatnet i delområdet Melsheia-Espeland-Vedafjellet (4). Gjennom Figgjo og delvis Bogafjell-Helgalandsnuten-Vagleskogen går ledningen i samme trasé som dagens 300 kV fra Tonstad, der denne vil saneres. Dette opphever den positive virkningen av saneringen. Sanering av dagens Kjellandledning «frigrir» imidlertid også noe areal lenger vest i dette delområdet.

Gjennom delområdene 10 og 11 vil K-E og E-S 2 gå parallelt i nye traséer og samlet sett medføre store og godt synlige inngrep.

En visualisering av K-E, E-S 1 og E S 2 mellom Bråsteinsåsen og Åslandsnuten sett fra lisen opp langs førstnevnte er vist i vedlegg 1-1.

Når det gjelder indirekte berørte områder, vil saneringen av traséen fra Stutafjell til Bråsteinsåsen kunne være noe positivt for Kaldbergskogen (8).

Oppsummering og konsekvensvurdering

Basert på delområdenes verdi og omfanget av ledningstraséene, er konsekvensen for det enkelte delområdet vurdert i Tabell 3-35. I tillegg er det gitt en samlet konsekvensvurdering. Noen av friluftsområdene blir berørt av både Kjelland- og Tonstadledningen, slik at vurderingen av omfanget tar hensyn til begge deler. Dette gjelder i første rekke Bogafjell-Helgalandsnuten-Vagleskogen, Figgjo, Krossfjellet og Åslandsnuten. For de to sistnevnte blir virkningen klart mer negativ som følge av nye, parallelle traséer gjennom områdene, mens for de øvrige vil omlegging og riving til dels oppheve effekten av hverandre. Det er da lagt mer vekt på den negative effekten av å etablere ledninger i nye traséer enn den positive effekten av å sanere eksisterende ledninger.

Tabell 3-35. Konsekvensvurdering for omlegging av 300 kV til/fra Espeland (Kjellandledningen og Tonstadledningen) for de enkelte delområdene og samlet. For delområder som ikke er vist, er konsekvensen vurdert som ubetydelig (0).

Delområde		Verdi	T-E og E-S 1 + K-E og E-S 2	
			Omfang	Konsekvens
4	Melsheia-Espeland-Vedafjellet	Stor	Lite til middels neg.	Liten til middels negativ (-/-)
6	Bogafjell-Helgalandsnuten-Vagleskogen	Stor	Middels neg.	Middels neg. (-)
7	Figgjo	Stor	Lite neg.	Liten neg. (-)
8	Kaldbergskogen	Middels	Lite pos.	Ubetydelig til liten positiv (0/+)
10	Åslandsnuten	Middels	Middels neg.	Middels neg. (-)
11	Krossfjellet	Middels	Middels neg.	Middels neg. (-)
12	Dyranuten	Middels	Lite til middels neg.	Liten til middels negativ (-/-)
13	Limaheia-Flassavatnet	Middels til stor	Middels neg.	Middels negativ (-)
14	Rossåsen	Middels	Middels pos.	Middels positiv (+)
16	Limavatnet	Liten til middels	Middels neg.	Liten til middels negativ (-/-)
17	Eidlandsskogen	Middels til stor	Lite til middels pos.	Liten til middels pos. (+)
18	Eidland-Kydland	Middels	Intet	Ubetydelig (0)
19	Fitjanuten-Tindafjellet	Middels	Middels neg.	Middels negativ (-)
20	Eikjefjellet-Streitafjellet	Middels	Lite negativt	Liten til middels negativ (-/-)
25	Stutafjell	Middels	Lite neg.	Liten til middels neg. (-/-)
Samlet konsekvensvurdering				Middels (-)

3.3.5 Espeland transformatorstasjon

Stasjonen ligger delvis innenfor det svært viktige (stor verdi) friluftsområdet Melsheia-Espeland-Vedafjellet og på andre siden av veien i forhold til Rogaland Arboret som er en spesielt verdifull del av området. Dette medfører direkte arealbeslag. Arealbeslaget skjer hovedsakelig innenfor en noe mindre «naturskjønn» og relativt ulendt del av friluftsområdet, men lokaliseringen gir en viss grad av fragmentering i tillegg til at turstier ved Espeland må legges om.

Det høyeste punktet på stasjonstomta, innstrekstativene, vil sannsynligvis kunne bli synlige. Dette kan også gjelde enkelte bygninger/bygningskomponenter. Anlegget vil være godt synlig fra parkeringsplassen til arboretet vis a vis. Fra selve arboretet er det trolig fra høyereliggende punkter at anlegget kan bli synlig i tillegg til fra helt i ytterkanten. Fra sentrale deler vil eksisterende granskog i stor grad skjermes for innsyn.

Det er ikke gjort beregninger for hvor mye støy som genereres fra transformatorstasjonen, men det er anbefalt av konsulent for støyvurderinger at temaet utredes nærmere dersom dette alternativet bygges. For å være føre var, er det her lagt til grunn at det vil bli noe støy som kan oppleves i ytre del av arboretet ned mot fv. 333.

Områdets opplevelsesverdier vurderes i så måte å bli noe forringet, uten at dette gjelder for arboretet og størstedelen av friluftsområdet for øvrig.

Områdets bruksmuligheter endres i liten grad ettersom berørt sti legges om. Påvirkning på bruksfrekvens er vanskeligere å vurdere, men det vurderes som lite sannsynlig at bruken av arboretet vil endre seg. Området øst for fv. 333 er allerede påvirket av hogst og eksisterende anlegg, slik at naturopplevelsen allerede til en viss grad er forringet, og brukerne dermed allerede har tilpasset seg dette. Transformatorstasjonen medfører et betydelig større inngrep, men i og med at sti legges om vil det fremdeles være mulig å bruke området og komme til mindre berørte områder. Det forventes derfor at bruksfrekvensen vil endres i liten eller noen grad.

Omfanget vurderes derfor som lite negativt.

Stor verdi og lite negativt omfang gir **liten til middels negativ konsekvens (-/- -)**.

3.3.6 Samlet konsekvensvurdering Seldalsheia – Espeland

Espeland transformatorstasjon er isolert sett vurdert å medføre liten til middels negativ konsekvens. Dette er den nest laveste konsekvensgraden blant de fire stasjonsalternativene.

Traséene 2.X, 3.X og 4.X fra Seldalsheia vil påvirke direkte og indirekte noen av de mest verdifulle friluftsområdene i Sandnes og regionen for øvrig, men i større eller mindre grad følge eksisterende ledningstraséer. 4.X er vurdert som minst negativ, mens 5.X er vurdert å medføre middels negativ konsekvens ettersom den medfører en lang trasé i et friluftsområde som er mindre berørt av tekniske inngrep.

Innføring av 300 kV ledning fra Tonstad til Espeland transformatorstasjon omfatter lang trasé fra Kyllingstad (T-E), og en kortere trasé (E-S 1) fra Espeland til området ved Bråsteinsåsen. Den lange traséen berører en rekke friluftsområder direkte og indirekte. Saneringen av eksisterende 300 kV medfører positive konsekvenser for noen delområder. Inn- og utføring av 300 kV ledning Kjelland-Espeland, hhv. K-E og E-S 2, berører friluftsområder både med nye traséer og i eksisterende trasé der Tonstadledningen saneres. Tonstad- og Kjellandleddingen medfører parallellføring av 300 kV ledninger over Krossfjellet og foten av Åslandsnuten der det per i dag ikke går ledninger. Den positive effekten av saneringen av eksisterende 300 kV ledning gjennom Bogafjell-Helgalandsnuten-Vagleskogen oppheves fordi antall traséer innenfor friluftsområdet og spredningen av disse vil være om lag den samme etter utbyggingen. Konsekvensen er samlet sett middels negativ.

At utbyggingen medfører vesentlige inngrep i flere friluftsområder er vurdert å trekke konsekvensgraden i mer negativ retning til tross for at 420 kV ledningene og selve transformatorstasjonen er vurdert som mindre negative. I og med at ledningene påvirker flere friluftsområder enn stasjonen, er det naturlig også å tillegge disse større vekt i den samlede vurderingen.

I og med at det kun foreligger ett alternativ for omlegging av Tonstad- og Kjellandleddingene, vil det beste alternativet for friluftslivet samlet sett være tilsvarende alternativet som er vurdert å medføre lavest konsekvens på strekningen Seldalsheia-Espeland, nærmere bestemt 4.X.

Konsekvensen vurderes samlet sett som **middels til stor negativ (- - / - - -)** for alle alternativene, selv om de er rangert ulikt. Det er i den samlede vurderingen lagt vekt på at ledningene til sammen berører mange friluftsområder, og at den samlede virkningen for friluftslivet derfor blir større.

Tabell 3-36. Konsekvensgrad og rangering av ny 420 kV, omlegging av 300 kV og utbygging av ny transformatorstasjon for Seldalsheia – Espeland.

SELDALSHEIA - ESPELAND						
Traséalternativ	Konsekvens ny 420 kV	Konsekvens omlegging 300 kV Tonstad og Kjelland	Konsekvens Espeland transformatorstasjon	Samlet konsekvens	R	Kommentar
2.X/2.X.B	Liten til middels neg. (- / - -)	Middels. (- -)	Liten til middels neg. (- / - -)	Middels til stor neg. (- - / - - -)	2	420 kV gir Inngrep i Sandnesmarkå. Undeknuten-Sygnø, og ytterkant av Dyranuten og Melshei-Espeland-Vedafjellet. 2.X.B er den minst foretrukne varianten. Sanering av eks. 300 kV ledning vurderes ikke i vesentlig grad å oppheve det negative omfanget av ny lang 300 kV gjennom flere friluftsområder, herunder bl.a. Bogafjell-Helgalandsnuten-Vagleskogen, Åslandsnuten, Krossfjellet, Limaheia-Flassavatnet, Dyranuten og Fitjanuten-Tindafjellet.
3.X	Liten til middels neg. (- / - -)	Middels neg. (- -)	Liten til middels neg. (- / - -)	Middels til stor neg. (- - / - - -)	3	Som over.
4.X	Liten til middels neg. (- / - -)	Middels neg. (- -)	Liten til middels neg. (- / - -)	Middels til stor neg. (- - / - - -)	1	Som over.
5.X	Middels neg. (- -)	Middels neg. (- -)	Liten til middels neg. (- / - -)	Middels til stor neg. (- - / - - -)	4	420 kV gir Inngrep i Sandnesmarkå, Dyranut og Melshei-Espeland-Vedafjellet. 300 kV som over.

3.3.7 420 kV Seldalsheia – Helgaland

Det foreligger åtte alternativer for ny 420 kV ledning på strekningen. Alternativene omtales hver for seg.

Alternativ 2.X – X.1

Direkte berørte områder

Alternativet tilsvarer 2.X fram til området ved Espeland, og følger deretter tilsvarende trasé som E-S 1 (omlegging av 300 kV for Espeland) langs sørsiden av Bråsteinsvatnet og bort til Bråsteinsåsen. Herfra krysser traséen sti over åsen og runder deretter vestsiden (langs fjellfoten) og går inn til Helgaland transformatorstasjon. En visualisering av traséen forbi Bråsteinsåsen er vist i vedlegg 1-1.

Med dette blir det et vesentlig inngrep med 40 m bredt ryddebelte i skogen mellom Bråsteinsåsen og transformatorstasjonen. Nærvirkningen av ledningen vil være stor på Bråsteinsåsen som er toppturmål og geologisk verneverdig lokalitet. Samlet sett vurderes omfanget som middels negativt for delområdet.

Indirekte berørte områder

For øvrige områder forventes liten virkning. Omfanget vurderes som lite/intet.

Alternativ 2.X – X.2

Direkte berørte områder

Alternativet gir tilsvarende omfang som omtalt ovenfor fram til Espeland. Derfra går traséen som omtalte K-E og E-S 2 gjennom Krossfjellet (11), Figgjo (7) og Åslandsnuten (10), før den dreier nordover og krysser Figgjo igjen ved Møgedalshølen langs eksisterende 300 kV Tonstadledning. Nord for dette går ledningen videre forbi vestsiden av Bråsteinsåsen (fjellfoten) og til Helgaland transformatorstasjon innenfor Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen (6). En visualisering av traséen langs sørsiden av Bråsteinsåsen er vist i vedlegg 1-1.

Området ved Møgedalshølen brukes i forbindelse med fiske og bading, hvorav sistnevnte aktivitet trolig er noe mer sensitiv for opplevelsen av tekniske inngrep. Ledningen vil imidlertid gå høyt over området, slik at det i første rekke vil være mastene som kan ha en virkning. Slik de nå er planlagt, er dette tilfellet, og kryssingen vurderes «kun» i noen grad å forringe området attraktivitet. Omfanget for delområdet Figgjo vurderes som lite negativt for friluftslivet.

Omfanget for Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen vurderes som tilsvarende som hvis 2.X – X.1 bygges (middels negativt).

Indirekte berørte områder

For øvrige friluftsområder forventes lite/intet omfang.

Alternativ 3.X – X.1

Alternativet tilsvarer 3.X fram til Espeland, deretter X.1 som omtalt over.

Alternativ 3.X – X.2

Alternativet tilsvarer 3.X fram til Espeland, deretter X.2 som omtalt over.

Alternativ 4.X – X.1

Alternativet tilsvarer 4.X fram til Espeland, deretter X.1 som omtalt over.

Alternativ 4.X – X.2

Alternativet tilsvarer 4.X fram til Espeland, deretter X.2 som omtalt over.

Alternativ 5.X – X.1

Alternativet tilsvarer 5.X fram til Espeland, deretter X.1 som omtalt over.

Alternativ 5.X – X.2

Alternativet tilsvarer 5.X fram til Espeland, deretter X.2 som omtalt over.

Oppsummering og konsekvensvurdering

Basert på delområdenes verdi og vurderingen av de enkelte alternativenes omfang, er konsekvensen for de enkelte delområdene og influensområdet samlet vurdert i tabellene på de neste sidene. I tillegg er det gitt en samlet konsekvensvurdering for det enkelte alternativ. I konsekvensvurderingen er det lagt størst vekt på de største konsekvensutslagene.

Som det framgår av tabellene vurderes alle alternativer å medføre **middels til stor negativ konsekvens (- / - -)**. 5.X er det mest konfliktfylte alternativet pga. påvirkningen med lange traséer innenfor kjernen av verdifulle friluftsområder. 4.X gir minst negativ konsekvens. Ettersom konsekvensene av X.1 og X.2 er noenlunde like, er det strekningen Seldalsheia-Espeland som er utslagsgivende for rangering av ledningsalternativene til Helgaland transformatorstasjon. X.1 vurderes likevel som noe bedre i og med kortere ledningstrasé og påvirkning (direkte) på færre friluftsområder.

Tabell 3-37. Konsekvensvurdering av alternativene 2.X – X.1 og 2.X – X.2 for strekningen Seldalsheia-Helgaland for de enkelte delområdene og samlet. For delområder som ikke er vist, er konsekvensen vurdert som ubetydelig (0).

Delområde		Verdi	Alt. 2.X – X.1		Alt. 2.X. – X.2	
			Omfang	Konsekvens	Omfang	Konsekvens
1	Bynuten-Selvigstakken	Stor	Lite neg.	Liten neg. (-)	Lite neg.	Liten neg. (-)
2	Undeknuten-Sygnø	Middels til stor	Lite til middels neg.	Liten til middels neg. (-)	Lite til middels neg.	Liten til middels neg. (-)
4	Melsheia-Espeland-Vedafjellet	Stor	Lite til middels neg.	Liten til middels neg. (- / - -)	Lite til middels neg.	Liten til middels neg. (- / - -)
6	Bogafjell-Helgalandsnuten-Vagleskogen	Stor	Middels neg.	Middels negativ (- -)	Middels neg.	Middels negativ (- -)
7	Figgjo	Stor	Intet	Ubetydelig (0)	Lite negativt	Liten negativ (-)
10	Åslandsnuten	Middels	Lite neg.	Liten neg. (-)	Lite til middels neg.	Liten til middels neg. (- / - -)
11	Krossfjellet	Middels	Lite neg.	Liten neg. (-)	Middels neg.	Middels negativ (- -)
12	Dyranuten	Middels	Lite neg.	Liten til middels neg. (- / - -)	Lite neg.	Liten til middels neg. (- / - -)
13	Limaheia-Flassavatnet	Middels til stor	Lite neg.	Ubetydelig til liten neg. (0/-)	Lite neg.	Ubetydelig til liten neg. (0/-)
Samlet konsekvensvurdering			Middels til stor neg. (- / - -)		Middels til stor negativ (- / - -)	

Tabell 3-38. Forts. av Tabell 3-37. Konsekvensvurdering for Alt. 3.X – X.1 og 3.X – X.2 for de enkelte delområdene og samlet. For delområder som ikke er vist, er konsekvensen vurdert som ubetydelig (0).

Delområde		Verdi	Alt. 3.X-X.1		Alt. 3.X – X.2	
			Omfang	Konsekvens	Omfang	Konsekvens
1	Bynuten-Selvigstakken	Stor	Lite neg.	Liten neg. (-)	Lite neg.	Liten neg. (-)
2	Undeknuten-Sygnø	Middels til stor	Lite til middels neg.	Liten til middels neg. (-)	Lite til middels neg.	Liten til middels neg. (-)
4	Melsheia-Espeland-Vedafjellet	Stor	Lite til middels neg.	Liten til middels neg. (- / - -)	Lite til middels neg.	Liten til middels neg. (- / - -)
6	Bogafjell-Helgalandsnuten-Vagleskogen	Stor	Middels neg.	Middels negativ (- -)	Middels neg.	Middels negativ (- -)
7	Figgjø	Stor	Intet	Ubetydelig (0)	Lite negativt	Liten negativ (-)
10	Åslandsnuten	Middels	Lite neg.	Liten neg. (-)	Lite til middels neg.	Liten til middels neg. (- / - -)
11	Krossfjellet	Middels	Lite neg.	Liten neg. (-)	Middels neg.	Middels negativ (- -)
12	Dyranuten	Middels	Lite til middels neg.	Liten til middels neg. (- / - -)	Lite til middels neg.	Liten til middels neg. (- / - -)
13	Limaheia-Flassavatnet	Middels til stor	Lite neg.	Ubetydelig til liten neg. (0/-)	Lite neg.	Ubetydelig til liten neg. (0/-)
Samlet konsekvensvurdering			Middels til stor negativ (- / - -)		Middels til stor negativ (- / - -)	

Tabell 3-39. Forts. av Tabell 3-37 og Tabell 3-38. Konsekvensvurdering for Konsekvensvurdering for Alt. 4.X – X.1 og 4.X – X.2 for de enkelte delområdene og samlet. For delområder som ikke er vist, er konsekvensen vurdert som ubetydelig (0).

Delområde		Verdi	Alt. 4.X – X.1		Alt. 4.X – X.2	
			Omfang	Konsekvens	Omfang	Konsekvens
1	Bynuten-Selvigstakken	Stor	Lite neg.	Liten neg. (-)	Lite neg.	Liten neg. (-)
2	Undeknuten-Sygnø	Middels til stor	Lite til middels neg.	Liten til middels neg. (-)	Lite til middels neg.	Liten til middels neg. (-)
3	Ims-Lutsi	Stor	Intet	Ubetydelig (0)	Intet	Ubetydelig (0)
4	Melsheia-Espeland-Vedafjellet	Stor	Liten til middels neg. (- / - -)	Lite neg. (-)	Liten til middels neg. (- / - -)	Lite neg. (-)
5	Stokkavatnet-Storåna	Stor	Intet	Ubetydelig (0)	Intet	Ubetydelig (0)
6	Bogafjell-Helgalandsnuten-Vagleskogen	Stor	Middels neg.	Middels negativ (- -)	Middels neg.	Middels negativ (- -)
7	Figgjø	Stor	Intet	Ubetydelig (0)	Lite negativt	Liten negativ (-)
8	Kaldbergskogen	Middels	Intet	Ubetydelig (0)	Intet	Ubetydelig (0)
9	Frøylandsvatnet	Middels	Intet	Ubetydelig (0)	Intet	Ubetydelig (0)
10	Åslandsnuten	Middels	Lite neg.	Liten neg. (-)	Lite til middels neg.	Liten til middels neg. (- / - -)

11	Krossfjellet	Middels	Lite neg.	Liten neg. (-)	Middels neg.	Middels negativ (- -)
12	Dyranuten	Middels	Lite til middels neg.	Liten til middels neg. (-/-)	Lite til middels neg.	Liten til middels neg. (-/-)
13	Limaheia-Flassavatnet	Middels til stor	Lite neg.	Ubetydelig til liten neg. (0/-)	Lite neg.	Ubetydelig til liten neg. (0/-)
Samlet konsekvensvurdering			Middels til stor negativ (-/-/-)		Middels til stor negativ (-/-/-)	

Tabell 3-40. Forts. av Tabell 3-37, Tabell 3-38 og Tabell 3-39. Konsekvensvurdering for Konsekvensvurdering for Alt. 5.X – X.1 og 5.X – X.2 for de enkelte delområdene og samlet. For delområder som ikke er vist, er konsekvensen vurdert som ubetydelig (0).

Delområde		Verdi	Alt. 5.X – X.1		Alt. 5.X – X.2	
			Omfang	Konsekvens	Omfang	Konsekvens
1	Bynuten-Selvigstakken	Stor	Lite neg.	Liten neg. (-)	Lite neg.	Liten neg. (-)
2	Undeknuten-Sygnø	Middels til stor	Lite pos.	Liten positiv (+)	Lite pos.	Liten positiv (+)
4	Melsheia-Espeland-Vedafjellet	Stor	Liten til middels neg. (-/-)	Lite neg. (-)	Liten til middels neg. (-/-)	Liten neg. (-)
5	Stokkavatnet-Storåna	Stor	Intet	Ubetydelig (0)	Intet	Ubetydelig (0)
6	Bogafjell-Helgalandsnuten-Vagleskogen	Stor	Middels neg.	Middels negativ (-)	Middels neg.	Middels negativ (- -)
7	Figgjo	Stor	Intet	Ubetydelig (0)	Lite negativt	Liten negativ (-)
10	Åslandsnuten	Middels	Lite neg.	Liten neg. (-)	Lite til middels neg.	Liten til middels neg. (-/-)
11	Krossfjellet	Middels	Lite neg.	Liten neg. (-)	Middels neg.	Middels negativ (- -)
12	Dyranuten	Middels	Middels neg.	Middels neg. (-)	Middels neg.	Middels neg. (-)
13	Limaheia-Flassavatnet	Middels til stor	Lite neg.	Ubetydelig til liten neg. (0/-)	Lite neg.	Ubetydelig til liten neg. (0/-)
Samlet konsekvensvurdering			Middels til stor negativ (-/-/-)		Middels til stor negativ (-/-/-)	

3.3.8 Omlegging 300 kV Tonstad-Helgaland og Kjelland-Helgaland

Omlegging av 300 kV Tonstad (T-H – H-S 1) og Kjelland (K-H – H-S 2) flytter begge disse traséene fra vest- til østsiden av Helgalandsnuten.

Kjellandledningen vil krysse Figgjo (7) ca. 180 m øst for dagens trasé, og vil gå parallelt med omlagt Tonstadledning. Kjellandledningen gir større inngrep i skogen innenfor Bogafjell-Helgalandsnuten-Vagleskogen (6) enn dagens trasé som delvis går i grensen mot dyrka mark. Begge ledningene trekkes dessuten nærmere Bråsteinsåsen. At ledningene nå vil gå parallelt reduserer imidlertid omfanget noe.

Omfanget for Figgjo (7) vurderes som lite/intet, som gir ubetydelig konsekvens (0), mens omfanget for Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen (6) vurderes som lite negativt, som gir liten til middels negativ konsekvens.

Konsekvensen vurderes samlet som **liten til middels negativ (-/- -)**.

3.3.9 Helgaland transformatorstasjon

Helgaland transformatorstasjon bygges innenfor det svært viktige (stor verdi) og mye brukte friluftsområdet Bogafjell-Helgalandsnuten-Vagleskogen. Området er allerede påvirket av eksisterende kraftledning, men stasjonen medfører et terrenginngrep i en helt annen skala, som i større grad påvirker områdets attraktivitet og opplevelsesverdi. Dette både som følge av arealbeslag som rammer flere turstier (se Figur 3-5) i tillegg til visuelt. Stasjonen vil dessuten bli godt synlig fra Bråsteinsåsen, verdifull geologisk forekomst og toppturmål.

Stasjonen vil også medføre noe støy, som påvirker opplevelsesverdien i en slik type friluftsområde negativt.

Omfanget vurderes derfor som middels negativt i driftsfasen. På bakgrunn av områdets verdi (stor) og det forventede omfanget av tiltaket, vurderes konsekvensen som **middels til stor negativ (- -/- - -)**.

I anleggsfasen vil det bli stor anleggstrafikk langs veien i forbindelse med massetransport og bygging, noe som vurderes i vesentlig grad å påvirke friluftsopplevelsen.

3.3.10 Samlet konsekvensvurdering Helgaland

Helgaland transformatorstasjon vurderes som det mest negative alternativet for friluftslivet ettersom den medfører store arealbeslag innenfor stinettet og økt støy i det svært verdifulle friluftsområdet Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen. To 300 kV ledninger og én 420 kV ledning vil gå rett på vestsiden av Bråsteinsåsen og bli svært synlig herfra og fra andre deler av friluftsområdet. Friluftsområdet er lokalisert nær store befolkningkonsentrasjoner bl.a. på Bogafjell, og er dessuten svært mye brukt regionalt.

X.1 er noe bedre enn X.2, noe som gjør at 4.X-X.1 og 2.X-X.1 rangeres som bedre enn 4.X-X.2 og 2.X-X.2. Alle kombinasjoner for 420 kV ledning vurderes å medføre middels til stor negativ konsekvens (- - /- - -). Kombinasjoner med 5.X er mest negative.

Omlegging av 300 kV ledninger Kjelland og Tonstad, T-H og H-S 1 + K-H og H-S 2, vurderes isolert sett å gi liten til middels negativ konsekvens (- /- -).

I og med at 420 kV ledningene påvirker flere friluftsområder enn omleggingen av de to 300 kV ledningene, tillegges førstnevnte større vekt i den samlede konsekvensvurderingen. Ledningene tillegges dessuten større vekt enn transformatorstasjonen ettersom denne påvirker kun ett friluftsområde. Videre medfører innføring av både 300 kV og 420 kV ledninger til Helgaland transformatorstasjon innenfor samme friluftsområde til samlet sett større konsekvens for dette enn de to ledningstypene og stasjonen hver for seg.

I og med at det kun foreligger ett alternativ både for stasjon og 300 kV ledninger, er det alternativene for 420 kV som gir utslag på rangeringen av alternativene.

Konsekvensene samlet sett **middels til stor negativ (- - /- - -)** for alle alternativer. Kombinasjonene med 4.X og X.1 er rangert som det minst negative alternativet for friluftslivet, mens kombinasjoner med 5.X er rangert lavest. Se oppsummeringen i Tabell 3-41.

Tabell 3-41. Konsekvensgrad og rangering av ny 420 kV, omlegging av 300 kV og utbygging av ny transformatorstasjon for Seldalsheia – Helgaland.

SELDALSHEIA - HELGALAND						
Traséalternativ	Konsekvens ny 420 kV	Konsekvens omlegging 300 kV Tonstad og Kjelland	Konsekvens Helgaland transformatorstasjon	Samlet konsekvens	R	Kommentar
2.X og X.1	Middels til stor neg. (-/- - -)	Liten til middels neg. (-/- -)	Middels til stor neg. (-/- - -)	Middels til stor neg. (-/- - -)	2	Som 2.X for Espeland, samt inngrep i Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen. Sanering av 300 kV ledninger og stasjon gir negative virkninger for sistnevnte område.
2.X og X.2	Middels til stor neg. (-/- - -)	Liten til middels neg. (-/- -)	Middels til stor neg. (-/- - -)	Middels til stor neg. (-/- - -)	4	Som over, i tillegg til inngrep i Krossfjellet, Figgjo og Åslandsnuten.
3.X og X.1	Middels til stor neg. (-/- - -)	Liten til middels neg. (-/- -)	Middels til stor neg. (-/- - -)	Middels til stor neg. (-/- - -)	5	Som 3.X for Espeland, samt inngrep i Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen.
3.X og X.2	Middels til stor neg. (-/- - -)	Liten til middels neg. (-/- -)	Middels til stor neg. (-/- - -)	Middels til stor neg. (-/- - -)	6	Som over, i tillegg til inngrep i Krossfjellet, Figgjo og Åslandsnuten.
4.X og X.1	Middels til stor neg. (-/- - -)	Liten til middels neg. (-/- -)	Middels til stor neg. (-/- - -)	Middels til stor neg. (-/- - -)	1	Som 4.X i tillegg til inngrep i Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen.
4.X og X.2	Middels til stor neg. (-/- - -)	Liten til middels neg. (-/- -)	Middels til stor neg. (-/- - -)	Middels til stor neg. (-/- - -)	3	Som over i tillegg til inngrep i Krossfjellet, Figgjo og Åslandsnuten.
5.X og X.1	Middels til stor neg. (-/- - -)	Liten til middels neg. (-/- -)	Middels til stor neg. (-/- - -)	Middels til stor neg. (-/- - -)	7	Som 5.X for Espeland i tillegg til inngrep i Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen.
5.X og X.2	Middels til stor neg. (-/- - -)	Liten til middels neg. (-/- -)	Middels til stor neg. (-/- - -)	Middels til stor neg. (-/- - -)	8	Som over, i tillegg til inngrep i Krossfjellet, Figgjo og Åslandsnuten.

3.3.11 420 kV Seldalsheia – Bogafjell fjellhall

Alternative traséer

Alternativene for ny 420 kV ledning er tilsvarende som for Seldalsheia-Helgaland, med unntak av en kort tilleggsstrekning mellom Helgaland til foten av Bogafjell der muffeanlegget er planlagt. Her omtales derfor kun denne.

Ledningen føres over toppen av turmålet Helgalandsnuten, og gir samlet sett en om lag 1,8 km (X.1) eller 1,3 km (X.2) lang trasé, dels med ryddebelte i skog gjennom delområdet. Begge ledningene krysser flere stier, og visuell påvirkning vil sammen med noe støy redusere områdets attraktivitet og opplevelsesverdi. Omfanget vurderes som middels negativt.

Oppsummering og konsekvensvurdering

Med unntak av for delområdet Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen er omfang og konsekvens for hvert delområde vurdert tilsvarende som for de alternative traséene til Helgaland transformatorstasjon. På bakgrunn av dette er samlet konsekvens av de åtte alternative traséene til Bogafjell vurdert som følger:

2.X – X.1: **Middels til stor negativ konsekvens (- - /- - -)**

2.X – X.2: **Middels til stor negativ konsekvens (- - /- - -)**

3.X – X.1: **Middels til stor negativ konsekvens (- - /- - -)**

3.X – X.2: **Middels til stor negativ konsekvens (- - /- - -)**

4.X – X1: **Middels til stor negativ konsekvens (- - /- - -)**

4.X – X2: **Middels til stor negativ konsekvens (- - /- - -)**

5.X – X1: **Middels til stor negativ konsekvens (- - /- - -)**

5.X – X2: **Middels til stor negativ konsekvens (- - /- - -)**

3.3.12 Omlagging 300 kV Tonstad-Bogafjell fjellhall og Kjelland-Bogafjell fjellhall

Saneringen av 300 kV ledninger for Bogafjell medfører at ny Tonstadledning T-B og Kjellandledning K-B vil flyttes noe høyere opp i vestsiden av Helgalandsnuten. Utgående ledninger B-S 1 og B-S 2 medfører kun korte traséer rett ved transformatorstasjonen og eksisterende ledninger. Separat vurderes dette å få lite omfang for friluftslivet.

Omfanget vurderes som lite negativt for delområdet Bogafjell-Helgalandsnuten-Vagleskogen (6), noe som gir liten negativ konsekvens (-). For øvrige delområder vurderes omlaggingen å medføre intet omfang.

Konsekvensen vurderes samlet sett som **liten negativ (-)**.

3.3.13 Bogafjell fjellhall transformatorstasjon

Transformatoranlegget til Bogafjell legges i fjell og dermed utenfor syns- og hørevidde for friluftslivet. Det må imidlertid etableres et utendørs muffeanlegg som er lokalisert i delområdet Bogafjell-Helgalandsnuten-Vagleskogen (6) med stor verdi for friluftsliv. Dette er dessuten rett nedenfor boligbebyggelsen på Bogafjell, hvorfra tilførselsstier mellom boligene og friluftsområdet går rett gjennom området som vil bli beslaglagt av muffeanlegget.

Eksisterende turvei/ridesti som går gjennom området må rustes opp. Det er ikke avgjort om veien blir asfaltert. Hvorvidt en evt. asfaltering oppleves som positivt eller negativt vil avhenge av brukerne. For ridende vil grus være å foretrekke ved trav og galopp. I følge Sandnes kommune er galopp/trav langs

denne veien tillatt (Ane Kristine Rostrup, pers. medd.), slik at bruken kan bli påvirket negativt på den berørte delen av ridestien.

Berørte stier kan legges om, men tiltaket vurderes å redusere området attraktivitet og opplevelsesverdi (forringe) og i noen grad forringe området bruksmuligheter da deler av området beslaglegges til anlegget. Hvorvidt bruksfrekvensen vil endres er i høy grad uklart, men det antas at øvrige deler av området som ikke blir direkte berørt fortsatt vil brukes i noenlunde samme grad. Omfanget vurderes som lite til middels negativt.

Basert på områdets verdi (stor) og forventet omfang (middels negativt), vurderes konsekvensen som **middels negativ (- -)**.

3.3.14 Samlet konsekvensvurdering Bogafjell fjellhall transformatorstasjon

Bogafjell fjellhall med muffeanlegg er rangert som det nest mest negative alternativet av de fire transformatorstasjonsalternativene for friluftslivet, med middels negativ konsekvens. Anlegget medfører et stort arealbeslag innenfor det svært verdifulle friluftsområdet Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen, inkludert en del av stinettet.

De alternative traséene for 420 kV ledning tilsvarer i stor grad alternativene til Helgaland, bortsett fra at innføring av 420 kV gir en noe lengre trasé gjennom friluftsområdet Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen.

Omlegging av 300 kV ledninger er vurdert å medføre liten negativ konsekvens for friluftslivet.

De minst negative alternativene for friluftslivet er kombinasjonen 4.X-X.1 og 2.X-X.1. Konsekvensen vurderes samlet sett som **middels til stor negativ (- - / - - -)** for alle alternativer. Kombinasjoner med 5.X er rangert lavest.

Som for Espeland og Helgaland er 420 kV ledningen tillagt størst vekt i den samlede konsekvensvurderingen i tillegg til den samlede belastningen av flere tiltak innenfor samme friluftsområder.

Se oppsummeringen i Tabell 3-42.

Tabell 3-42. Konsekvensgrad og rangering av ny 420 kV, omlegging av 300 kV og utbygging av ny transformatorstasjon for Seldalsheia – Bogafjell fjellhall.

SELDALSHEIA - BOGAFJELL FJELLHALL						
Traséalternativ	Konsekvens ny 420 kV	Konsekvens omlegging 300 kV Tonstad og Kjelland	Konsekvens transformatorstasjon/ muffeanlegg	Samlet konsekvens	R	Kommentar
2.X og X.1	Middels til stor neg. (- - / - - -)	Liten neg. (-)	Middels neg. (- -)	Middels til stor neg. (- - / - - -)	2	Som 2.X for Espeland. I tillegg direkte inngrep i Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen i for av ledningstraséer og transformatorstasjon. Gir to ledningstraséer over Helgalandsnuten.
2.X og X.2	Middels til stor neg. (- - / - - -)	Liten neg. (-)	Middels neg. (- -)	Middels til stor neg. (- - / - - -)	4	Som over. I tillegg direkte inngrep i Krossfjellet, Figgjo og Åslandsnuten.

3.X og X.1	Middels til stor neg. (-/-/-)	Liten neg. (-)	Middels neg. (-)	Middels til stor neg. (-/-/-)	5	Som 3.X for Espeland. I tillegg direkte inngrep i Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen i for av ledningstraséer og transformatorstasjon. Gir to ledningstraséer over Helgalandsnuten.
3.X og X.2	Middels til stor neg. (-/-/-)	Liten neg. (-)	Middels neg. (-)	Middels til stor neg. (-/-/-)	6	Som over. I tillegg direkte inngrep i Krossfjellet, Figgjo og Åslandsnuten.
4.X og X.1	Middels til stor neg. (-/-/-)	Liten neg. (-)	Middels neg. (-)	Middels til stor neg. (-/-/-)	1	Som 4.X for Espeland. I tillegg direkte inngrep i Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen i for av ledningstraséer og transformatorstasjon. Gir to ledningstraséer over Helgalandsnuten.
4.X og X.2	Middels til stor neg. (-/-/-)	Liten neg. (-)	Middels neg. (-)	Middels til stor neg. (-/-/-)	3	Som over. I tillegg direkte inngrep i Krossfjellet, Figgjo og Åslandsnuten.
5.X og X.1	Middels til stor neg. (-/-/-)	Liten neg. (-)	Middels neg. (-)	Middels til stor neg. (-/-/-)	7	Som 5.X for Espeland. I tillegg direkte inngrep i Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen i for av ledningstraséer og transformatorstasjon. Gir to ledningstraséer over Helgalandsnuten.
5.X og X.2	Middels til stor neg. (-/-/-)	Liten neg. (-)	Middels neg. (-)	Middels til stor neg. (-/-/-)	8	Som over. I tillegg direkte inngrep i Krossfjellet, Figgjo og Åslandsnuten.

3.3.15 Ny 420 kV Seldalsheia – Fagrafjell

Til ny transformatorstasjon på Fagrafjell vurderes de samme fem alternative innføringer av ny 420 kV kraftledningstrasé som for Espeland og Helgaland, med en variant av X.2 videre fra Espeland som går mot vest til Fagrafjell i stedet for inn til Helgaland. Her omtales derfor kun omfanget av strekningen lengst vest inn til Fagrafjell.

Traséen vil i motsetning til X.2 for alternativene til Helgaland *ikke* medføre direkte inngrep innenfor det svært verdifulle friluftsområdet Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen, men kun en indirekte virkning som følge av at ledningen blir synlig blant annet fra Bråsteinsåsen.

Fra delområdet Stutafjell (25) vil innføringen av X.2 trolig bli synlig.

På bakgrunn av dette vurderes konsekvensene som følger:

2.X – X.2: Middels negativ konsekvens (-)

3.X – X.2: **Middels negativ konsekvens (- -)**

4.X – X.2: **Middels negativ konsekvens (- -)**

5.X – X.2: **Middels negativ konsekvens (- -)**

4.X – X.2 er rangert som det beste alternativet for friluftslivet. Det mest negative alternativet er 5.X – X.2.

3.3.16 Omlegging 300 kV Tonstad-Fagrafjell og 300 kV Kjelland-Fagrafjell

Sanering av 300 kV ledninger for Fagrafjell vil medføre en samlokalisering av Tonstad- og Kjellandleddningene, F-S 1 og F-S 2, gjennom delområdene Bogafjell-Helgalandsnuten-Vagleskogen (6) og Figgjo (7) der traséene i dag går i større avstand fra hverandre. Tonstadledningen (F-S 1) flyttes dessuten vekk fra Møgedalshølen. Samlokalisering av ledningene vurderes å gi et lite positivt omfang for disse delområdene, noe som gir liten til middels positiv konsekvens (+) for begge.

Omlegging av Kjellandleddningen K-F inn til Fagrafjell krysser imidlertid friluftsområdet Stutafjell (25). Omfanget vurderes som lite til middels negativt, og konsekvensen blir liten til middels negativ (- / - -).

For øvrige friluftsområder er endringene små/ubetydelige.

Konsekvensene av den midlertidige omleggingen av Kjellandleddningen under byggingen av transformatorstasjonen er vurdert å være små, og tillegges ikke vekt i totalvurderingen.

Konsekvensen er på bakgrunn av dette vurdert samlet som **ubetydelig til liten positiv (0/-)**.

3.3.17 Fagrafjell transformatorstasjon

Fagrafjell transformatorstasjon er lokalisert i et område uten vesentlig verdi for friluftsliv. Stasjonen ligger ca. 800 m fra friluftsområdet Kaldbergskogen (8), og vil være synlig fra ytterkanten av dette området. Stasjonen vil også bli synlig fra Frøylandsvatnet i Time/Klepp kommuner, men avstanden dit er ca. 2,8 km. Inngrepene ved Fagrafjell allerede er vesentlige i form av massetak og eksisterende 300 kV ledning, og avstanden til friluftsområdene Kaldbergskogen og rundt Frøylandsvatnet er stor. Omfanget vurderes på bakgrunn av dette som lite/intet.

På bakgrunn av at stasjonsområdet har liten verdi for friluftsliv, og at omkringliggende friluftsområder er av middels verdi, samt at omfanget er vurdert som lite/intet, er konsekvensen av Fagrafjell transformatorstasjon vurdert som **liten negativ (-)**.

3.3.18 Samlet konsekvensvurdering Fagrafjell

Fagrafjell er den av transformatorstasjonene som medfører lavest konsekvensgrad for friluftslivet med **liten negativ konsekvens (-)**.

Innføring av 420 kV ledning medfører middels negativ konsekvens for alle alternativer.

300 kV ledninger gir ubetydelig til liten positiv konsekvens som følge av forbedret linjeføring gjennom to friluftsområder og inngrep i et mindre område.

Selve transformatorstasjonen er vurdert å medføre liten negativ konsekvens.

420 kV ledningene tillegges større vekt i den samlede konsekvensvurderingen enn selve stasjonen og 300 kV ledninger.

Alle alternativene er samlet vurdert å medføre middels negativ konsekvens (- -). 4.X – X.2 rangeres som det beste alternativet, mens 5.X – X.2 er det dårligste.

Se oppsummering og rangering i Tabell 3-43.

Tabell 3-43. Konsekvensgrad og rangering av ny 420 kV, omlegging av 300 kV og utbygging av ny transformatorstasjon for Seldalsheia – Fagrafjell.

SELDALSHEIA - FAGRAFJELL						
Traséalternativ	Konsekvens ny 420 kV	Konsekvens omlegging 300 kV Tonstad og Kjelland	Konsekvens Fagrafjell transformatorstasjon	Samlet konsekvens	R	Kommentar
2.X og X.2	Middels neg. (- -)	Ubetydelig til liten pos. (0/+)	Liten neg. (-)	Middels neg. (- -)	2	Som 2.X til Espeland, i tillegg til direkte inngrep i Krossfjellet, Figgjo og Åslandsnuten og Stutafjell.
3.X og X.2	Middels neg. (- -)	Ubetydelig til liten pos. (0/+)	Liten neg. (-)	Middels neg. (- -)	3	Som 3.X til Espeland, i tillegg til direkte inngrep i Krossfjellet, Figgjo og Åslandsnuten og Stutafjell.
4.X og X.2	Middels neg. (- -)	Ubetydelig til liten pos. (0/+)	Liten neg. (-)	Middels neg. (- -)	1	Som 4.X til Espeland, i tillegg til direkte inngrep i Krossfjellet, Figgjo og Åslandsnuten og Stutafjell.
5.X og X.2	Middels neg. (- -)	Ubetydelig til liten pos. (0/+)	Liten neg. (-)	Middels neg. (- -)	4	Som 5.X til Espeland, i tillegg til direkte inngrep i Krossfjellet, Figgjo og Åslandsnuten og Stutafjell..

3.4 Alternative friluftsområder

I henhold til utredningsprogrammet skal det også gjøres en vurdering av alternative friluftsområder til de områdene som blir berørt av en utbygging. Det legges i denne utredningen til grunn at det først og fremst er behov for alternativer til områder som blir *direkte* berørt, ettersom ledningene ikke er vurdert å medføre nedgang i bruksfrekvens, reduserte bruksmuligheter eller vesentlig reduserte opplevelseskvaliteter innenfor områder som blir *indirekte* berørt. Det finnes dermed alternative friluftsområder både utenfor og innenfor det som er regnet som influensområde.

Slik det framgår av FINK, se Figur 3-11, ligger mange friluftsområder utenfor influensområdet. Herunder store områder mellom Gandsfjorden og Høgsfjorden i Sandnes, på Jæren og i Gjesdal, inkludert «Brekko», som regnes å være av interesse for turister. Det bemerkes at dataene i FINK er utdaterte, men i all hovedsak antas det at eksisterende områder vil opprettholdes i den nye regionalplanen som vil erstatte FINK. Det store bildet kan dermed beskrives å være at alle utbyggingsalternativ for 420 kV vil medføre inngrep (i varierende grad) i ett av de større friluftsområdene vest for Høgsfjorden (Undeknuten-Sygnø).

Dersom Espeland transformatorstasjon bygges, bygges i tillegg 300 kV ledning T-E som går gjennom ytterligere to større utfartsområder, Dyranuten (12) og Limaheia-Flassavatnet (13). Limaheia-

Flassavatnet er dels også å betrakte som *markaområde* i og med at det er lokalisert ved tettbebyggelsen i Ålgård. Undeknuten-Sygno kan klassifiseres som et *utfartsområde* iht. håndbok M98.

Av utfartsområder innenfor influensområdet av tilsvarende størrelse som ikke blir direkte berørt av noen nye traséer, finner vi Ims-Lutsi (3) (markaområde/utfartsområde), Eidlandsskogen (17) og Eidland-Kydland (18). Førstnevnte område er av større verdi og har en høyere bruksfrekvens enn Undeknuten-Sygno. I tillegg blir «kun» ytre del av Melsheia-Espeland-Vedafjellet (5) berørt, slik at største del av området (Melsheia og Vedafjellet) ikke forventes å få noen redusert bruksfrekvens.

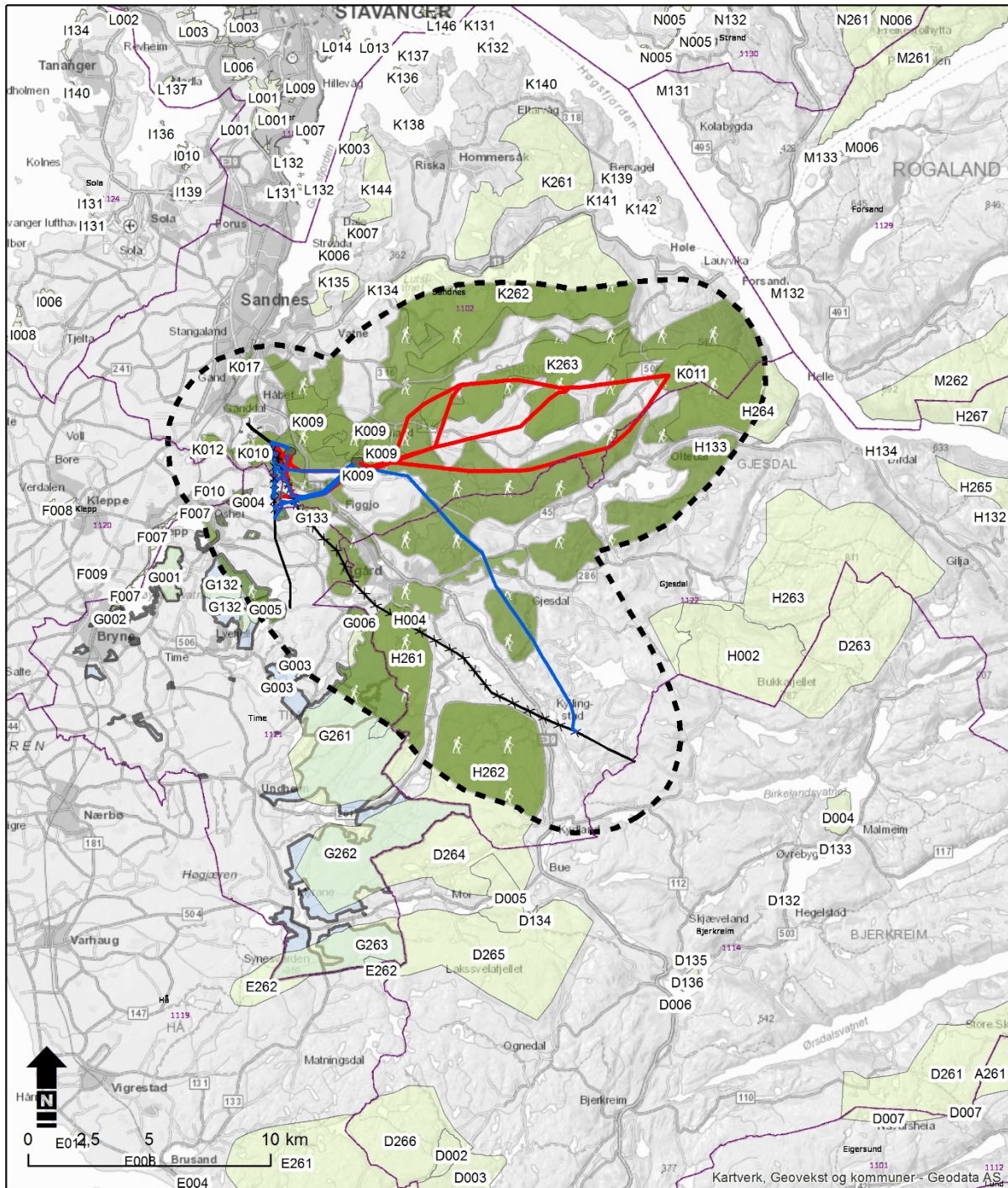
T-E berører i tillegg det mindre utfartsområdet Fitjanuten-Tindafjellet (19). Nærliggende alternativer er Eikjafjellet (20) og Rossåsen (14). Videre vil saneringen av dagens Tonstadledning på vestsiden av E39 på strekningen fra Kyllingstad til Bråsteinsområdet «frigi» noen friluftsområder.

Bogafjell og Helgaland transformatorstasjoner med tilhørende ledningstraséer gir store inngrep i markaområdet Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen (6). Innenfor influensområdet er det ut i fra beliggenhet i forhold til tettbebyggelsen Melsheia-Espeland-Vedafjellet som ligner mest på dette området. Området ligger på motsatt side av E39, og har dermed lengre tilkomst for befolkningen vest for hovedvegen. Vagleskogen lengst vest i delområdet forventes ikke å bli vesentlig mindre brukt som følge av utbyggingen ved Bogafjell (Bogafjell transformatorstasjon) eller Helgaland (Helgaland transformatorstasjon).

Flere av ledningstraséene til Helgaland, Bogafjell og Fagrafjell transformatorstasjoner krysser Krossfjellet (11) og Åslandsnuten (10), utfartsområder og toppturmål lokalisert rett ved tettstedet Figgjo. De nærmeste alternative nærliggende toppturmålene finnes innenfor Limaheia-Flassavatnet (13) som ikke bli berørt av noen ledningstraséer dersom én av disse tre stasjonsalternativene blir realisert, samt Rossåsen (14) som ikke blir berørt av noen alternativer ut over en evt. sanering av eksisterende 300 kV ledning.

Selv om det er tilgang på alternative områder til de større friluftsområdene (utfartsområdene), er status likevel at større områder er en knapp ressurs. Friluftslivet kan dermed være sårbart for bit-for-bit-utbygging som gradvis minimerer og fragmenterer disse områdene ytterligere.

Markaområdet Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen og de mindre utfartsområdene Krossfjellet og Åslandsnuten har verdi blant annet fordi de er lokalisert rett ved tettsted/by. For boligområdene på og rundt Bogafjell finnes det slik sett ikke alternative områder som er like gode i og med at tilgang til slike vil kreve en lengre transportetappe.

Tegnforklaring Friluftsområder i influensområdet Delområder Friluftsområder utenfor influensområdet FINK (under revisjon) Time kommune 2016	KU Seldalsheia-Stokkeland	Kunde: Statnett
	Friluftsområder	Utarbeidet av: Multiconsult Multiconsult AS Postboks 265 Skøyen 0213 Oslo
	Målestokk: 1:200 000	
	Oppdrag: 128588 Tegnet: RO Dato: 12.10.2016	
	Kartgrunnlag: Filnavn: Friluftsområder region.mxd	

Figur 3-11. Friluftsområder innenfor og nær influensområdet. Nummerering henviser til ID i FINK.

3.5 Konsekvenser for nærmiljø

Bygninger innenfor 100 m korridoren

Samlet båndlagt belte med byggeforbud langs ledningstraséene blir på ca. 40 m, mens «nærføringssonen» defineres som en 100 m bred korridor ut fra senterlinjen. Traséene er planlagt for i minst mulig grad å gi nærføring til skoler/barnehager, boliger og fritidsboliger. Figur 3-12 viser nærføring til bygninger for ledningstraséer til Espeland transformatorstasjon, mens Figur 3-13 viser nærføring for bygninger for traséer til øvrige stasjoner. Detaljkart av disse er vist i utsnittene på de neste sidene. Alle utbyggingsløsninger innebærer at bygninger kommer innenfor 100 m korridoren til ledninger, mens sanering av eksisterende 300 kV ledninger for Espeland transformatorstasjon også medfører at bygninger «frigis» fra korridoren.

Innenfor korridoren finnes kun et fåtall bygninger. GAB-registeret viser én fritidsbolig øst for Selstjørna i Gjesdal som vil ligge innenfor ved alternativ T-E (omlegging av 300 kV). Avstanden fra senterlinja er kun 50 m.

Til sammen tre boliger (to våningshus og én enebolig) på to gårder langs Bråsteinveien ligger innenfor korridoren for E-S 1 (Espeland-Stokkeland) eller X.1 til Bogafjell og Helgaland. Én bolig på gården Gilje ligger innenfor korridoren for E-S 2.

Én bolig på gården Møgedal ligger i korridoren for X.2 til Bogafjell og Helgaland. Delstrekning X.2 til Fagrafjell berører ingen boliger.

Ingen barnehager, skoler eller andre undervisningsbygg ligger innenfor noen av korridorene.

Senterlinjen for X.2 ligger ca. 40 m fra et idrettsanlegg (skytterhus i tilknytning til skytebane tilhørende Sandnes Pistolklubb).

Kartgrunnlaget viser også et bygg som ikke framgår av GAB-registeret langs 3.X vest for Bufjellet (vist i detaljkart for område 2). Bygningen er ikke tatt med i oppsummeringen i tabellen under.

Ved sanering av 300 kV fra Tonstad i forbindelse med utbygging av Espeland transformatorstasjon vil tre boliger og åtte andre typer bygninger «frigis» fra hundremeterskorridoren. To av bygningene ligger på Kyllingstad Camping, hvor saneringen for øvrig vil være positivt for campere i bobiler m.m. Ingen bygninger ligger innenfor korridoren for Tonstadledningen som saneres til øvrige stasjoner. Det er heller ingen bygninger innenfor noen av saneringsstrekningene for Kjellandledningen.

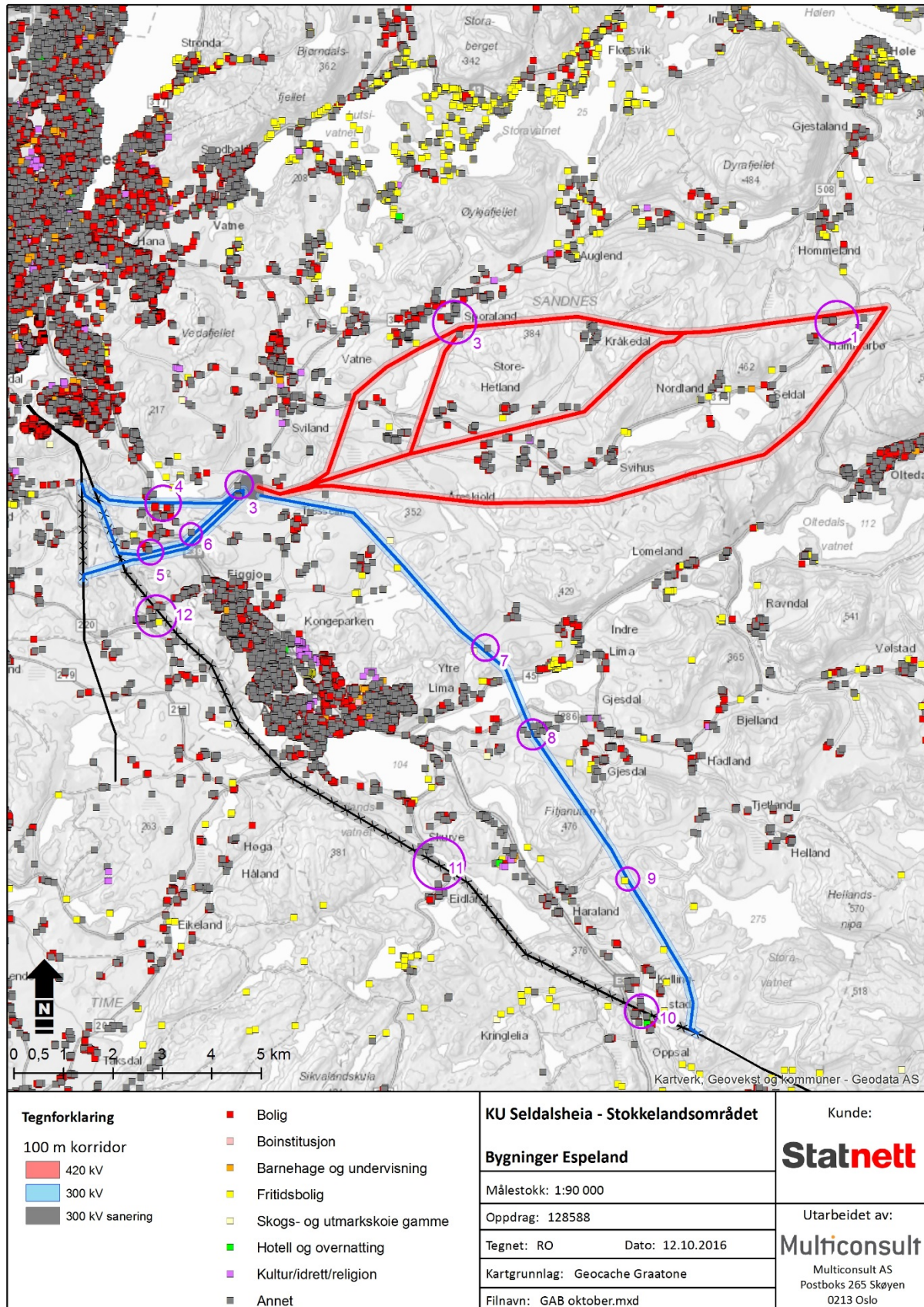
Øvrig bebyggelse

Det finnes spredt bebyggelse nær traséene også utenfor 100 m korridoren som vil kunne bli vesentlig påvirket i den forstand at utsikten til ledningene reduserer den visuelle opplevelsen av landskapet i nærområdet. Dette er ikke nærmere utredet, da konsekvensene for de enkelte uansett avhenger bl.a. av hvor vidt det er naturlig utsyn til ledningene fra vinduer og utendørs oppholdssteder. En redegjørelse for dette vil kreve befarings av de enkelte tomtene.

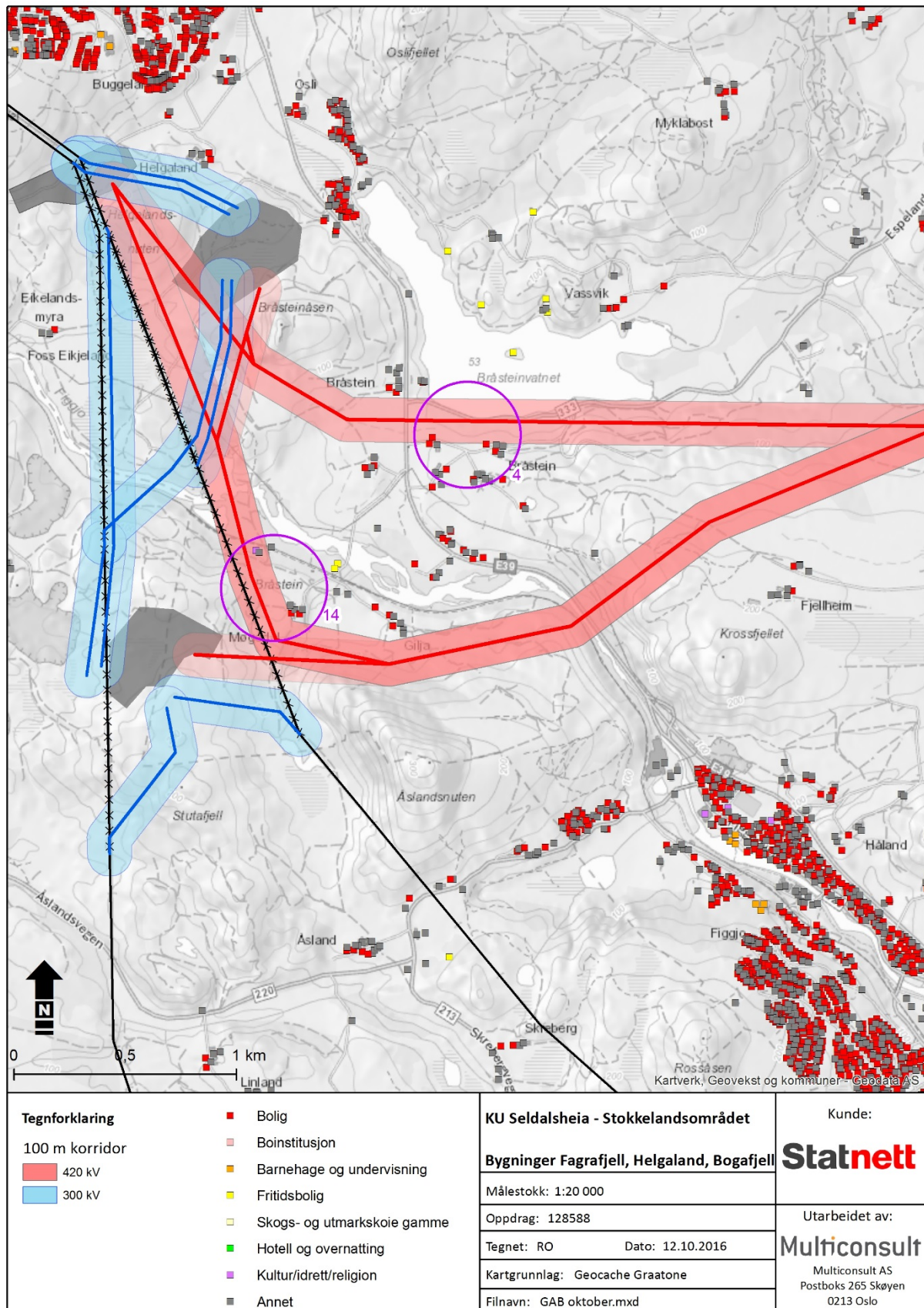
Tabell 3-44. Oversikt over bygninger innenfor 100 meter fra senterlinjen til de ulike ledningstraséene.

Traséalternativ	Kommer innenfor ny trasé			Frigis ved sanering
	Bolig	Fritidsbolig	Andre	
Seldalsheia - Espeland 420 kV				
Seldalsheia – Espeland (via 2.X)	-	-	2	-
Seldalsheia – Espeland (via 2.Xb)	-	-	-	-
Seldalsheia – Espeland (via 3.X)	-	-	3	-
Seldalsheia – Espeland (via 4.X)	-	-	2	-
Seldalsheia – Espeland (via 5.X)	-	-	-	-
Espeland omlegging 300 kV				
T-E – E-S 1 + K-E 1 – E-S 2	4	1	12	3 boliger, 8 andre
Seldalsheia – Helgaland 420 kV og transformatorstasjon				
Seldalsheia – Helgaland (via 2.X og X.1)	3	-	4	-
Seldalsheia – Helgaland (via 2.Xb og X.1)	3	-	2	-
Seldalsheia – Helgaland (via 2.X og X.2)	1	-	5	-
Seldalsheia – Helgaland (via 2.Xb og X.2)	1	-	3	-
Seldalsheia – Helgaland (via 3.X og X.1)	3	-	5	-
Seldalsheia – Helgaland (via 3.X og X.2)	1	-	6	-
Seldalsheia – Helgaland (via 4.X og X.1)	3	-	4	-
Seldalsheia – Helgaland (via 4.X og X.2)	1	-	5	-
Seldalsheia – Helgaland (via 5.X og X.1)	3	-	2	-
Seldalsheia – Helgaland (via 5.X og X.2)	1	-	3	-
Helgaland omlegging 300 kV				
T-H – H-S 1 + K-H – H-S 2	-	-	-	-
Seldalsheia – Bogafjell fjellhall 420 kV og transformatorstasjon				
Seldalsheia – Bogafjell (via 2.X og X.1)	3	-	4	-
Seldalsheia – Bogafjell (via 2.Xb og X.1)	3	-	2	-
Seldalsheia – Bogafjell (via 2.X og X.2)	1	-	5	-
Seldalsheia – Bogafjell (via 2.Xb og X.2)	1	-	3	-
Seldalsheia – Bogafjell (via 3.X og X.1)	3	-	5	-
Seldalsheia – Bogafjell (via 3.X og X.2)	1	-	6	-
Seldalsheia – Bogafjell (via 4.X og X.1)	3	-	4	-
Seldalsheia – Bogafjell (via 4.X og X.2)	1	-	5	-
Seldalsheia – Bogafjell (via 5.X og X.1)	3	-	2	-
Seldalsheia – Bogafjell (via 5.X og X.2)	1	-	3	-
Bogafjell fjellhall omlegging 300 kV				
T-B – B-S 1 - K-B – B-S 2	-	-	-	-
Fagrafjell 420 kV og transformatorstasjon				
Seldalsheia – Fagrafjell via 2.X og X.2	-	-	2	-
Seldalsheia – Fagrafjell via 2.Xb og X.2	-	-	-	-
Seldalsheia – Fagrafjell via 3.X og X.2	-	-	3	-
Seldalsheia – Fagrafjell via 4.X og X.2	-	-	2	-
Seldalsheia – Fagrafjell via 5.X og X.2	-	-	-	-
Fagrafjell omlegging 300 kV				

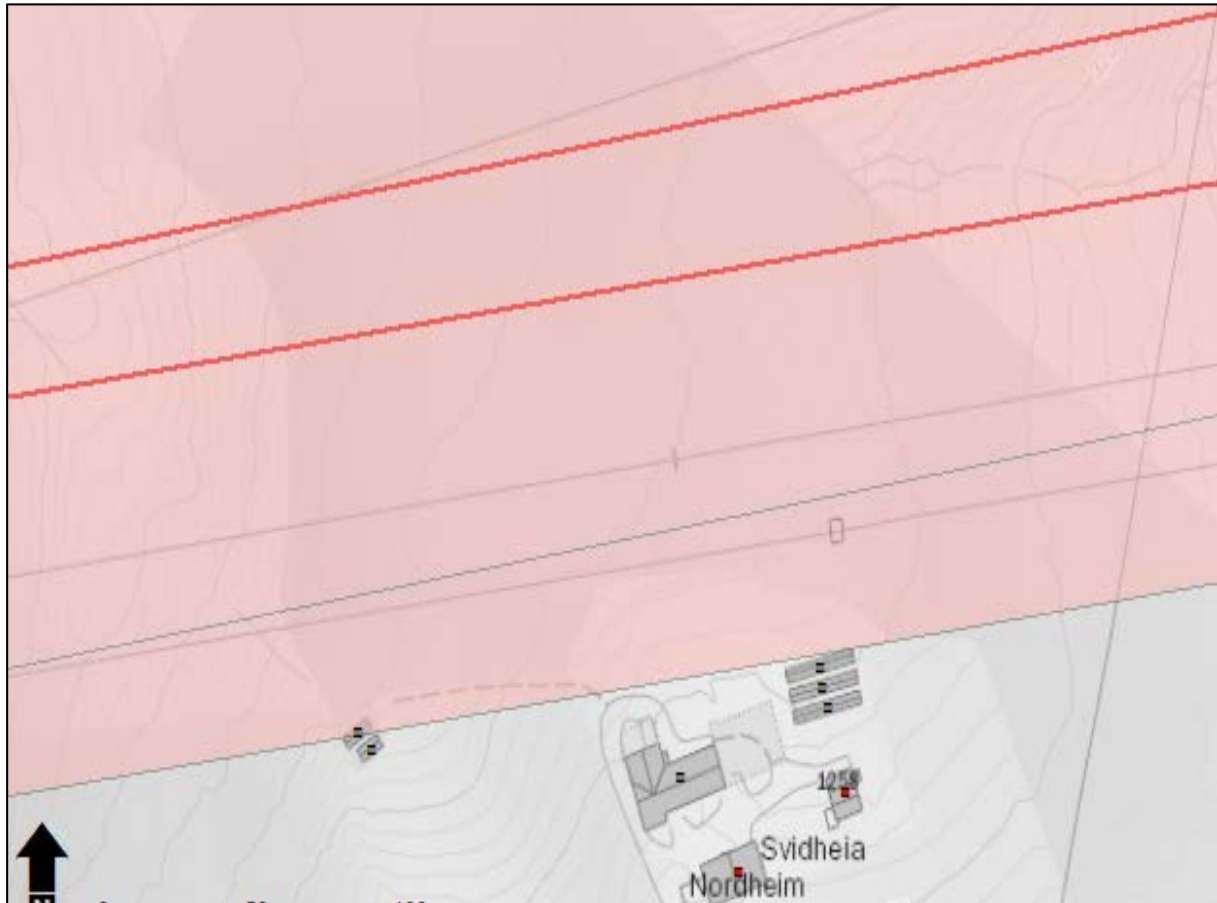
Traséalternativ	Kommer innenfor ny trasé			Frigis ved sanering
	Bolig	Fritidsbolig	Andre	
T-F – F-S 1 + K-F – F-S 2	-	-	-	-

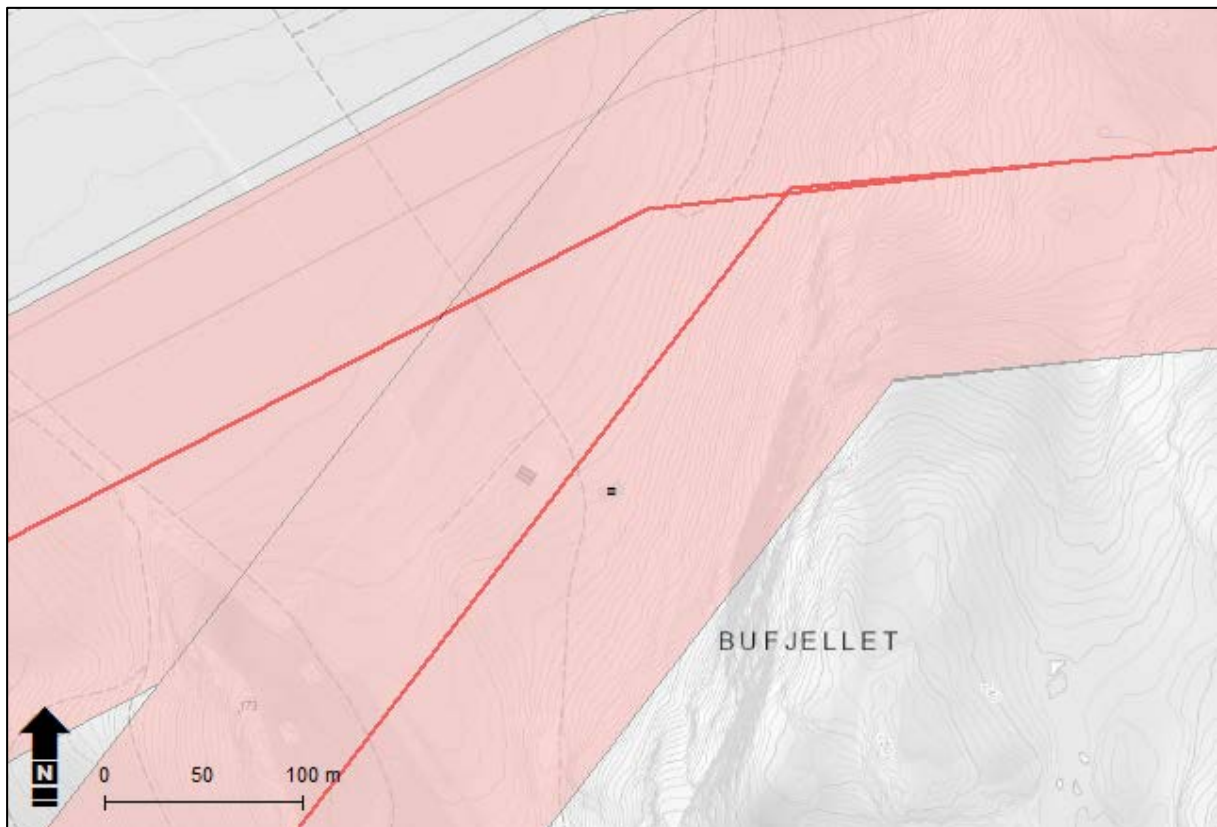
Figur 3-12. Oversikt over bygninger langs ledningstraséene til Espeland transformatorstasjon. På 12 steder markert med lilla sirkel ligger bygninger innenfor en 100 m korridor fra senterlinjen til ledningstraséer. Detaljkart for disse områdene er vist på de neste sidene.

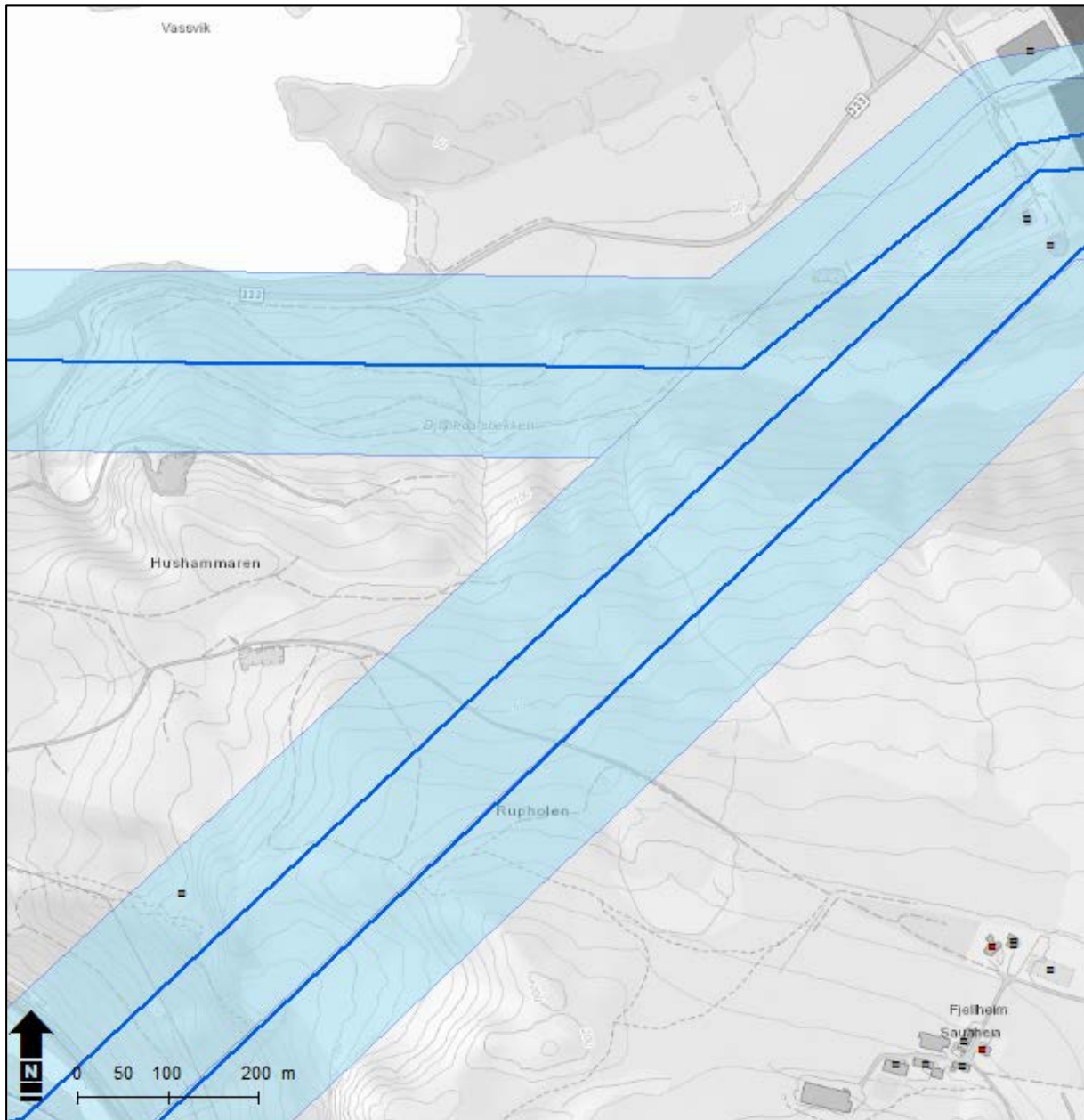
Figur 3-13. Oversikt over bygninger langs ledningstraséene til Bogafjell fjellhall, Helgaland og Fagrafjell transformatorstasjoner. Det ligger bygninger innenfor en 100 m korridor fra senterlinjen til ledningstraséer i to områder markert med lilla sirkel. Detaljkart for disse områdene er vist på de neste sidene.

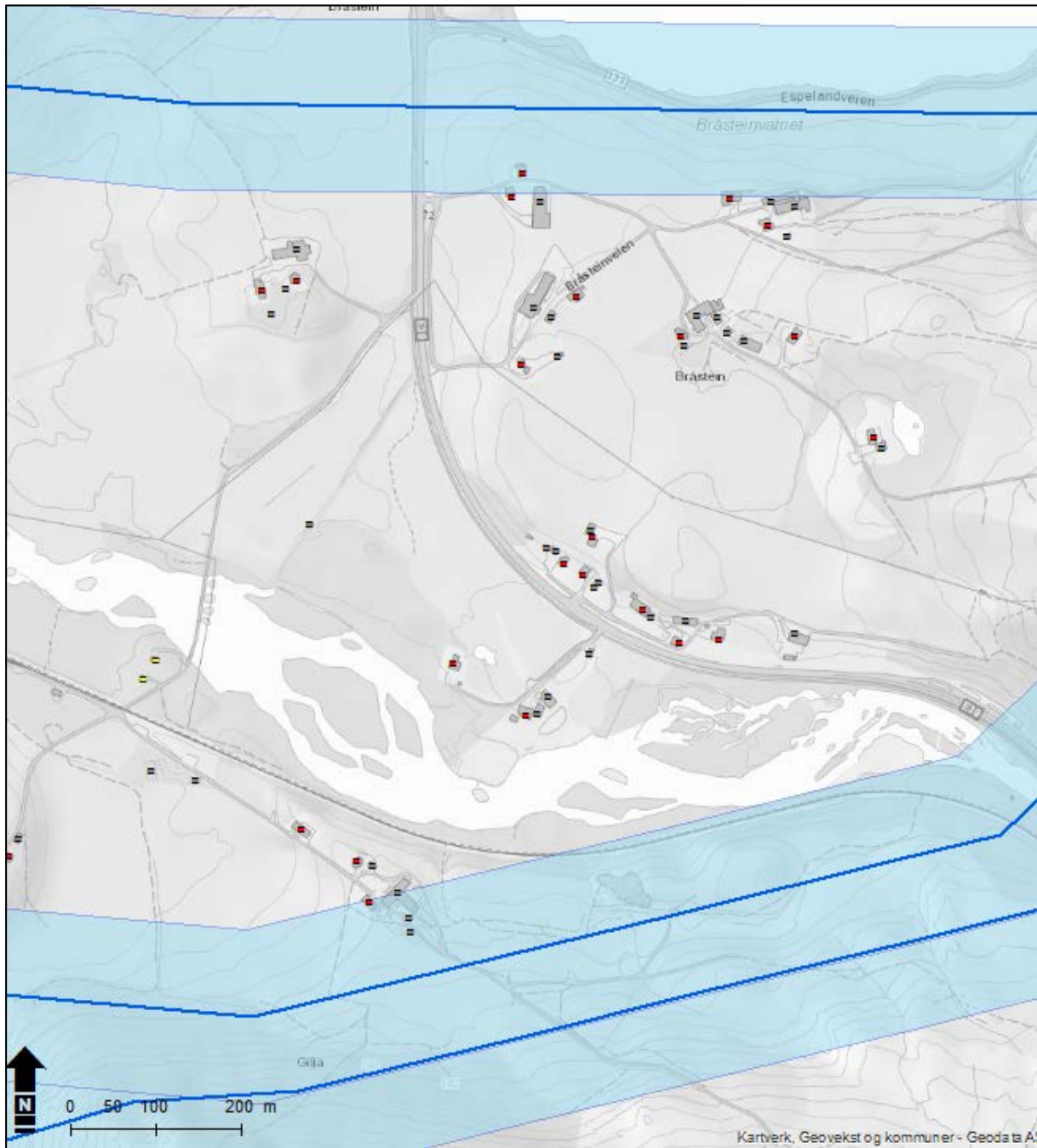
Område 1: Bygninger langs 2.X, 3.X og 4.X ved Nordheim/Svidheia.

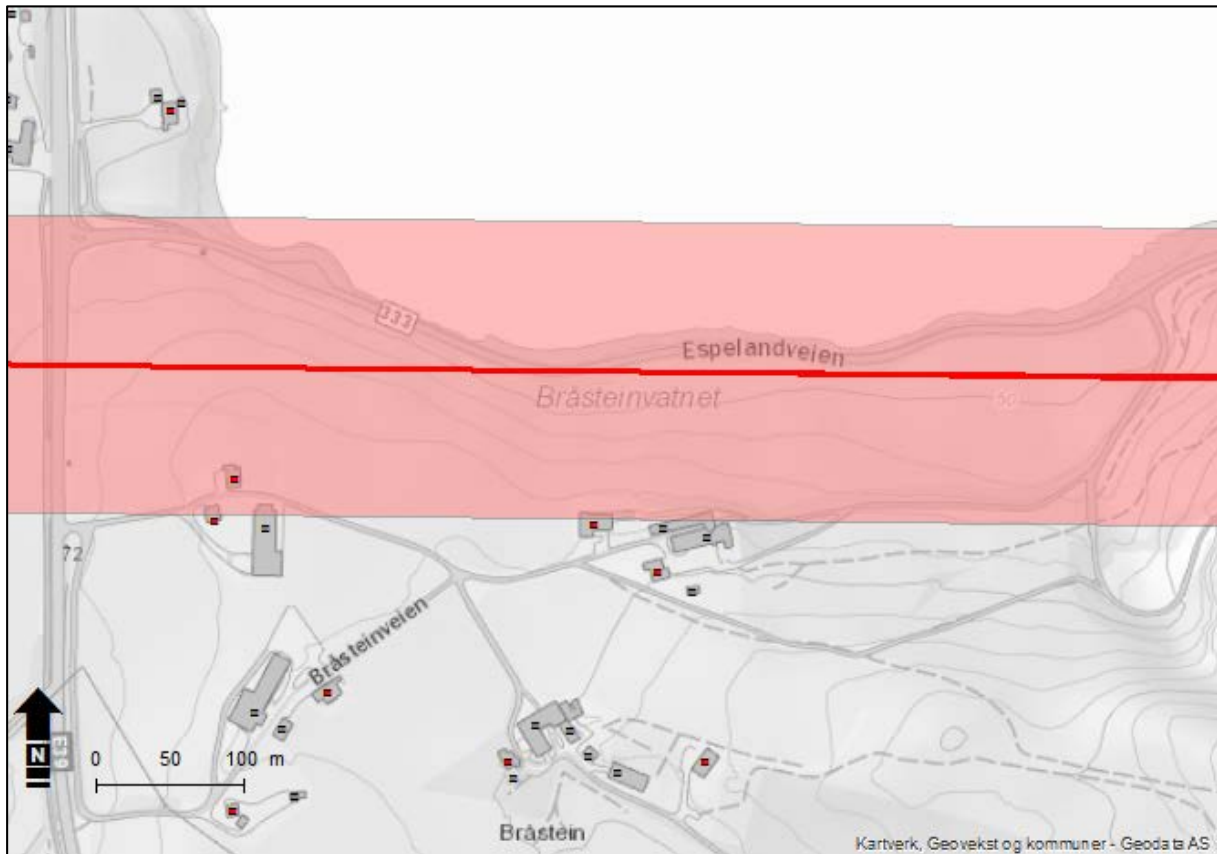
Område 2: Bygninger langs 3.X vest for Bufjellet. Kartet viser også et bygg som ikke framgår av GAB-registeret.

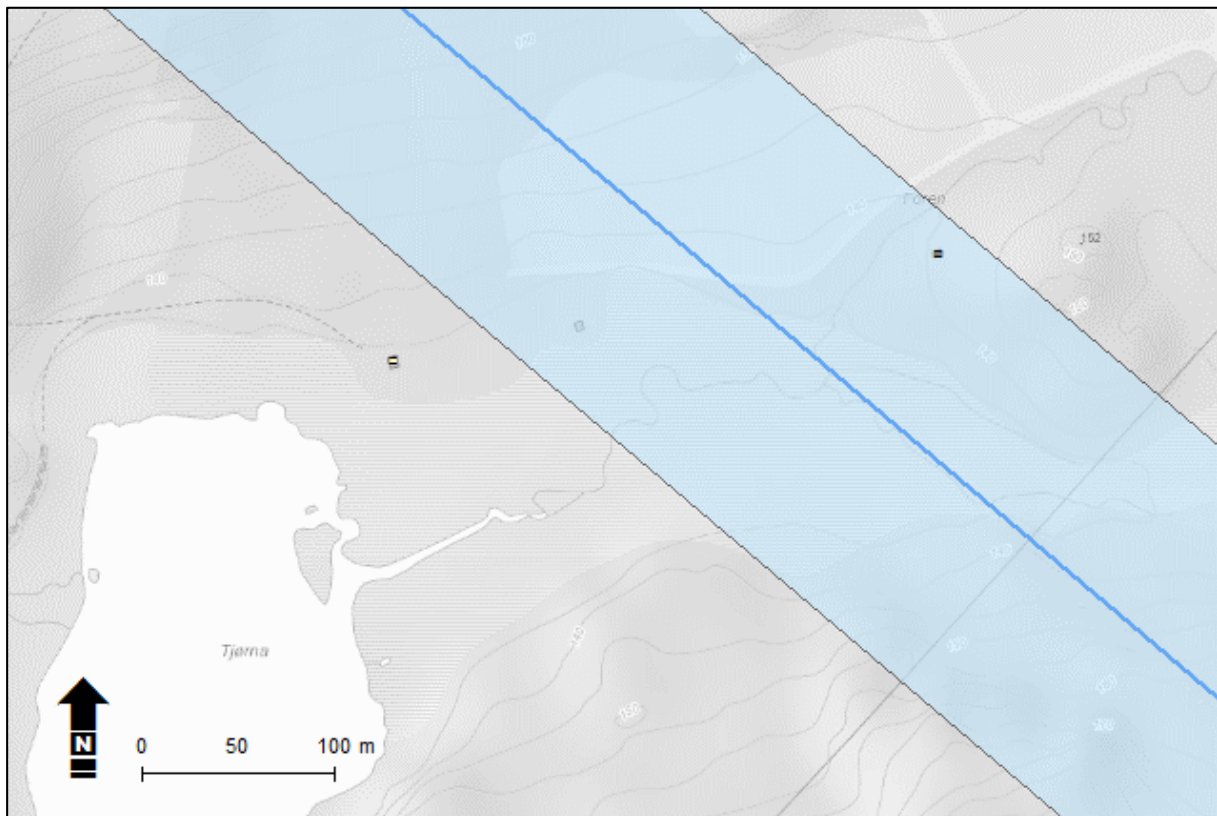
Områdene 3 og 6: Bygninger i hundremeterskorridoren for E-S 1, E-S 2 og K-E nær Espeland transformatorstasjon (øverst til høyre i utsnittet).

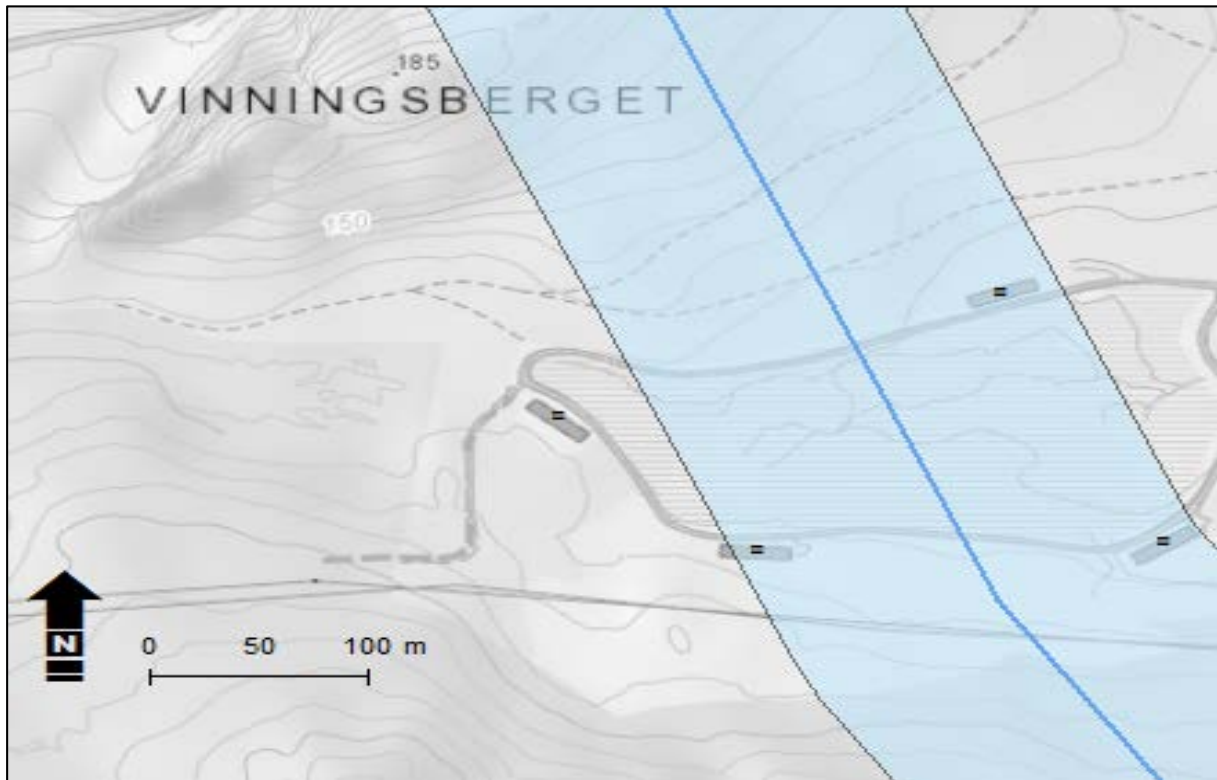
Områdene 4 og 5: Boliger og andre bygninger sør for Bråsteinvatnet innenfor hundremeterskorridoren for E-S 1 (øverst) samt på Gilje i korridoren for K-E og E-S 2 (nederst). Se også kartet under for X.1 til Bogafjell og Helgaland som også går sør for Bråsteinvatnet.

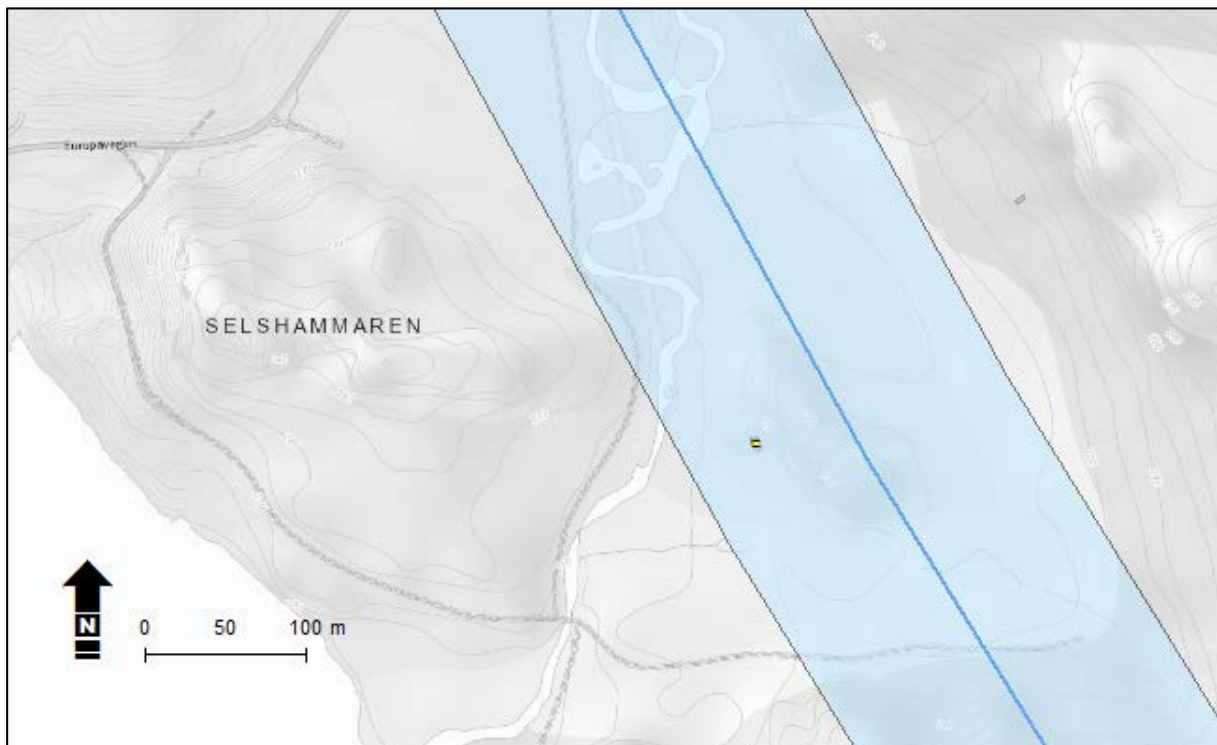
Område 4: Boliger og andre bygninger sør for Bråsteinvatnet innenfor hundremeterskorridoren for X.1 til Helgaland og Bogaffell. Se også kartet over for trasé E-S 1 gjennom samme område.

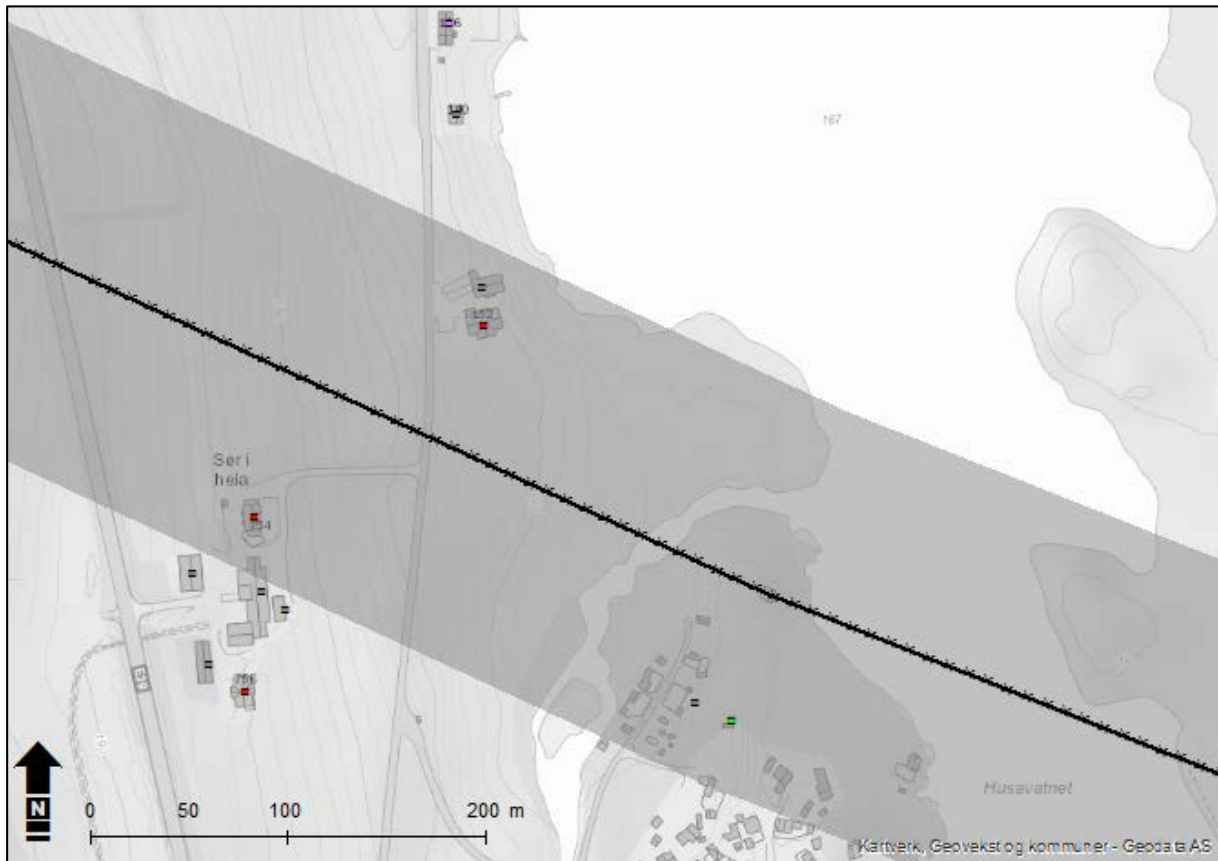
Område 7: Bygning ved Foren vest for Høylandsdulta (nord for Limavatnet) langs T-E.

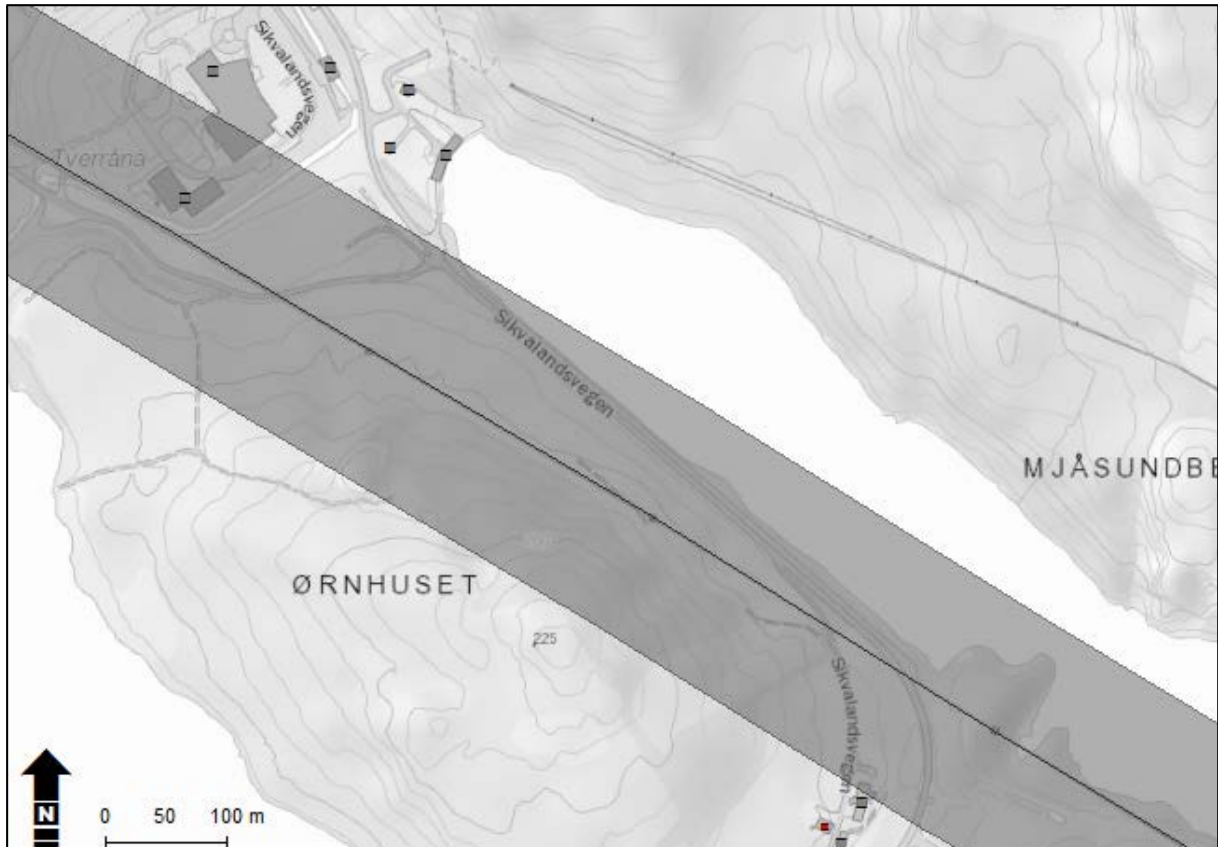
Område 8: Militært anlegg sør for Limavatnet innenfor 100 m korridoren langs T-E.

Område 9: Fritidsbolig innenfor 100 m korridor for T-E øst for Selstjørna.

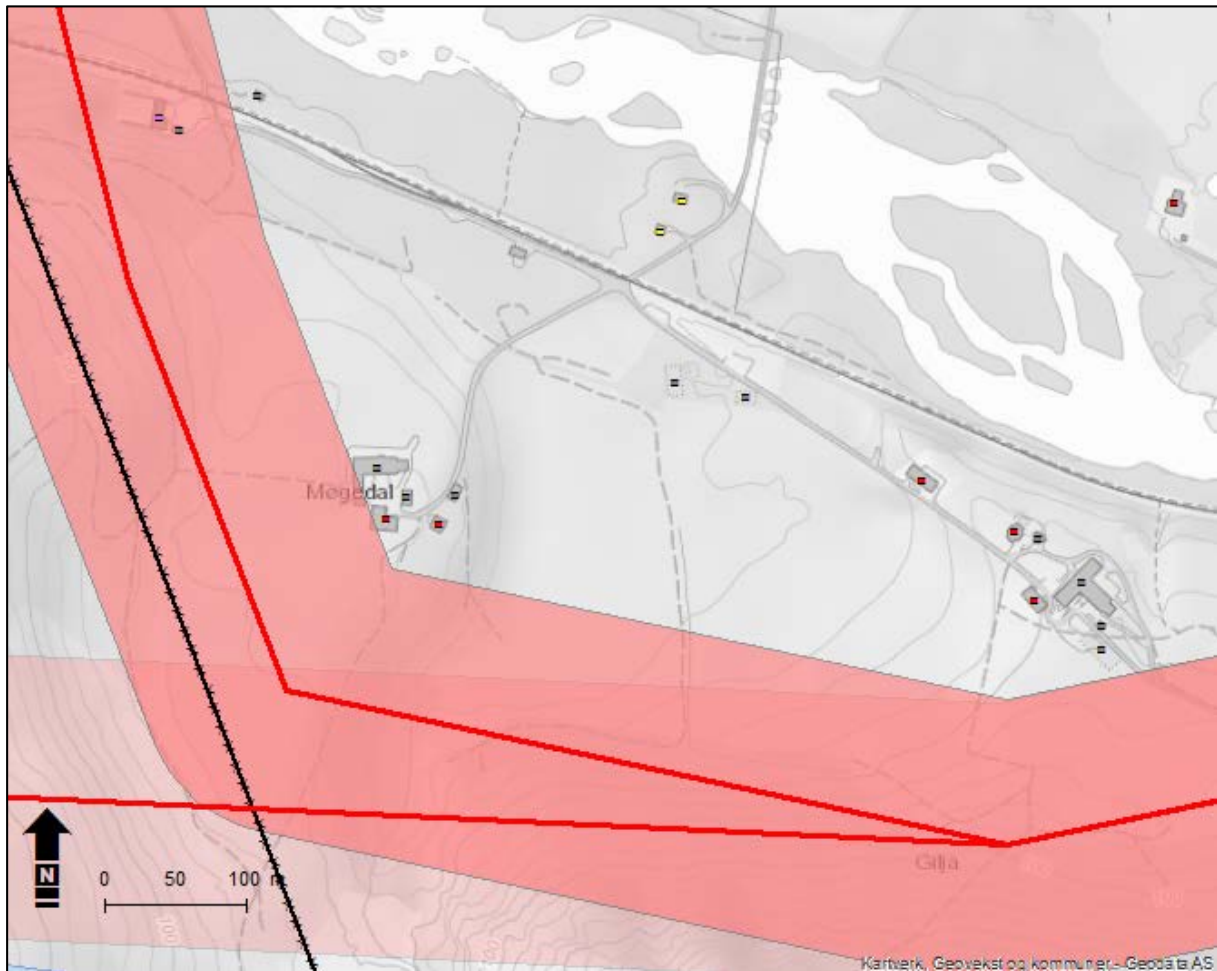
Område 10: Bygninger innenfor 100 m korridor for 300 kV Tonstad som skal saneres. Fra søndre ende av Kyllingstadvatnet.

Område 11: Bygninger innenfor 100 m korridor for 300 kV Tonstad som skal saneres. Strekningen mellom Langevatnet og Edlandsvatnet.

Område 12: Bygninger innenfor 100 m korridor for 300 kV Tonstad som skal saneres. Strekning fra Husaberget til Åslandsnuten.

Område 13: Bygninger innenfor 100 m korridor for X.2 til Bogaffell fjellhall og Helgaland transformatorstasjon.

Samlet vurdering

Med unntak av Fagrafjell, så medfører alle transformatorstasjoner ledningstraséer med boliger innenfor 100 m korridoren sør for Bråsteinvatnet og Møgedal. Disse traséene er E-S 1 (tre boliger), E-S 2 (én bolig), X-1 (tre boliger) og X-2 (én bolig) med unntak av X.2 til Fagrafjell. Espeland medfører også at en fritidsbolig ligger innenfor øst for Selstjørna. Konsekvensen vurderes som **stor negativ (- -)** for de enkelte boligene og fritidsboligen.

Saneringen i forbindelse med Espeland transformatorstasjon «frigrir» imidlertid også totalt tre boliger fra hundremeterskorridoren, og konsekvensen vurderes som **stor positiv (+ + +)** for disse.

Konsekvensen vil også kunne være vesentlig for boliger som ligger med eksponering mot ledningene utenfor 100 m korridoren, uten at dette er spesifikt vurdert.

Det er ingen skoler eller barnehager innenfor traséene.

I den samlede vurderingen legges det til grunn at totalt sett få boliger og fritidsboliger innenfor influensområdet ligger så nær ledningene at det påvirker nærmiljøet, selv om traséene påvirker friluftsliv og landskap, og konsekvensen er derfor vurdert som **liten negativ (-)**.

3.6 Oppsummering og rangering

Den samlede konsekvensen av å bygge transformatorstasjon med innføring av ny 420 kV ledning samt innsjøfying av 300 kV Kjelland- og Tonstadledninger er vurdert i tidligere, separate kapitler for hvert av

de fire stasjonsalternativene. Det er der oppsummert i tabeller, som her presenteres samlet på de neste sidene. I dette kapitlet gis i tillegg en vurdering av hvilke stasjons- og ledningsalternativer som kommer best og dårligst ut av alle vurderte utbyggingsløsninger.

For friluftslivet er det Fagrafjell transformatorstasjon som er vurdert å være det minst konfliktfylte alternativet blant selve stasjonene, med liten negativ konsekvens. Denne er i tillegg vurdert å medføre de minste negative konsekvensene for friluftslivet uavhengig av hvilke alternative innføringer som velges for 420 kV ledninger. Som for alle stasjonene foreligger kun ett alternativ for innsløyving av 300 kV ledninger, og den planlagte omleggingen er vurdert som positiv pga. samlokalisering av traséer gjennom friluftsområde hvor traséene tidligere har gått spredt. Konsekvensen er vurdert som **middels negativ (- -)** for alle alternative utbyggingsløsninger for stasjon og ledninger, med 4.X eller 2.X som de minst konfliktfylte alternativene. 5.X er det mest konfliktfylte pga. at denne ledningen går gjennom friluftsområde med færre inngrep enn de øvrige alternativene på strekningen som går parallelt med eksisterende ledninger. Utbyggingen medfører ingen boliger eller fritidsboliger innenfor en 100 m korridor for senterlinje ledninger. Se oppsummering og rangering i Tabell 3-48.

Det er vanskeligere å skille ut hvilke av de øvrige stasjonsalternativene med tilhørende 300 kV og 420 kV ledninger som medfører lavest og høyest konfliktgrad. For disse vil valg av 420 kV ledning påvirke rangeringen.

Espeland med tilhørende 300 kV og 420 kV ledninger gir mindre påvirkning på et av de mest verdifulle friluftsområdene, Bogafjell-Helgalandsnuten-Vagleskogen, enn både Bogafjell og Helgaland. Påvirkningen på det tilsvarende verdifulle området Melsheia-Espeland-Vedafjellet er dessuten av begrenset omfang. Espeland transformatorstasjon er isolert sett vurdert å medføre liten til middels negativ konsekvens. Dette er den nest laveste konsekvensgraden blant de fire stasjonsalternativene. Innføring av 420 kV gir kortest trasé av innføringen til de ulike stasjonsalternativene, og berører derfor færrest friluftsområder. Konsekvensene er vurdert som liten til middels negativ for alle 420 kV alternativene. Innsløyvingen av Tonstad- og Kjellandledningene er imidlertid vurdert å gi middels negativ konsekvens, og øker konsekvensgraden samlet sett pga. totalt sett lang trasé for T-E gjennom flere friluftsområder. Sanering av eksisterende 300 kV ledninger kompenserer kun i noen grad for dette. Utbyggingen medfører at én fritidsbolig og fire boliger vil ligge innenfor en 100 m korridor fra senterlinjen til de nye 300 kV ledningene, mens tre boliger «frigis» der eksisterende Tonstadledning saneres. Konsekvensen for Espeland transformatorstasjon med tilhørende ledninger vurderes samlet sett som **middels til stor negativ (- - / - -)** for alle alternativene, selv om de er rangert ulikt. Som for Fagrafjell er det alternativer med 4.X og 2.X som er å foretrekke, mens 5.X er mest konfliktfylt. Se oppsummering i Tabell 3-45.

Helgaland transformatorstasjon og muffeanlegget for Bogafjell ligger begge i det friluftsområdet Helgaland-Bogafjell-Vagleskogen som er vurdert å ha stor verdi. Plassering av transformatorstasjon på Helgaland vurderes som mer negativt ettersom transformatorstasjonen vil medføre både langt mer støy og større arealbeslag enn muffeanlegget, samt at selve stasjonsområdet er mindre preget av inngrep enn det som er tilfellet for muffeanleggsområdet. Bogafjell gir en noe lengre 420 kV ledningstrasé gjennom området, mens konsekvensen av å legge om 300 kV ledningene er helt marginal.

Helgaland transformatorstasjon vurderes som det mest konfliktfylte stasjonsalternativet av alle for friluftslivet. Alternativer med X.1 er noe bedre enn X.2, noe som gjør at 4.X-X.1 og 2.X-X.1 rangeres høyere enn 4.X-X.2 og 2.X-X.2. Omlegging av 300 kV ledninger Kjelland og Tonstad vurderes isolert sett å gi liten til middels negativ konsekvens (- / -). Varianter med X.1 medfører at tre boliger kommer innenfor 100 m korridoren til 300 kV ledninger, mens varianter med X.2 medfører det samme for én bolig.

Konsekvensene samlet sett er **middels til stor negativ (- /- - -)** for alle alternativer for både Bogafjell og Helgaland, men Bogafjell er mindre konfliktfylt enn Helgaland når man vurderer samme innføringstraséer for 420 kV (f.eks. er 2.X og X.1 til Bogafjell mindre konfliktfylt enn samme kombinasjon til Helgaland). Kombinasjonene med 4.X og X.1 er for begge stasjonene rangert som det minst negative alternativet for friluftslivet. Dette betyr at utbyggingsløsninger med Helgaland som *ikke* innebærer 5.X er å foretrekke foran utbyggingsløsninger til Bogafjell som medfører 5.X. Se oppsummering for Helgaland hhv. i Tabell 3-46 og Tabell 3-47.

Nest etter alle utbyggingsløsninger for Fagrafjell, vurderes utbygginger som innebærer 4.X eller 2.X kombinert med X.1 til Bogafjell som minst konfliktfylt for friluftslivet.

Det mest negative utbyggingsløsningene for Espeland, dvs. alternativet som innebærer 5.X, vurderes som noe mer konfliktfylt enn utbyggingsløsninger for Helgaland som omfatter 2.X/4.X og X.1.

Tabell 3-45. Konsekvensgrad og rangering av ny 420 kV, omlegging av 300 kV og utbygging av ny transformatorstasjon for Seldalsheia – Espeland.

SELDALSHEIA - ESPELAND						
Traséalternativ	Konsekvens ny 420 kV	Konsekvens omlegging 300 kV Tonstad og Kjelland	Konsekvens Espeland transformatorstasjon	Samlet konsekvens	R	Kommentar
2.X/2.X.B	Liten til middels neg. (- / - -)	Middels neg. (- -)	Liten til middels neg. (- / - -)	Middels til stor neg. (- - / - - -)	2	420 kV gir Inngrep i Sandnesmarkå. Undeknuten-Sygno, og ytterkant av Dyranuten og Melshei-Espeland-Vedafjellet. 2.X.B er den minst foretrukne varianten. Sanering av eks. 300 kV ledning vurderes ikke i vesentlig grad å oppheve det negative omfanget av ny lang 300 kV gjennom flere friluftsområder, herunder bl.a. Bogafjell-Helgalandsnuten-Vagleskogen, Åslandsnuten, Krossfjellet, Limaheia-Flassavatnet, Dyranuten og Fitjanuten-Tindafjellet. Fire boliger og én fritidsbolig innenfor 100 m korridor fra 300 kV ledninger.
3.X	Liten til middels neg. (- / - -)	Middels neg. (- -)	Liten til middels neg. (- / - -)	Middels til stor neg. (- - / - - -)	3	Som over.
4.X	Liten til middels neg. (- / - -)	Middels neg. (- -)	Liten til middels neg. (- / - -)	Middels til stor neg. (- - / - - -)	1	Som over.
5.X	Middels neg. (- -)	Middels neg. (- -)	Liten til middels neg. (- / - -)	Middels til stor neg. (- - / - - -)	4	420 kV gir Inngrep i Sandnesmarkå, Dyranut og Melshei-Espeland-Vedafjellet. 300 kV som over.

Tabell 3-46. Konsekvensgrad og rangering av ny 420 kV, omlegging av 300 kV og utbygging av ny transformatorstasjon for Seldalsheia – Helgaland.

SELDALSHEIA - HELGALAND						
Traséalternativ	Konsekvens ny 420 kV	Konsekvens omlegging 300 kV Tonstad og Kjelland	Konsekvens Helgaland transformatorstasjon	Samlet konsekvens	R	Kommentar
2.X og X.1	Middels til stor neg. (- / - - -)	Liten til middels neg. (- / - -)	Middels til stor neg. (- - / - - -)	Middels til stor neg. (- - / - - -)	2	Som 2.X for Espeland, samt inngrep i Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen. Sanering av 300 kV ledninger og stasjon gir negative virkninger for sistnevnte område. Tre boliger innenfor 100 m korridoren.
2.X og X.2	Middels til stor neg. (- - / - - -)	Liten til middels neg. (- / - -)	Middels til stor neg. (- - / - - -)	Middels til stor neg. (- - / - - -)	4	Som over, i tillegg til inngrep i Krossfjellet, Figgjo og Åslandsnuten. Én bolig innenfor 100 m korridoren.
3.X og X.1	Middels til stor neg. (- - / - - -)	Liten til middels neg. (- / - -)	Middels til stor neg. (- - / - - -)	Middels til stor neg. (- - / - - -)	5	Som 3.X for Espeland, samt inngrep i Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen. Tre boliger innenfor 100 m korridoren.
3.X og X.2	Middels til stor neg. (- - / - - -)	Liten til middels neg. (- / - -)	Middels til stor neg. (- - / - - -)	Middels til stor neg. (- - / - - -)	6	Som over, i tillegg til inngrep i Krossfjellet, Figgjo og Åslandsnuten. Én bolig innenfor 100 m korridoren.
4.X og X.1	Middels til stor neg. (- - / - - -)	Liten til middels neg. (- / - -)	Middels til stor neg. (- - / - - -)	Middels til stor neg. (- - / - - -)	1	Som 4.X i tillegg til inngrep i Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen. Tre boliger innenfor 100 m korridoren.
4.X og X.2	Middels til stor neg. (- - / - - -)	Liten til middels neg. (- / - -)	Middels til stor neg. (- - / - - -)	Middels til stor neg. (- - / - - -)	3	Som over i tillegg til inngrep i Krossfjellet, Figgjo og Åslandsnuten. Én bolig innenfor 100 m korridoren.
5.X og X.1	Middels til stor neg. (- - / - - -)	Liten til middels neg. (- / - -)	Middels til stor neg. (- - / - - -)	Middels til stor neg. (- - / - - -)	7	Som 5.X for Espeland i tillegg til inngrep i Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen. Tre

						boliger i 100 m korridoren.
5.X og X.2	Middels til stor neg. (-/-/-)	Liten til middels neg. (-/-)	Middels til stor neg. (-/-/-)	Middels til stor neg. (-/-/-)	8	Som over, i tillegg til inngrep i Krossfjellet, Figgjo og Åslandsnuten. Én bolig innenfor 100 m korridoren.

Tabell 3-47. Konsekvensgrad og rangering av ny 420 kV, omlegging av 300 kV og utbygging av ny transformatorstasjon for Seldalsheia – Bogafjell fjellhall.

SELDALSHEIA - BOGAFJELL FJELLHALL						
Traséalternativ	Konsekvens ny 420 kV	Konsekvens omlegging 300 kV Tonstad og Kjelland	Konsekvens transformatorstasjon/muffeanlegg	Samlet konsekvens	R	Kommentar
2.X og X.1	Middels til stor neg. (-/-/-)	Liten neg. (-)	Middels neg. (-)	Middels til stor neg. (-/-/-)	2	Som 2.X for Espeland. I tillegg direkte inngrep i Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen i for av ledningstraséer og transformatorstasjon. Gir to ledningstraséer over Helgalandsnuten. Tre boliger innenfor 100 m korridoren.
2.X og X.2	Middels til stor neg. (-/-/-)	Liten neg. (-)	Middels neg. (-)	Middels til stor neg. (-/-/-)	4	Som over. I tillegg direkte inngrep i Krossfjellet, Figgjo og Åslandsnuten. Én bolig innenfor 100 m korridoren.
3.X og X.1	Middels til stor neg. (-/-/-)	Liten neg. (-)	Middels neg. (-)	Middels til stor neg. (-/-/-)	5	Som 3.X for Espeland. I tillegg direkte inngrep i Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen i for av ledningstraséer og transformatorstasjon. Gir to ledningstraséer over Helgalandsnuten. Tre boliger innenfor 100 m korridoren.
3.X og X.2	Middels til stor neg. (-/-/-)	Liten neg. (-)	Middels neg. (-)	Middels til stor neg. (-/-/-)	6	Som over. I tillegg direkte inngrep i Krossfjellet, Figgjo og Åslandsnuten. Én bolig innenfor 100 m korridoren.

4.X og X.1	Middels til stor neg. (- - /- - -)	Liten neg. (-)	Middels neg. (- -)	Middels til stor neg. (- - /- - -)	1	Som 4.X for Espeland. I tillegg direkte inngrep i Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen i for av ledningstraséer og transformatorstasjon. Gir to ledningstraséer over Helgalandsnuten. Tre boliger innenfor 100 m korridoren.
4.X og X.2	Middels til stor neg. (- - /- - -)	Liten neg. (-)	Middels neg. (- -)	Middels til stor neg. (- - /- - -)	3	Som over. I tillegg direkte inngrep i Krossfjellet, Figgjo og Åslandsnuten. Én bolig innenfor 100 m korridoren.
5.X og X.1	Middels til stor neg. (- - /- - -)	Liten neg. (-)	Middels neg. (- -)	Middels til stor neg. (- - /- - -)	7	Som 5.X for Espeland. I tillegg direkte inngrep i Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen i for av ledningstraséer og transformatorstasjon. Gir to ledningstraséer over Helgalandsnuten. Tre boliger innenfor 100 m korridoren.
5.X og X.2	Middels til stor neg. (- - /- - -)	Liten neg. (-)	Middels neg. (- -)	Middels til stor neg. (- - /- - -)	8	Som over. I tillegg direkte inngrep i Krossfjellet, Figgjo og Åslandsnuten. Én bolig innenfor 100 m korridoren.

Tabell 3-48. Konsekvensgrad og rangering av ny 420 kV, omlegging av 300 kV og utbygging av ny transformatorstasjon for Seldalsheia – Fagrafjell.

SELDALSHEIA - FAGRAFJELL						
Traséalternativ	Konsekvens ny 420 kV	Konsekvens omlegging 300 kV Tonstad og Kjelland	Konsekvens Fagrafjell transformatorstasjon	Samlet konsekvens	R	Kommentar
2.X og X.2	Middels neg. (- -)	Ubetydelig til liten pos. (0/+)	Liten neg. (-)	Middels neg. (- -)	2	Som 2.X til Espeland, i tillegg til direkte inngrep i Krossfjellet, Figgjo og Åslandsnuten og Stutafjell.
3.X og X.2	Middels neg. (- -)	Ubetydelig til liten pos. (0/+)	Liten neg. (-)	Middels neg. (- -)	3	Som 3.X til Espeland, i tillegg til direkte inngrep i Krossfjellet, Figgjo og Åslandsnuten og Stutafjell.

4.X og X.2	Middels neg. (- -)	Ubetydelig til liten pos. (0/+)	Liten neg. (-)	Middels neg. (- -)	1	Som 4.X til Espeland, i tillegg til direkte inngrep i Krossfjellet, Figgjo og Åslandsnuten og Stutafjell.
5.X og X.2	Middels neg. (- -)	Ubetydelig til liten pos. (0/+)	Liten neg. (-)	Middels neg. (- -)	4	Som 5.X til Espeland, i tillegg til direkte inngrep i Krossfjellet, Figgjo og Åslandsnuten og Stutafjell..

3.7 Virkninger i anleggsfasen

Det foreligger foreløpig ingen detaljerte planer for hvordan anleggsarbeidet skal gjennomføres, herunder traséer for anleggsveger, lokasjon av riggområder etc. Her omtales derfor virkningene i anleggsfasen kun overordnet.

Viktige ulemper knyttet til anleggsfasen vil være

- støy fra anleggsområder og transport, herunder innenfor verdifulle friluftsområder.
- økt trafikk langs veier, herunder turstier inn til /gjennom anleggsområder
- rystelser og vibrasjoner fra tunneldriving for Bogafjell fjellhall

Det er i særlig grad anleggsarbeid i tilknytning til Helgaland og Bogafjell og til en viss grad også Espeland transformatorstasjoner/muffeanlegg som vil medføre ulemper. De to førstnevnte er lokalisert sentralt i et relativt lite friluftsområde (Bogafjell-Helgaland-Vagleskogen) med stor ferdsel. Herunder vil betydelig anleggstrafikk langs turveier i forbindelse med transport av masser og materialer bety at enkelte turstier og ridestier midlertidig ikke kan benyttes. Arbeidene ved Bogafjell vil gi midlertidige negative virkninger i form av støy og rystelser også for en rekke fastboende ettersom anlegget ligger rett ved og under boligområdene på Bogafjell. Ulempene knyttet til anleggsarbeid for Fagrafjell vil være langt mindre og potensielt uvesentlige for friluftsliv og nærmiljø.

Alle alternativene medfører ledningstraséer gjennom friluftsområder, med det som medfører av anleggsveger, ryddearbeid og støy. Stedvis vil også arbeidene kunne få midlertidige konsekvenser for ferdsel langs eksisterende stier.

3.8 Avbøtende tiltak

Mastepunkter bør så langt det er mulig unngås plassert slik at de forringer fiskemuligheter i vann og vassdrag. Dette inkluderer å trekke dem unna elvebredder. Slik tiltaket er planlagt per i dag antas tilstrekkelig.

Ved etablering av transformatorstasjoner og muffeanlegg bør det tas sikte på en så arealeffektiv utbygging som mulig.

Der ledninger passerer igjennom viktige friluftsområder bør det vurderes om det er muligheter for å gjøre en mer selektiv hogst innenfor ryddebeltet og sette igjen trær av en viss høyde, eller også smalne inn på bredden av ryddebeltet, f. eks på noen utvalgte, spesielt viktige punkter.

Anleggsveger, riggplasser og andre arealer som blir berørt i forbindelse med anleggsarbeidene forutsettes istandsatt og revegetert etter anleggsfasen.

Turstier som blir berørt bør legges om slik at tilkomst til friluftsområder og løyper ikke blir forhindret. Dette er allerede forutsatt i konsekvensvurderingen.

Dette er forhold som kan avklares i en miljø-, transport- og anleggsplan.

3.9 Oppfølgende undersøkelser

Dersom det gis konsesjon for et alternativ som berører friluftsområder det finnes besøkstall for i Sandnes kommune, foreslås utført en etterundersøkelse noen år inn i driftsfase (etter at revegeteringen har kommet i gang). Undersøkelsen bør ta for seg hvor vidt besøksfrekvensen til områdene er endret (primært) og om brukerne vurderer området/områdenes attraktivitet og opplevelsesverdi som endret (sekundært). Dette vil bidra til økt kunnskap om hvilken konsekvens kraftledninger medfører for folks opplevelse og bruk av berørte friluftsområder.

4 REFERANSER

Litteratur

- Dagsavisen. 2015. Her er Sandnes beste friluftsområder. Artikkel datert 30. september 2015.
- Fredman, P. & Emmelin, L. 2001: Wilderness purism, willingness to pay and management preferences: a study of Swedish mountain tourists. *Tourism Economics*. 7(1):5-20.
- Norconsult 2013. Høgamork kraftverk. Konsekvensutredning friluftsliv og reiseliv.
- Rogaland fylkeskommune. 2004. Fylkesdelplan for friluftsliv, idrett, naturvern og kulturvern. Vedtatt i fylkestinget 8. juni 2004.
- Rogaland fylkeskommune 2013: Vakre landskap i Rogaland.
- Rogaland fylkeskommune. Reiselivsstrategi Rogaland 2013-2020. Rogaland – en skapende region med vilje til vekst.
- Rogaland fylkeskommune 2013. Regionalplan Jæren 2013-2014.
- Ryfylke friluftsråd. 2016. www.ryfri.no
- Sandnes kommune. Tur- og bydelskart.
- Austrått. https://www.sandnes.kommune.no/Fillager/Internett/resultatenheter/bymiljo/Friluftsliv/Tur_og_bydelskart/Folder_Austratt_bydel.pdf
- Sandnes kommune. 2006. Sandnesmarkå. Markaområder og markagrenser i Sandnes. Muligheter - verdier – utfordringer. Grunnlag for arbeidet med kommuneplan for Sandnes 2007 – 2020
- Sandnes kommune. 2015. Miljøplan for Sandnes 2015-2030. Plan vedtatt 15. juni 2015.
- Sandnes kommune 2016. Turgleder i Sandnes. Velkommen på tur i Sandnes. *Informasjonsbrosjyre med turkart*.
- Statistisk Sentralbyrå (SSB). Berekna folkevekst og folkemengde. Heile landet, fylke og kommunar. Per 31. desember 2015.
- Stavanger og Rogaland Jeger- og Fiskerforening. 2016. Fiskebrosjyren 2016. <http://www.njff.no/fylkeslag/rogaland/lokallag/stavanger/Documents/Fiskebrosjyren%202016.pdf>
- Stavanger Turistforening. 2009. Årbok 2009.
- Tangeland, T & Aas, Ø. 2010. Kraftinstallasjoner i naturområder – Effekter på turisme, friluftsliv og bruk av fritidsboliger. En litteratur-studie – NINA Rapport 625. 27 s.
- Time kommune 2016. Friluftsområder. Beskrivelse av områder I Excelskjema.
- Time kommune 2016. Ti turar i Time.
- Brosjyre. <http://www.time.kommune.no/Handlers/fh.ashx?Mid1=14528&FilId=7618>
- Vegdirektoratet. 2014. Håndbok V712. Metodikk for ikke prissatte konsekvenser. Statens Vegvesens håndbokserie. Vegdirektoratet.
- Ålgård Orientering. 2016. <http://www.okaalgaard.no>

Databaser

Miljødirektoratet: Naturbase

Statens kartverk: GAB-registeret

Temakart Rogaland <http://www.temakart-rogaland.no/>

Vakre landskap I Rogaland: [http://www.rogfk.no/Vaare-tjenester/Regionalplan/Vakre-landskap-i-Rogaland/\(language\)/nor-NO](http://www.rogfk.no/Vaare-tjenester/Regionalplan/Vakre-landskap-i-Rogaland/(language)/nor-NO)

Personlige meddelelser

Ane Kristine Rostrup	Sandnes kommune, seksjonsleder for bymiljø, idrett og friluftsliv
Gudrun Kristensen	Gjesdal kommune, Fagansvarlig landbruk, natur og miljø
Hans Ivar Sømme	Sandnes kommune, Miljøvernssjef
Steinar Egeland	Figgjo Elveigarlag, leder
Jan Pedersen	Lokalkjent i Oltedal, Gjesdal.